

COLSKI ČASNIK

december 2019

Per 1395/2019

10040614,32

COBISS •

COBISS •

Iz vsebine:

Colske korenine

- Četrto stoletja med Colčani
- Pesem je zapolnila praznino med starim in novim
- Opravljam enega bolj kreativnih poklicev

Utrip kraja

- Spomenik nad igriščem
- 100-letnica rojstva Edija Šelhausu
- Nova knjiga Lucijana Trošta: Cilj pred nami

Leto 2019

- Narava je enkratna in neponovljiva dediščina
- Leto jubilejev
- Odhajanje in prihajanje
- Colska gartroža 2019

Priloga

- 30 let Colske nedelje
- Prireditev, ki je prerasla osnovno idejo

Šaljive prigode od tu in tam,
humor, satira, ogledalo družbi.
Zgodbe, ki gredo proti robu, a nikoli preko.
Že 33 let!

Tudi letos, z vami in za vas.

NOVOLETNA PROSLAVA

v nedeljo, 29. decembra 2019, ob 18.00
v telovadnici OŠ Col

Pridite in prvi boste prelistali novi Colski časnik in
izvedeli, kdo je dobitnik letošnje colske gartrože.

društvo Trillek

vstopnina 5 evrov

FOTO: ANTON TRA

29. dec. 2019

po tem, ko smo se preselili v Godovič, je umrl dotedanji organist. Takratni župnik naju je dve deklici pričel učiti na harmonij in naju kasneje tudi vpisal v glasbeno šolo. Starši nas niso vozili z avtom. Spominjam se dolgih čakanj na glasbeno šolo na mrzlih kamnitih policah na avtobusni postaji. Kmalu, že v petem razredu, pa sem pričela z vodenjem otroškega zbora. Seveda nisem imela izkušenj in je bilo vse zelo preprosto.

Te je že takrat mikal izziv postati zborovodkinja?

Nekako nisem nikoli pomislila na to. Sem pa to vedno rada počela ljubiteljsko.

K glasbi se bova še vrnila, povej najprej kaj o šolanju. Od kod ideja za študij geologije?

Več stvari je vplivalo, želela sem študirati nekaj, kar bi bilo povezano z naravo, razpisana pa je bila tudi štipendija.

So bila študentska leta prijetna, je bil študij zanimiv?

S sošolko iz gimnazije sva dobili sobo na Gerbičevi 59 na Viču. To je bil poseben dom. Za stanujoče študente, da smo se počutili prijetno, je skrbel Darko Blažič, sedaj zdravnik v Novi Gorici. Posebnost študija geologije je bila ta, da nas je bilo majhno število študentov, po osipu v prvem letniku nas je ostalo samo še okoli petnajst. Med seboj in s profesorji smo se dobro poznali. Predavanja so bila različno zanimiva, odvisna od predavateljev in seveda lastnega zanimanja.

Verjetno je bil izziv tudi sam rudnik živega srebra v Idriji in služba, ki se je obetala, čeprav je bil takrat rudnik že v fazi zapiranja. Kakšna je bila tvoja prva

TURISTIČNI OBISK RUDNIKA V IDRJI. FOTO: STANE JERŠIČ

zaposlitev po diplomi?

Prva zaposlitev je sicer bila v rudniku, vendar sem delala v ekipi hidrogeologov. Veliko smo kartirali predvsem na Idrijskem, Cerkljanskem, v Goriških Brdih, na Tolminskem, popisovali izvire in delali varstvena območja za izvire pitne vode. Tudi za diplomsko nalogo sem imela izdelavo varstvenega območja izvira Zadlaščice na Tolminskem.

Kako hitro si spoznala sam rudnik, neskončne rove in vse tisto, kar pritiče rudarjenju oziroma žgalništvu rude?

Rudnik sem pričela spoznavati, ko sem se pričela ukvarjati z dediščino živega srebra. Njegova zgodovina pa je tako obsežna, da je še vedno poln izzivov in skrivnosti.

Je bilo težko sprejeti dejstvo, da bo rudnik po pol tisočletja zaprl svoje rove?

Odločitev je bila težka, predvsem zaradi

številnih zaposlenih rudarjev. Rudnik je imel konec šestdesetih let 1200 zaposlenih, ki so se po prvi začasni prekinitev proizvodnje leta 1977 prezaposlili v novo nastajajoči elektro industriji. Iz teh zametkov sta kasneje zrasli zelo uspešni podjetji Kolektor in Hydria. Vzrok zapiranja rudnika je bil velik padec cen živega srebra na svetovnem trgu. Poraba živega srebra v vojski, elektro in kemični industriji je bila v tem obdobju izjemno velika. Po velikih katastrofah izlitja živega srebra, še posebej v japonskem zalivu Minamata, pa so se začeli zavedati, kako zelo obremenilne so živosrebreve spojine za okolje in so jih začeli nadomeščati z okolju prijaznejšimi snovmi.

Je bila že takrat ideja o nadgradnji v muzej?

Seveda se je že kmalu ob zapiranju rudnika pričelo razmišljati o ohranitvi dela jame za bodoče rodove. V devetdesetih letih smo bili prvi rudnik v Sloveniji, ki se je odločil, da bo del rudnika obnovil in odprl javnosti. Skupaj s kolegom sva leta 1993 pripravila načrt za stalno muzejsko postavitev v Antonijevem rovu. Naša želja takrat je bila, da ob dokončnem zaprtju idrijskega rudnika ohranimo najstarejši del jame v spomin na 500-letno rudarjenje. Antonijev rov je namreč eden najstarejših

ŽIVO SREBRO. FOTO: JANI PERNELJ

RAZSTAVA NITI NARAVE V RUDNIKU. FOTO: ROBI ZABUKOVEC

MARTINA NA ODPRTJU RAZSTAVE
IDRIJA – ZIBELKA NARAVOSLOVJA.

ohranjenih vhodov v rudnik v Evropi. Skoraj 500 let so rudarji skozenj odhajali na delo v jamo in se vračali iz nje, danes pa je spoštovanja vreden objekt, ki kaže na izjemen pomen idrijskega rudnika v svetovni zgodovini. Leta 2012 smo bili zelo ponosni, da je bila Dediščina živega srebra dveh največjih živosrebrnih rudnikov na svetu, Idrije in španskega Almadéna, vpisana na Unescov seznam svetovne dediščine.

Kakšno je bilo poslanstvo rudnika včasih in kakšno je danes poslanstvo Centra za upravljanje z dediščino živega srebra?

Rudnik je bil temelj nastanka Idrije. Skozi desetletja in stoletja se je v podzemlju razvijal rudnik, na površju pa je raslo mesto. In Idrija je bila vedno nekaj posebnega prav zaradi rudnika, ki je privabljal najuglednejše tehnične strokovnjake tedanje Evrope, pomembno je vplival na nekatera področja evropske zgodovine, predvsem pa na razvoj

naravoslovja.

Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija je začel leta 2016 in je naslednik rudnika živega srebra Idrija. Skrbi za varovanje in ohranjanje pomembnega dela Unescove Dediščine živega srebra. Upravlja in vzdržuje Antonijev rov, topilnico Hg, jašek Frančiške, rudniško geološko zbirko, kompresorsko postajo ter Belčne, Putrihove in idrijske klavže.

Večji del zaposlenih pa skrbi za črpanje vode iz še odprtega dela rudnika in za okoljski monitoring.

Kaj ponuja razstava Od rude do kapljic živega srebra?

Podzemno doživetje najstarejšega dela idrijskega rudnika Antonijev rov smo pred dvema letoma nadgradili z zanimivo razstavo Od rude do kapljic živega srebra v obnovljeni topilnici. Razstava pripoveduje o živem srebru, njegovih lastnostih in izjemnem pomenu te kovine za razvoj človeške civilizacije. Obiskovalci s pomočjo eksperimentov, animacij, videofilmov in naprav, ki delujejo na osnovi živega srebra, spoznajo njegove izjemne lastnosti, da je edina tekoča kovina pri sobni temperaturi, ima visoko gostoto, ob povišanju temperature se enakomerno razteza, prevaja toploto in električni tok, pa še z večino kovin tvori amalgame. Prav zaradi teh edinstvenih lastnosti je bilo živo srebro nepogrešljivo v znanosti, tehniki, industriji, medicini in vsakdanjem življenju, od prazgodovinskih časov do danes. Z živim srebrom so zdravili bolezni, pridobivali zlato, merili temperaturo, napovedovali vreme. Brez njega ne bi bilo bogato okrašenih baročnih dvorcev z velikimi ogledali. Z njim so povezane podobe prvih fotografij na steklu. Navduševal je izumitelje svetovnih razsežnosti, ki so za svoje delo prejeli Nobelove nagrade.

Drugi del pa nas popelje skozi razvoj idrijskega žgalništva, razvoj peči za žganje rude in trgovanje z živim srebrom. Na koncu pa se obiskovalci podajo še po poti rude v 70. letih, ko je še delovala žičnica in rotacijska peč.

Ali še vedno odkrijete kaj novega, kakšne dokumente, fotografije iz zgodovine rudarjenja?

V arhivih, predvsem na Dunaju, v Gradcu in Čedadu, je še ogromno neraziskanega arhivskega gradiva. Verjetno so tudi marsikje po domovih še ohranjene fotografije iz časa delovanja rudnika, čeprav je vse to gradivo zelo skrbno urejeno in shranjeno v Mestnem muzeju Idrija.

Poleg bogate tehniške dediščine, ki je bila v veliki meri obnovljena, po zaprtju rudnika, ostaja tudi nesnovna dediščina, ki pa nezadržno izginja. Izgublja se svojstvena kultura bivanja in življenja, povezana z rudarjenjem. Vedno manj je rudarjev in njihovih pripovedi. Iz vsakdanje govornice so se izgubile besede, ki so bile nekoč v jami in mestu zelo razširjene. Prav zato bomo letos obogatili naše vodenje v rudniku z zgodbami rudarjev. Že nekaj časa snemamo intervjuje z rudarji, njihove pripovedi in spomine, ki bodo dopolnjeni s slikovnim in filmskim gradivom.

Za konec še enkrat k glasbi. Ti po naporni službi in skrbi za družino pomeni sprostitev, izziv ali je včasih tudi odveč, ko se vse nakopiči?

Ko smo se pred trinajstimi leti s tremi majhnimi otroki preselili na Col, si nisem tudi v sanjah predstavljala, da bom še nadaljevala s petjem. Vse se je zgodilo povsem nenačrtovano. Najbolj mi je ostalo v spominu, kako me je pred cerkvijo žal že pokojni Ivan Benčina vprašal za dekliski kvartet. In tako smo z Urško, Silvano, Alenko in Jano preživele marsikatero glasbeno uro.

Seveda so prehajanja iz enega sveta v drugi svet marsikdaj težka. Službe so postale vedno bolj zahtevne in celodnevne. Na vajah pa včasih sploh ne zazveni. Marsikatera vaja ti pusti grenak občutek, da si premalo naredil in pevci niso nič odnesli. Potem pa pesmi v hipu zazvenijo in takrat je res lepo.

Eden dosedanjih vrhuncev je bil zagotovo nastop v oddaji Spet doma, ko je Mešani pevski zbor Duri osvojili drugo mesto. Zanimiva izkušnja?

ANTONIJEV ROV. FOTO: JANI PETERNELJ

ZA ROJSTNI DAN SO JI ZAIGRALI SINOVA MATJAŽ IN SIMON, V SREDINI NEČAK AMADEJ TRATNIK. MANJKA MATEJ NA KLARINETU. FOTO: SILVESTER PELJHAN

Meni je ta izkušnja pustila lepe spomine. Spomnim se telefonskega pogovora, ko nas je Mario Galunič poklical in predlagal, da bi sodelovali v oddaji. Nisem si predstavljala, kako bo, ampak lepi colski glasovi so takrat navdušili gledalce. Morda še to, vse glasbene priredbe popevk so bile narejene na novo, za mešani zbor nam jih je priredil Damjan Močnik.

Pri Durih si imela pred seboj mešano zasedbo, kako pa je voditi moški pevski zbor, kot je Razpotje, ki je po značaju včasih precej podoben pomenu svojega imena?

Vsak človek, tudi pevec, je svet zase, vsak s svojimi željami in svetovi. Nekateri bolj zahtevni, drugi manj. Umetnost zborovodje pa je, da s pestrostjo programa, nastopi, učenjem na vajah zadovolji vsa ta pričakovanja. Seveda bi si želela veliko več glasbenega znanja, da bi lahko to prenesla na pevce. Mi je pa zelo lepo, ko vidim, da se pevci med seboj razumejo, da jim skoraj nikoli ni težko, da bi šli kam zapet in da jim je v tej družbi preprosto lepo.

Kakorkoli obračamo, vsi ti priznavajo, da si Razpotje obdržala pri življenju, saj je to zbor, ki potrebuje močnega vodjo. Drži ta ugotovitev?

Ne bo povsem držala. Je zasluga pevcev, ki so ponovno začeli s petjem v moški zasedbi skupaj z zborovodkinjo Barbaro Kopačin. Pesem jih je ponovno združila in zapolnila praznino med starim in novim.

Poleg Razpotja vodiš tudi cerkveni zbor, veliko je nastopov »od danes do jutri«, ko se morate zbrati in zapeti na

pogrebu. Od kod jemlješ energijo za vse to?

Cerkveni zbor imava skupaj z Ano in pomagava druga drugi. Tudi pri pogrebih se trudiva, da je vsaj ena organistka in da se sporoči cerkvenim pevcem, čeprav je prav v zimskem času večini zaradi zgodnje ure težko priti. V vasi, kjer se vsi poznamo, živimo drug z drugim, se veselimo lepih dogodkov in slovesnosti, pa tudi žalostimo, ko se poslavljamo od sosedov, sovaščanov. To so posebni trenutki, ki nam za vedno ostanejo zapisani v spominu in če jih lahko pospremimo s slovensko pesmijo, je to nekaj lepega.

Je na Colu in v okolici, kjer so bili že od nekdaj doma dobri pevci, še vedno dovolj »materiala« za obdelovanje. So fantje željni novih znanj, ali se (pre) hitro zadovoljijo s povprečjem?

Col je bil vedno poznan po lepih glasovih, ki pa so se pilili že od najnižjih razredov.

Zelo pomembni so otroški in mladinski zbori, iz katerih potem prihajajo pevci. Zato je pomembno, da starši spodbujamo petje otrok.

Fantje v zboru imajo izjemno dober občutek, ali je bila pesem dobro zapeta ali ne. So pa zbori v današnjem času veliko bolj profesionalni kot včasih, sestavljeni predvsem iz vokalno šolanih glasov. Namreč, kljub daru in posluhu, mora vsak pevec svoj glas razviti, kar pa lahko samo ob pomoči učiteljice petja na individualnih glasbenih vajah. Predvsem mlade pevce moramo spodbujati k temu, da oplemenijo svoje glasove.

Tvoji sinovi so odlični nogometaši. Ampak nogomet je verjetno zaenkrat postranska stvar. Bo šel kdo po tvojih pevskih oziroma poklicnih stopinjah?

Naši fantje igrajo harmoniko, klarinet in trobento. Trenutno se bolj dobijo pri gasilcih, na lovu, pa še kakšno športno aktivnost bi lahko dodala, tudi nogomet. Vse v življenju je spreminjajoče in morda bo kdaj tudi njih zagrabila pesem. Sem pa hvaležna možu, ki nas vedno spodbuja, da obiščemo vse domače prireditve. To je namreč velika zahvala in največje plačilo za vložen trud prirediteljem in nastopajočim.

Imaš pred seboj še veliko izzivov in želja?

Kot sem že omenila, stvari kar nekako prihajajo in odhajajo. Še posebej v službi, kjer imamo veliko projektov in dogodkov, končujem poljudno knjigo o živem srebru. Pri zboru si želim kakšno lepo božično pesem. Doma pa pospraviti hišo, kakšen prost dan, se naspati in prebrati dobro knjigo ...

Spraševal je Sandi Škvarč

DRUŽINSKI POTEP PO SARDINIJI.

Piscinas, 1. maj 2012

Boris Čibej, biseromašnik

Četrto stoletja med Colčani

V začetku decembrskih dni sem v duhovniškem domu, Petrovem domu v Šempetru obiskal našega dolgoletnega župnika Borisa, ki je zaznamoval tudi velik del moje mladosti. Obujala sva spomine na pretekle čase, ki niso bili vedno lepi, vsekakor pa so bili zanimivi in morda še bolj doživeti kot dandanašnji, ko se vsem vedno bolj mudi, tako da si včasih celo 'dober dan' komajda zaželimo. Stekel je zanimiv pogovor, ki sem ga skušal zapisati s preprosto in kleno besedo sogovornika, tudi s preprostimi domačimi izrazi. Upam, da bo bralcu razumljiv in zanimiv.

Gospod Boris, zaslužen pokoj preživljate v Petrovem domu v Šempetru. Kako se imate tukaj?

Smo se borili za ta dom, zadnja leta so ga urejali, sedaj pa je za vse lepo poskrbljeno. V sobi sem sam in sem Bogu zelo hvaležen. Vdal sem se v usodo in tu ne čutim nobenega domotožja. Sedaj sem tu na čakanju za *prekomando*. Moj sosed je Jože Trošt. Imel je težko operacijo, vendar ima zelo močno voljo, se trudi in mu kar uspeva, saj mu gre kljub hudi preizkušnji na bolje.

S čim se ukvarjate, morda veliko berete, hodite na sprehode?

Prebral sem veliko knjig, še vedno jih berem. V vseh knjigah sem si podčrtal zanimive stvari in lahko rečem, da knjige ne morem brati, če ni moja. Ko sem jih spravljal, sem veliko pozabil, vendar hitreje dobim kaj, kar sem podčrtal.

Vam misli pogosto uidejo na Col, kjer ste v župniji svetega Lenarta službovali 26 let?

Dostikrat se spominjam Cola. Sedaj ne morem več hoditi oziroma težko hodim, a grem v mislih še vedno okoli in tudi

na Col, ker je zaznamoval lepo obdobje mojega življenja. Tu sem preživel prva duhovniška leta in se zelo vživel v župnijo in samo vas.

Vrnite se še enkrat v leto 1959, ko ste bili poslani na Col. Ste bili veseli, so se vam porajali kakšni dvomi o izzivu, ki je bil pred vami?

Na Col sem prišel v strahu, zelo v strahu in se bal, kako bo. Sem pa Bogu zelo hvaležen za leta, preživeta na Colu.

Kaj ste takrat vedeli o Colu, je bil za vas neznan kraj?

Ljudi nisem poznal, vas Col pa sem poznal, ker sem že prej hodil na Goro. Ko sem prvič prišel na Col, sem bil v strahu. Tam je bilo dosti ljudi. Pod korom me je pozdravil Francelj Krštofov. Jaz sem se tresel na enem kraju, on pa na drugem, ko je držal tiste papirje v rokah, so se mu tresle roke. Bilo je lepo. Rad sem prišel na Col. Že kot bogoslovci smo se pogovarjali in eni so rekli, Bog ne daj, da me dajo na kakšne kmete. Jaz pa sem rekel, Bog varuj, če me dajo v mesto.

Nekoč ste pripovedovali, kako ste se pripeljali na prvo bogoslužje na Col in imeli precejšnje težave z avtomobilom, s katerim ste se peljali ...

POSTANEK OB KAPELICI, KI JE BILA ZA PROCESIJO POSTAVLJENA ZRAVEN PROSVETNEGA DOMA.

Ko smo se peljali proti Colu, avto ni vlekel, pumpa ni delala. Bil je star topolino. Ker ni šel naprej, smo poskusili peljati rikverc, pa tudi tako ni šlo in zato sem ostal v enih borovcih. Šofer je šel nazaj v Ajdovščino do Iviča, da bi nas on peljal. Jaz pa sem v tistih borovcih razmišljal, ali morda ni božja volja, da pridem na Col, naj uidem oziroma kam naj grem. Vseeno sem počakal in nazadnje smo prišli na Col.

Kakšna je bila takrat naša vas, so bili ljudje optimistični, ste hitro navezali stike?

Ljudje so me bili veseli, saj so bili dve leti brez župnika. Z mano so bili zadovoljni, tudi jaz sem se lepo znašel. V Podkraju je bil takrat za župnika Štefan Gnezda, s

PROCESIJA JE NEKOČ VODILA VSE DO ULINOVE KAPELICE. POGLED NA DEL COLA, KI GA DANES NI VEČ: V OZADJU PROSVETNI DOM.

Boris Čibej se je rodil 21. februarja 1932 v Postojni v delavski družini kot najstarejši od petih otrok. Dva mlajša brata sta umrla že v prvih mesecih življenja. Leta med obema vojnama so bila težka, živeli so v baraki. Še ne štiri leta starega so ga dali očetovim staršem na Predmejo.

Leta 1938 se je z družino preselil v Istro, kjer je oče dobil službo v rudniku premoga v Raši. Tam je obiskoval prvi in drugi razred italijanske osnovne šole, ki je bila uro hoda daleč. Po hudi nesreči v rudniku so se leta 1940 preselili nazaj v Postojno. Tu je obiskoval nadaljnje razrede osnovne šole. Verouk so imeli v šoli v italijanščini, priprava na birmo pa je bila v slovenščini. Med poletnimi počitnicami je vedno šel na Predmejo ter pasel krave in pomagal pri delih na polju.

Leta 1942 ga je vzela teta na Vrabče. Tetin mož je bil cerkovnik in tako je za časa župnika Bogomirja Berceta postal ministrant. Ko so leta 1943 Italijani pobrali vse može in fante k vojakom – doma so ostali samo otroci, ženske in starejši moški – je opravljal tudi službo cerkovnika. Naučil se je pritrkovanja in vsega, kar je bilo potrebno za cerkovniška opravila.

Jeseni leta 1945 je šel v malo semenišče v Gorico. Tam je opravil sprejemni izpit za prvo gimnazijo. V Gorici je končal še drugi razred gimnazije, potem pa so zaprli mejo med Italijo in Jugoslavijo in je eno leto ostal doma. V tem letu je dobil zaposlitev pri obnovi ceste. Na več srednjih šol je poslal prošnje, da bi ga sprejeli. Sošolec (zdaj že pokojni) Milan Prelec ga je obvestil, da lahko dobi mesto v semenišču v Pazinu. Vpisal se je v tretji razred gimnazije in opravil malo maturo. V Pazinu je bilo že nekaj Slovencev, med njimi Franc Bole in Otmar Črnilogar. V naslednjih letih so se jim pridružili Metod Pirih, Bojan Ravbar in drugi. Da bi končal gimnazijo pred služenjem vojaškega roka, je med počitnicami naredil izpite za en razred in tako iz petega prešel v sedmi. Kljub temu pa se je moral skupaj z nekaterimi semeniščniki vpisati v osmi razred na državno gimnazijo v Pazinu, kjer je maturiral leta 1953. Še istega leta se je vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani. Naslednjega leta so ga vpoklicali k vojakom, v Zaječar. Tam je bil dodeljen k pratežu in deset mesecev nosil minomet, ki je bil skupaj z opremo težak 29 kilogramov. Takoj so ga označili kot *popa* in temu primerno ravnali z njim. Šel je skozi mnoga zasliševanja, prepričevanja, šikaniranja. Ponujali so mu visoko štipendijo, da bi izbral drug poklic in zapustil bogoslovje. Po desetih mesecih so ga premestili k vojaški godbi, kjer je imel dovoljenje za izhod od jutra do večera. Po osemnajstih težkih mesecih se je leta 1956 na svoje veliko veselje vrnil domov in takoj nadaljeval študij.

Duhovniško posvečenje je prejel leta 1959 na praznik svetega Petra in Pavla v ljubljanski stolnici svetega Nikolaja. Jeseni tega leta je od apostolskega administratorja Toroša dobil dekret, s katerim ga je poslal za župnijskega upravitelja na Col, kjer je služboval 26 let. V obdobju na Colu je opravil 398 krstov, 216 pogrebov in 136 porok. Osem let je soupravljal tudi župnijo Podkraj.

Leta 1985 je bil eno leto župnik v Podnanosu in od tam upravljal Lozice. Zaradi močne migrene, ki ga spremlja vse življenje, je bil premeščen v Budanje, kjer je leta 2007 dočkal cerkveno upokojitev.

katerim sva bila povezana in zelo dobra prijateljca, tako da mi je bil v veliko podporo in pomoč.

Kaj je bila vaša prva naloga, ko ste prišli na Col, s kakšnimi načrti ste se lotili duhovniške službe pri nas?

Ko sem prišel na Col, nisem imel kakšnih posebnih načrtov. Prišel sem takoj po novi maši. Nikjer nisem bil za kaplana, zato mi je bilo težje. Na začetku sem se uvajal in delal kolikor sem zmožel. Colčani so me držali gor in mi bili v veliko oporo in pomoč. Če bi bil prej kaplan, bi bilo lažje, ker pa je bila nuja, mi je škof Toroš kar izdal dekret za Col.

Vaša naloga ni bilo samo pastoralno delo, ampak ste se lotili tudi zahtevnih gradbenih del. Kakšni so vaši spomini na gradnjo župnijskega doma?

Na Colu je bilo marsikaj za narediti, kar mi je šlo dobro od rok in v kar sem se tudi vživel. Prekrili smo streho in stalno delali. Tudi drva sem napravljaj sam. Župnijski

dom smo sezidali iz blokov, ki smo jih vlivali iz betona. To je bil velik projekt, pri katerem je sodelovalo veliko krajanov. Brez pretiravanja lahko rečem, da v hiši ni bloka, ki ga ne bi imel vsaj dvakrat v roki, ker sem bil vedno prisoten pri gradnji. Vse je bilo potrebno narediti ročno in vsi ljudje so prostovoljno sodelovali pri gradnji.

Vedno smo imeli tudi kontrole. V dom je bilo vložena veliko truda in dela in jaz ga ne bi nikoli prodal, še posebej ne danes, ko je tudi cerkvi dovoljeno opravljati različne dejavnosti. Dom je na lepi lokaciji in primeren za razne dejavnosti mladine, oratorije, morda tudi za kakšne mladinske duhovne vikende, pevske vaje, razne

Z ROMANJA V ASIZI V ZGODNJIH SEDEMDESETIH LETIH. FOTOGRAFIJA JE ZANIMIVA TUDI ZARADI AVTOBUSOV, S KATERIMI SO SE NEKOČ VOZILI.

SPOMIN NA PREJŠNJO POSTAVITEV OLTARJA V DOMAČI CERKVI, KI JE BILA OKRAŠENA ZA ENEGA OD SLAVNOSTNIH DOGODKOV.

skavtske dejavnosti, pa tudi za kašne razstave. V domu smo imeli tudi verouk, ko se je obnavljala cerkev pa v veroučni sobi tudi maše. Menim, da je obdržati dom v teh časih, ko grozijo z raznimi davki na nepremičnine, težko, vendar proda se samo enkrat, nikdar pa ni tako lahko pridobiti objekta in prostorov nazaj. Zato

upam, da mi krajani ne bodo zamerili, če nisem navdušen nad prodajo. Temu domu bi bilo potrebno dodati tako vsebino, da bi bila koristna tako cerkvi kot celotni vasi.

Ena od pridobitev cerkve v vašem obdobju je bil tudi nakup novega zvona, ki smo mu rekli srednji zvon.

Z dekanom Podobnikom sva šla v Žalec

in tam naročila zvon, ki smo ga potem tudi pripeljali domov in ga postavili v zvonik. Zvon ni bil posebno kvaliteten. Prvi zvon, ta velikega, pa je v lil Lenarčič na Reki. Ko smo ga dvigovali v zvonik, je bil Janez Kovšcov šef tega podviga. Tako kot stari Slovani smo postavili v zvonik en tram in ga nato obračali, da smo ga počasi dvigovali in postavili na mesto.

Vzpodbudili ste aktivnejše pritrkovanje, ki je žal ponovno zamrlo. Od kod vaše veselje zanj?

Že na Vrabčah sem rad pritrkoval. Enkrat so prišli pritrkovanje na Col posnet tudi iz Ljubljane. Sedaj pa je pritrkovanje bolj električno in tudi mladina ni več tako aktivna. Nekdo bi se moral angažirati in skrbeti, da bi se pritrkovanje ohranilo.

Ste imeli v načrtu še kakšen večji gradbeni poseg, ki je ostal neuresničen?

Cerkev smo ometali, takrat ni bilo belega cementa. Vso malto smo odstranili, ker ni bilo tekoče vode, smo z žlafadurji prali in z železno krtačo vse temeljito očistili ter nato ometali. Omet je zelo dobro držal. V Črnem Vrhu so morali stalno popravljati, tu pa ni bilo potrebno, vendar je bila cerkev kot bunker, ker je bil cement siv. Velika nadloga je bila vlaga v cerkvi. Razmišljali smo vse mogoče in za nasvete sem spraševal vsepovsod. Končno se je prebilo stene in naredilo niše in odprtine, tako da je zrak krožil, kar je pomagalo, da se je notranjost cerkve dobro presušila. Še sedaj je v uporabi ta način zračenja. Tudi ko je toplo, se cerkev prej segreje. Kot sva že omenila, je bil velik podvig tudi gradnja župnijskega doma.

Obenem ste skrbeli tudi za podružnično cerkev v Sanaboru.

Tudi s Sanaborci sem lepo sodeloval. Enkrat tedensko sem imel pri njih mašo. Vestno so vsa leta skrbeli tudi za mašno vino. Tudi nanje me vežejo lepi spomini.

Duhovniki ste imeli s takratno oblastjo večkrat težave. Bi izpostavili kakšen takšen dogodek?

Z oblastjo so bile vedno težave, ker so vedno vse kontrolirali. Ko se je karkoli delalo, so morali biti zrihtani vsi papirji. Miličnik je običajno prišel ob deseti uri zvečer in sem moral pokazati vsa potrdila. Ker smo vedeli, da je to delikatno, smo vedno vse prej pripravili. Spominjam se,

ZAČETEK GRADNJE ŽUPNIJSKEGA DOMA.

29. dec. 2019

da sem dobil kazen, ker sem imel štiri prvoobhajence, ki smo jim, samo njim, dali malo kave in kruha, morda še kakšen piškot. Prišla je prijava, da sem imel sestanek in gostijo in me je klical sodnik, mislim, da Sever iz Ajdovščine. In sem mu rekel: »Ma kakšen sestanek, imel sem samo štiri otroke in če smo jim dali zajtrk, ga bi dali tudi vam, če bi prišel.« Staršem pa nismo dali, ker niso prišli, so se bali. Takrat sem dobil za plačati visoko kazen in deset dni zavora. Odločil sem se, da grem v zapor, da vidim, kako je tam. Ko sem povedal škofu, je rekel: »Če greste v zapor, vas bodo imeli tam deset dni, zato dajte raje plačat.« Plačal sem in zanimivo, da sem tisto vsoto, ki sem jo dal za kazen, kmalu dobil nazaj z darovi faranov iz Plavža. Z zasliševanjem in zagovori je bilo vedno veliko težav.

Kljub težavam z oblastjo pa so bile cerkve bolj polne kot danes, več ljudi je sodelovalo pri duhovnih aktivnostih. Kje vidite vzroke in razloge za manjše zanimanje?

Ko sem prišel na Col, je bilo zares lepo. Ker je prejšnji gospod Metlikovec temeljito delal in ker dve leti ni bilo duhovnika, so ljudje radi prišli v cerkev. Spominjam se, da so bile zornice zelo lepe in je bilo vedno polno otrok. Cerkvena veža je bila vsako jutro polna šolskih torb, tudi 60, včasih 70 jih je bilo, ker so otroci pred šolo vedno prišli k maši. Tudi ko je bila zima, jih je vedno prišlo veliko. Zornice so bile nekaj lepega in doživetega, tudi mene je to držalo.

Bili ste tudi vnet kronist dogajanja

SPOMIN NA PRVO OBHAJILO LETA 1970. SKRAJNO DESNO JE ŽUPNIK MILAN PREGELJ. PREPOZNATE ŠE KOGA?

SPOMIN NA PRVO OBHAJILO V ZGODNJIH ŠESTDESETIH LETIH. SKRAJNO LEVO JE DR. FRANC KOREN. PREPOZNATE ŠE KOGA?

na Colu. Marsikateri dogodek ste tudi fotografirali. Tudi gasilci smo od vas dobili dragocene in edine slike o požaru žage iz leta 1962. Pred kratkim pa ste nam posredovali še slike gozdnega požara Križne gore. Imate veliko fotografij?

Tudi slikal sem rad, ko smo šli s strežniki na primer na Vodice smučat. Sedaj ne vem, kje imam vse te slike. Kakšno sliko sem že naredil, ne vem pa koliko. S strežniki smo šli na kakšen izlet. Strežniki so imeli več vaj, pri maši so morali odgovarjati latinsko, čeprav niso razumeli, je bilo pa imenitno, da so poznali latinščino.

Spomnimo se vas tudi kot velikega ljubitelja psov. Pogrešate njihovo

družbo?

Pse sem imel 50 let, tudi vseh 26 let na Colu. Vedno sem imel nemške ovčarje. Še vedno jih pogrešam, imel bi njihovo družbo, vendar je tu, v domu, nemogoče. S psom je treba veliko hoditi, kar pa sedaj ne morem več. Vedno sem hodil s psom na Kovk, k Svetemu Duhu, po Gozdu vse do Kozje stene. Peš sva s psom vse prebredla. Bil je zdresiran tako, da ni vzel mesa od nobenega drugega. Enega sem imel, ki je znal vsakega vreči na tla, da se je z nagobčnikom zaletel pod kolena, ga spodnesel in spravil na tla, kljub temu, da ga tega nikoli nisem učil. Eden pa je prišel v cerkev med peto mašo. Sam je odprl vrata iz sobe in prišel v cerkev ter se ulegel ob meni, tako da sem ga moral med mašo odpeljati nazaj v župnišče.

Tudi v hribe ste radi hodili. Imate v spominu kakšen večji planinski vzpon oziroma pohod?

Dokler je bilo mogoče, sem rad hodil v hribe. Narava me je zelo veselila, že takrat, ko sem bil za pastirja na Predmeji. V gozdu sem bil cele dneve in tudi ponoči. Tudi spal sem v gozdu pri oglarjih. Zelo rad sem hodil, vendar takrat ni bilo toliko časa in tudi ne sredstev, da bi šel kam dlje, sem pa prehodil naše hribe. Sedaj planinarim le še v spominih. Včasih je bilo treba v hribe z avtobusom, bilo je lepo, ker je bilo tudi več kulture. V hribe so šli bolj ljubitelji, ki so spoštovali naravo in mir. Zdaj je vse drugače. Zadnje čase sem se vedno bolj bal prespati v koči, ker je bil celo noč nemir. Zjutraj pa je bilo treba

Z MIHO PIŠLJARJEM (OČE MARTINE PELJHAN) NA ENEM OD PLANINSKIH IZLETOV.

zgodaj vstati in oditi na pot.

Kako boleče je bilo slovo od colske župnije, v kateri ste delovali več kot četrto stoletja, je bila to za vas huda preizkušnja?

S težkim srcem sem zapustil Col. 26 let sem bil na Colu in odhod me je zelo prizadel. Nekateri se radi selijo po župnijah, jaz pa se nisem rad. Na Colu sem se dobro počutil. Bil je moja prva fara, zato je bilo res hudo. No, tudi to sem dal skozi. Sedaj sem se tukaj prilagodil in mi ni dolgčas. Hvaležen sem Bogu za to,

V ČETRTOSTOLETNEM UPRAVLJANJU COLSKE ŽUPNIJE JE BORIS POSPREMIL PET NOVOMAŠNIKOV. ZADNJI JE BIL PAVEL BAJEC 4. JULIJA 1976. NA FOTOGRAFIJI S CERKVENIM PEVSKIM ZBOROM.

da sem pod streho, da imam svojo sobo, da lahko berem in molim.

S Cola sem bil najprej premeščen v Podnanos, kjer sem bil eno leto. Tam je bilo hudo, tovornjaki so stalno ropotali, dve fari sem imel in glava me je stalno bolela. Spil sem ogromno tablet. Od tam sem bil nato premeščen v Budanje in tam tudi zaključil svoje župnikovanje. Na koncu sem bil v Budanjah še kot pomočnik. Iz Budanj sem odšel na stanovanje v Vipavo, kjer je gimnazija, tam ostal pet let, nato pa sem se preselil sem, v Petrov dom v Šempeter.

Spomin na letošnje praznovanje vašega lepega jubileja?

Lepo je bilo na biserni maši, ostala mi je v lepem spominu. Nikoli nisem mislil, da jo bom dočakal. Prepričan sem bil, da bom prej umrl.

Vrniva se še enkrat v vašo mladost na Vrabčah, povejte tudi kaj o spominu na vojne čase, ki so takrat zaznamovali tudi naše kraje.

Pri teti na Vrabčah sem bil od leta 1942 pa vse do leta 1959. Kljub vsemu je bila to lepa doba. Od tam sem šel študirat najprej v Gorico, ker so tam šolo zaprli, sem odšel v Pazin v Istro. V Pazinu sem maturiral in nato odšel na fakulteto v Ljubljano. Po končanem šolanju sem odšel še k vojakom. Pri teti sem pasel krave in delal vse na kmetiji, tudi koso znam sklepati. Dosti smo delali. Vse seno je bilo potrebno znositi domov, ker nismo imeli vprežne živine. Če je kdo pomagal s prevozom, je bilo potrebno to odslužiti. Na Vrabčah sem

SPOMIN NA OBISK VATIKANA.

bil tudi strežnik in mežnar. Tu sem doživel tudi vojno. V vas so prišli Nemci. Ko so jih nekega dne partizani napadli, so ravno med obhajilom Nemci vdrl v cerkev in vse ljudi izgnali ven. V cerkvi sva ostala samo župnik Berce in jaz kot strežnik. Kljub temu, da smo imeli veliko spoštovanje do maše, mi je gospod Berce rekel, naj čim prej nalijem kelih in hitro zatem sva odšla ven. Vse ljudi, okrog trideset jih je bilo, so postavili ob cerkveni zid. Nasproti sta bila dva mitraljeza, šarca, kot smo jim takrat rekli, saj smo otroci dobro poznali to orožje. Mlad oficir je hodil gor in dol s pištolo in nekaj kričal, česar pa nisem razumel. Bil je zelo razkačen. Gospod Berce, ki je znal nekaj malega nemško, je odšel k oficirju in mu rekel, da ti ljudje niso nič krivi, ker so bili pri maši. Oficir je rekel, da ga nič ne briga in da bo dal znamenje za zbor. Ustrelil je raketo in takoj so pritekli še ostali nemški vojaki. Spominim se, da je bilo takrat mrzlo, bilo je novembra. K sreči so nato vse izpustili, verjetno tudi zato, ker partizani niso nikogar od Nemcev ubili, sicer bi nas verjetno vse postrelili.

Spominjam se tudi, da so partizani enkrat napadli en avto, v katerem so bili trije Nemci. Oficirja so takoj ubili, enega vojaka so zajeli, drugi pa je ušel in prišel k nekemu terencu, kjer so pospravili tudi njega. Ta napad je izvršilo šestnajst mladih partizanov iz Trsta. Po napadu so vse pustili in odšli. Ženske so nato avto z volovsko vprego odvleklo s ceste in z metlami čistile in brisale. Na avto so podrli nekaj dreves, da so vse to zakrili. Ne vem kako, da tega ni nihče opazil,

29. dec. 2019

sicer bi se zelo maščevali. Enkrat je en nemški oficir, bil je iz Tirolske in je znal italijansko, zahteval, da jim pokažem pot na Sela. Najprej sem se skrtil, vendar so me dobili in sem moral z njimi. Bilo je v nedeljo in ravno je začelo zvoniti k maši, kjer bi moral ministrirati. Zato sem začel jokati in oficir je zakričal: »Marš!«, jaz pa sem začel teči domov. Verjetno sem se smilil vojakom, da niso streljali za mano. Spominjam se tudi, da so enkrat partizani z Visa s tremi letali napadli voz v bližini Štorij. Takrat so ubili konje in eno ženo ranili. Med vojno je bilo hudo. Vseh smo se bali. To so bila huda leta.

Kako pa je bilo na paši?

Na paši sem imel eno kravo in kozo. Pri eni hiši so imeli koze in tisto teto sem šel vprašat, če proda eno kozo. Rekla je, naj prinesem dva kilograma putra in mi jo bo dala. Doma smo delali puter in ko ga je bilo dovolj, sem ji ga nesel in tako dobil mlado kozo, ki sem jo imel vedno na paši. Najprej sem jo na pašo nosil, nato pa je hodila ob meni kot pes. Teta je imela tudi psa mešančka, ki je bil tudi vedno z menoj na paši. Tam sem lahko brezskrbno bral knjige, ker sta pes in koza ležala pri meni, krava pa se je mirno pasla naokrog. Tako sem lahko celo zaspal. Bilo pa je tudi veliko drugega dela, kajti vsa drva je bilo potrebno žagati na roke. Prazniki so bili bolj doživeti oziroma občuteni. Kljub temu,

BORIS JE BIL TUDI VESTEN KRONIST DOGAJANJA V ŽUPNIJI. NAREDIL JE TUDI NEKAJ POSNETKOV POŽARA, KI JE LETA 1973 DIVJAL NA KRIŽNI GORI.

da so med vojno na domovih ostale samo ženske in otroci ali kakšen starček, smo vse pokosili, obdelali in celo ajdo sejali ter molili za tiste, ki so bili v vojski.

Bi za konec radi še kaj dodali?

Za konec bi rad povedal še to, da sem zelo hvaležen, da sem že v začetku svoje duhovne poti dobil tako faro. Tu so bili zelo lepi vsi prazniki, še posebej je bilo lepo petje, dobri ljudje in tudi lepa okolica.

...

S temi mislimi sva z Borisom končala

pogovor. Zaželel sem mu mirnih, zdravih, lepih in spominov polnih dni. Bogato, pa čeprav težko življenje naj mu še vedno v spominih daje poguma in veselja v upanju, da *prekomanda*, ki jo na začetku najinega pogovora omenja, še dolgo ne bo prišla. Naj mi bo dovoljeno, da se v imenu celotne župnije in vseh Colčanov še enkrat iskreno zahvalim za vse molitve in dela, ki jih je daroval za nas.

Bog živi našega biseromašnika!

Ivan Škvarč

PLESKARSTVO
FASADERSTVO
KOBAL

Damjan Kobal s.p.

Podkraj 80a, 5273 COL

tel.: 05/ 366 87 64, fax: 05/ 366 87 63, GSM: 051/ 436 160

damjan.kobal@gmail.com

Milan Kopal, predavatelj na Biotehniški fakulteti v Ljubljani

Pred sto leti so staro mamo učili Italijani, sedaj jaz učim njih

Naš rojak doc. dr. Milan Kopal iz Višenj predava na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Pretežno se ukvarja s proučevanjem hudourniških in erozijskih procesov, njihovim prostorskim modeliranjem in daljinskim zaznavanjem površja. Raziskovalno deluje na področju Alp, v svoji raziskovalni skupini ima zaposlene tri raziskovalce. Pod njegovim mentorstvom je v zadnjih treh letih diplomiralo in magistriralo 28 študentov, trem študentom je mentor na doktorskem študiju.

VELIKA VRATA, NOVEMBER 2018.

Milan, kako to, da si se odločil za študij gozdarstva na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani?

(smeh) Kam pa naj bi šel, če je povsod okoli le gozd.

Kako ti je pri študiju pomagala izkušnja življenja na vasi in ves čas, preživet med travniki in gozdovi? Je bil zato tvoj pogled na naravo drugačen od kolegov iz mestnih središč?

Verjetno je moj pogled na naravo zato še vedno drugačen, bolj pristen in bolj iskren. Ampak se kaj dosti ne ukvarjam s pogledom drugih na to. Pravzaprav je zame pomembno zgolj to, kako jaz vidim stvari.

Kako je potekala tvoja akademska pot od diplomanta do visokošolskega profesorja na Biotehniški fakulteti?

Po zagovoru diplome leta 2005 sem se za kratek čas zaposlil na Zavodu za gozdove Slovenije. Isto leto sem dobil status mladega raziskovalca na Gozdarskem inštitutu Slovenije in vpisal doktorski študij ter ga aprila 2011 z zagovorom doktorske disertacije uspešno zaključil. Na Katedri za krajinsko znanost in geoinformatiko Oddelka za gozdarstvo in obnovljive

gozdne vire Biotehniške fakultete sem se zaposlil novembra 2014.

Si eden redkih nekdanjih učencev Osnovne šole Col, ki jih je pot pripeljala do poučevanja na Univerzi.

Nikoli nas nisem preštel, ampak verjetno nas res ni veliko. Kar je seveda ogromna škoda. Žal nekateri takratni tovariši na OŠ Col v meni niso prepoznali zdrave energije in iskrenega pogleda na svet, niti ne nasmeha na obrazu in tisočero zanimanj, ki sem jih imel kot otrok iz vasi. Sam osebno v domači šoli ne le da nisem dobili prav nikakršne spodbude za šolanje, prav grozljivo je, da so mene in moje starše prepričevali, da za nobeno srednjo šolo nisem dovolj dober. Kot da v mene preprosto ne bi verjeli. Izjemno krivično do mladega človeka, ki si utira pot. In ko se pogovarjam z ostalimi nekdanjimi učenci colske šole, jih ima žal mnogo preveč podobno izkušnjo. Prepričan sem, da jih je med njimi zagotovo nekaj, s katerim bi se lahko srečevali na raznih srečanjih znotraj Univerze. Žal se ne, saj mnogi s šolanjem nikoli niso nadaljevali.

Ukvarjaš se s precej perečo problematiko, saj se ob naravnih nesrečah in poplavih vedno znajdete na naslovnih. Ste strokovnjaki tega področja slišani?

Žal nismo. Škoda je, ker država troši ogromne količine denarja za odpravo posledic naravnih nesreč, ko pa bi se lahko s preventivnim delovanjem ob bistveno nižjih stroških zagotavljalo večjo varnost ljudi in infrastrukture.

Kako pa je za to področje poskrbljeno v tujini?

V tujini je drugače. Ne le sistem varstva pred naravnimi nevarnostmi, kjer se deluje predvsem preventivno, ampak je tudi poseljenost gorskih območij bistveno drugačna od poseljenosti pretežno alpskih dolin v Sloveniji.

Najdeš ob predavanjih dovolj časa tudi za raziskovalno delo?

Predavanja seveda zahtevajo svoj čas,

ampak smiselno vključujem v svoja predavanja tudi izsledke raziskav, v katere sem vključen. Pedagoško in raziskovalno delo gre torej z roko v roki, študentje pa s tem dobijo najaktualnejše znanje, ki je trenutno razvito na področju varstva pred naravnimi nevarnostmi v Alpah. Zlasti intenzivno sodelujem z raziskovalci iz francoskega Grenobla in avstrijskega Innsbrucka, trenutno imamo skupaj dva velika mednarodna raziskovalna projekta in skupaj se prijavljamo na različne mednarodne razpise.

Menda si predaval tudi v Padovi?

Sem, ja. Dve leti sem na Univerzi v Padovi na Oddelku za krajino, okolje, kmetijstvo in gozdarstvo deloval kot gostujoči profesor, predaval pa sem statistiko. Po svoje je to dragocena izkušnja, saj so staro mamo Jožefo učili Italijani, skoraj 100 let pozneje pa sem jaz učil njih (smeh). In hkrati je Univerza v Padovi peta najstarejša Univerza na svetu (ustanovljena leta 1222), ustanovili so jo študentje iz Univerze v Bologni, ki pa je najstarejša. Za primerjavo – Univerza v Ljubljani letos praznuje 100 let.

Nam lahko poveš, kaj pomeni prostorsko modeliranje naravnih nevarnosti, da si bomo lažje predstavljali tudi ta del tvojega poklica.

Poskušamo čim bolj natančno napovedati, kam se bo iz določene lokacije nek dogodek širil, na primer snežni in/ali zemeljski plaz, padajoče kamenje, drobirski tok, hudournik ... Na primer, za padajoče kamenje poskušamo napovedati, od kod in kam se bo določen kamen skotalil ter kakšno kinetično energijo in višino odboja od tal bo dosegel. To je pomembno za določitev ogroženih območij in za pravilno postavitev zaščitnih ukrepov v prostor. V praksi to pomeni, da izračunamo ustrezno lokacijo in ustrezne dimenzije ograj, da jih kamenje ne »preskoči« in da je hkrati dovolj trdna – mi to imenujemo, da ima dovolj visoko zmožnost absorpcije energije.

TERENSKI POUK S ŠTUDENTI NA PREBIRALNI PREGRADI NA HUDOURNIKU SUHELJ (KRANJSKA GORA) OKTOBRA LETOS.

Nad Orešjem je nekaj takšnih sistemov podajno-lovilnih ograj.

Iz akademskih krogov se občasno zgodijo tudi premiki v politiko. Te zanima, da bi morda nekoč nov izziv poiskal na kakšnem ministrstvu?

Politika me ne zanima. Če že, bi se vključil kot zunanji svetovalec.

Prihajaš iz družine z bogatimi glasbenimi koreninami. Te ni glasba nikoli premamila do te mere, da bi se ji resneje posvetil?

Ah, ne. Morda zase kaj malega ... Ampak znajo moji bližnji to mnogo bolje.

Včasih si se nam pridružil na igrišču pri nogometu. Si si našel kak drug

hobi, ki ti zapolnjuje prosti čas?

Mislil, da sem enkrat res bil na nogometu, a ne na igrišču, ampak v novi dvorani. Hodim v hribe, rad imam prvinsko naravo, tisto, že skoraj surovo. Pozno jeseni, pozimi in spomladi so gore najlepše, ne glede na vreme. Prav ta surova narava je tudi sicer tesno povezana z mojim delom.

Za konec nam povej še, kako je z narečjem v predavalnicah. Si ga zamenjal za lepo slovensko besedo ali ostajaš zvest višenjskemu naglasu?

A je lepa slovenska beseda nujno zborni knjižni jezik? (*smeh*) Ponosen sem na okolje, iz katerega prihajam, in to rad pokažem. Seveda vseh naših besednih zvez na javnih nastopih ne moreš uporabiti. Ampak je zanimivo, da mi pogosto študentje v oceno (ne ocenjujemo le mi njih, ampak tudi oni nas) napišejo, da se jim zdi primorsko narečje simpatično. In da se študentje s Primorske na mojih predavanjih počutijo kot doma.

Pogovarjal se je Matjaž Bajec

Penzion Sinji vrh

Kovk 10a

5273 Col

prenočišča/domača hrana/galerija

tel: 031836813 / 053649608

www.sinji-vrh.si

mail: sinji.vrh@gmail.com

www.instagram.com/sinji_vrh/

www.facebook.com/Penzion-Sinji-vrh-738700076277643/

David Tratnik, član kolesarske ekipe Bahrain Merida

40.000 kilometrov na leto

David Tratnik iz Žagolča je bil na pragu odmevnega prestopa v katerega od večjih kolesarskih klubov, a ga je pred desetimi leti zaustavila nesreča na treningu in poškodba, ki jo čuti še danes. Vseeno je ostal v tem športu in se po drugi strani prebil med najboljše, saj je spremljevalni član kolesarske ekipe Bahrain Merida. V intervjuju nam predstavlja izziv, ki se mu je zapisal po koncu aktivnega vrtenja pedal.

David, kakšni so tvoji spomini na kolesarske začetke? Zakaj si se odločil ravno za kolesarstvo?

Že kot otrok sem se rad ukvarjal z različnimi športi. Mojo pozornost pa je leta 1994 pritegnila najprej kolesarska dirka po Sloveniji. Ena od etap je bila speljana mimo naših krajev. Štart in cilj je bil v Ajdovščini, štirje krogi preko Predmeje in Cola pa so predstavljali pravi izziv tudi za profesionalce. Druga dirka, ki je tega leta šla čez Col, pa je bil slavni Giro d'Italia z nastopom Valterja Bonča. Obe dirki sem si ogledal v živo. Dobil sem zagon in tudi sam začel kolesariti, starši pa so me vpisali v ajdovski kolesarski klub Yoviland.

Koliko ti je pri tem pomagal pokojni stric Silvo Tratnik?

Jasno je, da so talent, želja in zagnanost premalo za uspeh. Veliko vlogo pri športni poti imajo različni ljudje. Ena pomembnejših stvari je, da imaš podporo doma oziroma pri ožjih sorodnikih. Velikokrat se spomnim, kako smo se z družino odpravili na dirko, največkrat v sosednjo Italijo. Pri tem mi je velikokrat na pomoč priskočil tudi stric Silvo, bolj znan kot Buba. Tako kot drugi domači me je znal priganjati, da sem na dirki iz sebe iztisnil nekaj več. Nanj me veže tudi en lep dogodek, kolesarska stava, ki je za

takratni čas pritegnila precej pozornosti. Lani je od tega dogodka minilo že 20 let. V spomin na pokojnega strica in obletnico sem še enkrat prekolesaril najin krog.

Katerih trenutkov se v svoji kolesarski karieri še posebej rad spominjaš? Bi kakšnega najraje izbrisal iz spomina?

Najlepše je, ko se ves trud, treningi in odrekanja, ki jih v športu ni malo, poplačajo in dosežeš lep rezultat. Da ti motivacija in zagnanost za naprej. Morda bi izpostavil tudi druženje s sotekmovalci ali klubskimi kolegi, ko smo trenirali in tekmovali. Takrat na to gledaš precej samoumevno, šele čez čas, ko tega ni, se zaveš, kako lepo je bilo. Vsekakor pa ostanejo lepi spomini. Seveda pridejo tudi slabi trenutki, ki bi jih, če bi se dalo, vsak človek najraje preskočil, ampak so sestavni del našega življenja. Pomembno je, da se iz njih nekaj naučimo in gremo novim ciljem naproti. Vsak kolesar vsaj enkrat do dvakrat na sezono občuti trdoto asfalta. Običajno gre za bolj površinske odrgnine, ki se v dobrem tednu zacelijo in te ne ovirajo pretirano, da ne bi ponovno za uro ali dve sedel na kolo. Sam sem imel dva hujša padca. Prvega pri 17 letih, ko me je na eni od reprezentančnih dirk v Franciji pri visoki hitrosti zbil spremljevalni motor in sem si precej poškodoval koleno. Spomnim se, da so morali starši preko faksa v francoščini poslati izjavo, da sem lahko bil operiran. Pred 20 leti ni bilo tako enostavno dobiti faksa, še težje

pa nekoga, ki je obvladal francoščino. Sam sem v bolečinah kar nekaj ur čakal na operacijo. Druga nesreča pa se mi je zgodila leta 2009, ko je mene in še dva kolega na treningu zbila nepredvidna voznica. Trikratni zlom pogačice je pustil posledice in leta 2010 sem bil primoran profesionalno kolo postaviti v kot. Posledice te poškodbe me spremljajo tudi danes.

Kdaj meniš, da si doživel vrhunec kariere?

Menim, da zaradi zadnje nesreče svojega fizičnega in rezultatskega vrha sploh nisem dosegel. Potreboval sem kar precej časa, da sem se sprijaznil, da se je moja kolesarska profesionalna pot zaključila. Seveda si sedaj ne belim več glave, kaj bi bilo, če bi bilo, raje poskušam izkoristiti svoje znanje in gledam naprej. Sam do konca nisem razmišljal, kaj bom po karieri, bil sem prepričan in še bolj zagnan v to, da mi bo uspelo tudi po poškodbi. Zato sta bilo morda šok in razočaranje še večja. Veliko lažje je za športnika, da se na konec kariere nekako pripravi, predvsem pa, da razmišlja o tem.

Kaj te je takrat po tvojem mnenju ločilo od najboljših?

Pred nesrečo sem dosegal vidnejše rezultate tako pri nas kot v tujini. Potreboval bi še dobro rezultatsko sezono in z malo sreče bi bil mogoč prestop tudi v tujino. Pred nesrečo sem bil v pogovorih z eno od italijanskih ekip najvišjega ranga. S tem bi se mi odprla vrata najmočnejših dirk na svetu.

Si morda že kot profesionalni kolesar razmišljal o tem, kaj boš počel po koncu kariere?

Po pravici povedano nisem. Razmišljal sem zgolj o kolesu, kaj lahko še izboljšam, kako naj treniram, kako naj se prehranjujem, bil sem osredotočen zgolj na to, kar je bilo povezano s kolesom. Nesreča je prišla nepričakovano, prav tako konec kariere.

Prehod od profesionalnega kolesarja do profesionalnega maserja zagotovo ni bil enostaven. Kako je prišlo do tega?

Po končani karieri sem se na prigovarjanje žene Vanese, ki je po poklicu fizioterapevka, udeležil več tečajev za različne masaže, a si pred tem niti v sanjah nisem predstavljal, da me bo to tako pritegnilo. Opravil sem potrebno izobraževanje, precej znanja sem prevzel tudi od nje in se kmalu dogovoril za delo maserja v slovenski reprezentanci. Kmalu za tem sem sodeloval tudi z drugimi manjšimi ekipami. Kot kolesar sem poznal sistem kolesarstva in sem se hitro vpeljal v to.

Kakšno je tvoje novo delovno mesto? Kaj počneš?

Trenutno delam v profesionalni kolesarski ekipi Bahrain Merida (z novim letom Bahrain McLaren), ki je v lasti bahrajnskega princa Nasserja Bin Hamada Al Khalifa. V ekipi delam kot eden od desetih maserjev. Poleg tega občasno vozim kamion, ki je posebej predelan za potrebe maserjev in mehanikov in pa avtobus, ki je ravno tako predelan kot večji kamper, da je kolesarjem udobno med transferji in imajo v avtobusu vse potrebno.

Nam lahko opišeš, kako deluje profesionalna kolesarska ekipa?

V vsaki ekipi World Toura je določeno število tekmovalcev. Pravila jih za prihodnje leto določajo 28. Potem so tukaj športni direktorji, ki določeno ekipo vodijo na posamezni dirki, pa maserji, fizioterapevti, kiropraktiki, zdravniki, nutricionisti, kuharji, predstavniki za stike z javnostjo in poklicni voznik avtobusa. V ozadju so še ljudje, ki delajo v pisarnah, skrbijo za sponzorje, logistiko in da vse

teče, kot je treba. Tako je v taki ekipi okrog 80 ljudi.

Če vzamem za primer letošnji Tour de France, kjer sem bil tudi sam v odpravi, so za osem kolesarjev skrbeli trije športni direktorji, pet maserjev, štirje mehaniki, kiropraktik, zdravnik, nutricionist, kuhar, tiskovni predstavnik in voznik avtobusa. S sabo smo imeli štiri osebne avtomobile, tri kombije (eden predelan za potrebe kuharja), avtobus, kamion. Tako nekako izgleda ekipa, če jo na kratko predstavim.

Veliko potuješ. So potovanja z etape na etapo s kolesarsko ekipo enolična ali zanimiva?

Vsekakor sem precej na poti, na leto se nabere okrog 40.000 kilometrov, poleg tega so tukaj še prevozi na dirke, na katere potujemo z letali. Vidim veliko zanimivih, novih, lepih, pa tudi manj lepih krajev. Tamkajšnjo kulturo, navade, stil življenja. Do sedaj sem bil najbolj navdušen nad Norveško. Sem pa vedno znova, ko se vračam domov, vesel, da živim v Sloveniji. Menim, da premalo cenimo to, kar imamo doma. Vsekakor so potovanja zanimiva in dan ni enak dnevu. V delo smo vpeti praktično ves dan.

Imaš ob potovanjih v druge države čas tudi za ogled znamenitosti?

Za turizem oziroma ogled kakih znamenitosti po navadi ni pravega časa, saj si vse skupaj ogledamo bolj na hitro, naredimo nekaj fotografij in že hitimo naprej. Vsekakor pa skozi dirko v določeni državi ali mestu spoznaš način življenja, njihovo hrano, kulturo.

Kako pogosto tudi sam sedeš na kolo?

Sam ostajam aktiven kolikor mi čas ob družini in veliki odsotnosti od doma dopušča. Še vedno z največjim veseljem odpeljem kak krog v dobri družbi. Kolo mi sedaj pomeni sprostitev po napornih dnevih v službi.

Se vidiš v tej službi tudi v prihodnje? Kakšni so tvoji načrti, ideje?

Zaenkrat mi je služba izziv in veselje, dokler bo tako, bom vsekakor s tem delom nadaljeval. Spoznavam ogromno novih ljudi, tako da tudi idej v bodoče ne bo zmanjkalo. Vsako obdobje prinese nove izkušnje, nove priložnosti in mislim, da je prav, da iz tega izhajam naprej. V novem letu vam želim, da bi mir imeli, srečo doživeli in bi se razumeli.

Matjaž Bajec

Domen Srebot, inženir, glasbenik, varilec piva

Od instant pivovarja do prvega varilca v državi

Domen Srebot je doma iz Podkraja. Po poklicu je inženir laboratorijske biomedicine in je zaposlen v laboratoriju zdravstvenega doma na Metelkovi v Ljubljani. Na Zaplani nad Vrhniko pa sta si z dekletom začela spletati novo gnezdece. Pred devetimi leti se je, čisto slučajno, začel ukvarjati z varjenjem piva.

Kmalu je to postalo njegova strast. Leta 2017 je s partnerjema Igorjem Lazarjem in Miho Šnuderlom ustanovil kraft pivovarno Loo-blah-nah, s sedežem v Črnučah. V letošnji akciji *Nedela* Naj kraft pivovarji so ji bralci v konkurenci desetih največjih kraft pivovarn v Sloveniji podelili največ glasov. Kot glavni pivovar nosi prav Domen veliko zaslug za ta uspeh in to je več kot zadosten razlog, da ga predstavimo v *Colskem časniku*.

Poznamo te kot Boletovega Domna iz Hrušice, kot člana skupine Emergency Code, marsikdo pa se te spomni tudi kot poštarja in kot takega sem te nekoliko bolje spoznal tudi jaz. Kako pa bi se opisal sam?

Takih vprašanj pa res ne maram ... No ja, kaj naj rečem, sem kar normalen človek, vsaj upam, ki so ga vedno zanimale različne stvari. Vedno me je zanimala znanost, sploh vse, kar je povezano z naravo in v tej smeri sem tudi doštudiral. V nekem obdobju, bilo je leta 2010 ali 2011, sem se začel ukvarjati s pivovarstvom, zadnjih nekaj let pa se veliko ukvarjam tudi s kulinariko. Skratka, sem čisto normalen človek, ki ga zanima kulinarika, se pravi hrana in pijača.

Pa se vrnimo nekoliko nazaj, v tvoje otroštvo v Hrušici. Živeli ste bolj na samem, telekomunikacije takrat še

niso bile tako razvite, internet je bil še v povojih. Kako ste se takrat družili in kaj je zapolnjevalo tvoj čas?

Že kot otrok sem se veliko ukvarjal sam s seboj. Saj sem imel prijatelje, toda razdalje so bile za vsakodnevno druženje prevelike. Tako da sem si vedno znal najti nekaj, s čimer sem se zamotil, vedno sem nekaj počel in mislim, da sem prav s temi mojimi hobiji začel razvijati kreativnost, ki mi pri mojem delu še kako pomaga. Sploh pa so me vedno zanimale kreativne stvari. Nikoli nisem bil za risanje in podobne stvari, po drugi strani pa me je povsem prevzela glasba, saj ne da sem bil ne vem kako dober, toda muziciranje me je izredno veselilo.

Ko sva delala skupaj, si govoril, da imaš različne hobije. Kako je s tem sedaj?

Ja, to je res, vedno sem imel ogromno hobijev in jih imam tudi še sedaj. To je tudi moja življenjska filozofija, vedno raziskovati nekaj novega in ko neko stvar dopolniš tako, da si z njo zadovoljen, si moraš zopet najti nekaj drugega. Ko sva delala skupaj, je bila glasba tisto, kar me je najbolj izpolnjevalo, potem pa je prav iznenada prišlo pivo.

Mislil, da sem ti prav jaz prinesel prvi paket za varjenje piva. Menda si ga naročil kar prek interneta?

USTANOVNI ČLANI LOO-BLAH-NAH PIVOVARNE S PATRONOM PETROM LOVŠINOM.

Ja, seveda, bilo je prav hecno. Marko Srebot, ki je bil z menoj v bendu, mi je nekoč rekel: »Ti, a veš, da se da pivo narediti tudi doma, preko interneta naročiš poceni opremo in ga preprosto skuhaš.« Kot študent sem rad popil kakšno pivo in sem si rekel, zakaj pa ne, če ga lahko doma poceni zvarim. Stvari sem naročil v neki spletni trgovini. To je bilo pivo iz konzerve ali tako imenovano cedevita pivo iz ekstrakta. Pri tem se ti ni treba ukvarjati s sladom, z encimsko pretvorbo oziroma drozganjem. Ekstrakt enostavno zmešaš z vodo, skuhaš, dodaš hmelj in kvas, potem pa počakaš mesec dni, da se v fermentorju naredi pivo. Danes bi tako pivo verjetno zлил stran, takrat pa sem ga odnesel v študentski dom in popili smo ga do zadnje kaplje.

Bilo pa je dovolj, da te je pivovarstvo potegnilo vase?

Res je, začel sem resno študirati literaturo o pivu in mislim, da sem že pri tretji *sarži* opustil ekstrakt in uporabil slad, kvas in hmelj, ki sem ga nabavil v Hmezadu. To je bilo obdobje eksperimentiranja, izobraževanja in predvsem učenja na lastnih napakah. Ko sem že nekaj časa navdušeno varil pivo in imel tudi relativno dobra piva, sem spoznal, da se na slovenski kraft pivovarski sceni marsikaj dogaja. Vključil sem se v Društvo

29. dec. 2019

ljubiteljev domačega pivovarstva (DLDP), ki je že nekaj časa delovalo v Ljubljani in je še danes zelo aktivno. Taka društva imajo tudi v tujini in vsako leto prirejajo tekmovanja domačih varilcev piva, tako imenovanih homebrewerjev.

Kdaj si ti začel sodelovati na teh tekmovanjih?

Mislil da je bilo po kakih treh letih varjenja piva in počasi so prišla tudi priznanja in nagrade. Sam sem ljubitelj angleškega sloga in zato sem svoja piva poslal tudi v Anglijo. Leta 2017 in 2018 sem prejel dve nagradi za pivo v belgijskem slogu, prvič pa sem v angleškem slogu zmagal s pivom, ki ga danes, seveda nekoliko dodelano, varimo kot english ale. Vsa ta priznanja in nagrade so potrditev, da delam prav, to pa mi veliko pomeni in še podžiga mojo kreativnost.

Logično nadaljevanje je pivovarna. Si morda kdaj razmišljal, da bi jo vzpostavil sam?

Pomislil sem, toda kot študent si tega nisem mogel privoščiti. Če hočeš odpreti kraft pivovarno, s katero lahko prideš na trg, potrebuješ ogromno denarja, tako na pamet od sto tisoč evrov naprej, pa vse do milijona, odvisno od kapacitet in tehnologije. Tako sem z velikim veseljem doma varil vedno nova piva in širil svoje znanje. Potem pa sem povsem po naključju spoznal Igorja Lazarja in Miho Šnuderla. Onadva sta hotela odpreti pivovarno, imela sta kapital, nista pa imela znanja. Spoznali smo se prek DLDP. Doma sem jima zvaril nekaj piv, na preizkušnjo sta povabila še prijatelje in bili so navdušeni. Začeli smo se resno dogovarjati in potem ustanovili pivovarno Loo-blah-nah. Z Miho in Igorjem smo postali partnerji. Onadva vodita posel, skrbita za finančno plat in širitev prodajne mreže, jaz pa v glavnem varim pivo. Poleg tega imamo še tri zaposlene. Sam v pivovarni nisem zaposlen, še vedno sem redno zaposlen v zdravstvenem domu na Metelkovi, za delo v pivovarni pa sem odprl popoldansko obrt.

Kakšna pa je vaša filozofija, kakšna piva varite v pivovarni?

Naša filozofija je preprosta, delamo takšna piva, kot jih sami radi pijemo. Trenutno varimo pri nas samo piva zgornje fermentacije, to so tako imenovana ale

POLNJENJE LESENIH SODOV, V
KATERE GREDO VISOKO OKTANSKA
PIVA.

piva tradicionalnega angleškega sloga. Gre za piva, ki so manj hmeljana, z nižjim alkoholom in temeljijo bolj na sladcu. Lagerjev trenutno ne delamo, nekako ne čutimo potrebe, čeprav radi spijemo tudi dober lager. Tudi oba partnerja sta ljubitelja angleškega piva, tako da smo se usmerili na piva, kot so golden ale, english ale in temno pivo porter. Seveda pa smo odvisni od trga, ki je bolj naklonjen močno hmeljanim ameriškim stilom ale piva, na katerih temelji moderni kraft. Zato proizvajamo tudi ale v ameriškem slogu, kot sta india pale ale (american IPA) in american pale ale. Trenutno imamo v stalni ponudbi teh pet piv, ponudbo pa popestrimo z različnimi sezonskimi pivi, odvisno od razpoložanja. Pozimi varimo

HMELJENJE PIVA.

kakšna bolj močna belgijska piva (od 9 do 15 % alkohola), spomladi pa pivo s smrekovimi vršički, ki ima prav posebno aromo in okus. Za petsto litrov piva rabimo kar sedem kilogramov svežih smrekovih vršičkov. Izdelali smo že trinajst različnih piv, toda nekaterih trg ni sprejel. Pri tem poslu je tako, da preizkušaš, tipaš, potem pa vidiš, kako se ti obnese na trgu.

Kje pa je vaš glavni trg?

Naš glavni trg so lokali v Ljubljani in njeni okolici, počasi pa se preko trgovskih verig širimo tudi v druge kraje. Sicer pa je sama filozofija kraft pivovarn, da so čim bolj lokalne. Pred kratkim smo zraven pivovarne v Črnučah odprli tudi pivnico in to, da spiješ pivo čim bližje pivovarni, mu da prav poseben čar. Zavedati se moramo, da je kraft pivo živo pivo, ki ni ne pasterizirano, ne filtrirano, vsaka steklenica ima na dnu nekaj kvasovk. Ob primerni hrambi na hladnem obstane tudi več let, na visokih temperaturah pa se lahko pretirano peni in tudi spreminja okus.

Glede na nabor piv, ki jih varite, uporabljate verjetno celo paleto različnih sestavin. Kaj vse uporabljate in kje nabavljate?

Uporabljamo petnajst vrst sladov, v glavnem ječmenovega, nekaj pa tudi pšeničnega in ovsenega. Hmelj je pri približno polovici izdelkov slovenski, šest vrst ga uporabljamo za piva v angleškem stilu, za ostala pa uporabljamo osem vrst ameriških hmeljev in dve vrsti

KONTROLA KVALITETE.

novozelandskih. Uporabljamo tudi pet vrst kvasov, med njimi tudi hišnega, ki smo ga vzgojili iz angleškega vzorca. Voda je iz lokalnega vodovoda, pred uporabo jo samo obdelamo za različne stile piva.

Omenil si, da ste ob pivovarni odprli tudi pivnico za goste. Je možen tudi voden ogled pivovarne?

Seveda, zelo smo veseli takih gostov in se v tej smeri precej trudimo. Če se skupina najavi kakšen dan prej, jim predstavimo pivovarno in pripravimo degustacijo. Povedati moram, da je kraft scena v Sloveniji še razmeroma mlada. Pri nas je okrog sedemdeset kraft pivovarn in vsi skupaj pokrivamo komaj dva do tri odstotke slovenskega trga. Veseli smo, če vsako leto velikim industrijskim pivovarnam odškrtnemo še kakšen odstotek. Zato želimo ljudem povedati, da pivo ni samo, da se napiješ, ampak da lahko popiješ eno ali dve res dobri pivi, v kateri je vloženo res veliko truda in kjer se ne varčuje pri surovinah. To je pivo, ki ima svoj pečat, resda je nekoliko dražje, vendar vredno vsakega centa.

Kako pa je s konkurenco?

Konkurenca je izredno huda, res pa je, da smo orientirani zelo prijateljsko in zelo lepo sodelujemo med seboj. Čar in tudi nekakšna filozofija krafta je v tem, da narediš neko izvirno pivo, da pustiš v njej svoj pečat, lahko bi rekel, da je v njej tudi malo umetnosti. S tem pa iščeš svojo ciljno publiko, ki bo imela rada tvoje pivo in ga tudi vedno znova pila. Mislim, da gre pri kraft pivovarnah za pošteno konkurenco.

Loo-blah-nah je relativno mlada

pivovarna, na trgu ste dobra tri leta. Kaj pa prihodnost, vidiš v njej svojo stalno zaposlitev?

Ja, res je, na trgu smo šele nekaj let in vedeti je treba, da je bila investicija v pivovarno res velika, do sedaj že okrog tristo tisoč evrov. Trenutno smo tako rekoč brez denarja, živimo iz meseca v mesec, toda vseeno računam, da se bom v roku enega do dveh let v pivovarni redno zaposlil.

Nedvomno že po službeni dolžnosti popiješ veliko piva. Katerega pa najraje piješ in od kod ti ideje za vedno nove okuse?

Najraje popijem naš english ale, ki sem ga naredil prav po svojem okusu. Od slovenskih kraftarjev pa sta mi najbolj všeč Pelicon iz Ajdovščine in pa vrhniški Human Fish, od tujih pa ameriška Sierra Nevada in angleški Fullers. Drugače pa poskusim vse, kar je novega na tržišču. Tudi v Sloveniji je ta scena že kar razvita in imamo lokale, kjer dobiš res specialna piva, ki jih je drugače težko dobiti. To se hitro razve in takrat letimo vsi tja, probamo in potem skupaj predebatiramo. Včasih si privoščim tudi obisk kake specializirane trgovine, kjer imajo v ponudbi lahko tudi tisoč različnih vrst piva. Nekaj jih izberem in če mi je katero všeč, se odločim, da ga bom še sam zvaril. Najprej proučim zgodovino, ozadje tega piva, potem pa ga poskušam zvariti v svoji ediciji. Recept me ne zanima, potrebujem samo smernice in potem naredim pivo po svoje. Imam že toliko znanja in izkušenj, da vem, kaj gre s čim skupaj, kateri hmelji, kateri ječmen, kateri kvas in kako moram s tem rokovati. Doma imam dvajsetlitrsko varilnico, kjer dvakrat na mesec kuham pivo in poskušam nove stvari. Pivu dodajam sadje, na primer slive, dodajam med, smrekove vršičke, delam tudi visokooktanska in kislila piva in jih staram v lesenem sodu. Vse, kar naredim, potem v pivovarni poskusimo in se odločimo, ali gre v proizvodnjo ali ne.

Kaj pa recepti, so poslovna skrivnost?

To je od pivovarne do pivovarne različno. Nekateri jih zelo skrivajo, spet drugi pa jih objavljajo na spletu kot recimo svetovno znan škotski kraft velikan Brewdog. To podpiram tudi sam. Če komu uspe zvariti tako ali podobno pivo kot meni, zakaj pa ne in če me kdo vpraša, kako se kaj naredi, mu tudi pomagam.

Če prav razumem, recept ni vse?

Ne, nikakor ne, recept je približno trideset odstotkov, ostalo pa je poznavanje opreme, poznavanje kvasovk in postopkov. Varjenje piva je zelo natančno delo, imeti moraš znanstven pristop in popolno higieno, drugače se lahko pivo hitro pokvari.

Spregovoriva nekoliko še o tvoji drugi strasti, si tudi priznani pitmojster – mojster peke na žaru.

Pred kakimi tremi leti sem si kupil žar, za lastno veselje, potem pa me je tudi peka popolnoma prevzela. Smo ekipa štirih fantov z imenom The Rebel BBQ Brothers in vsako leto se udeležimo kakega tekmovanja v pripravi mesa na ameriški način. Dvakrat smo bili na Madžarskem in enkrat v Avstriji. Pri tem gre za tako imenovani barbecue (BBQ) način, ki so ga začeli razvijati ameriški sužnji. Na razpolago so imeli le slabše kose mesa, recimo goveja rebra, zato so začeli razvijati način počasne, dolgotrajne peke pri nizkih temperaturah, ki pri govejih rebrih ali prsih traja od deset do dvanajst ur. Tako pripravljeno meso se potem kar topi v ustih. Seveda pa moraš ves čas paziti, da se ti meso ne zažge ali izsuši. Ta tekmovanja so res zanimiva, navadno potekajo vso noč in medtem ko dva člana ekipe počivata, druga dva čuvata in »negujeta« meso. Zjutraj pridejo sodniki

PIVO SE LAHKO TUDI STARA V LESENEM SODU.

ENA FESTIVALSKA. in začne se ocenjevanje. Naj še povem, da se pivo in meso odlično dopolnjujeta.

V Nedelovi akciji Naj kraft pivovarji so bralci v dokaj hudi konkurenci desetih največjih kraft pivovarn v Sloveniji prav Loo-blah-nah podelili največ glasov. Zakaj meniš, da je tako?

Tudi mi smo nekoliko presenečeni, saj

smo najmanjši iz deseterice. Po drugi strani pa se trudimo delati pitna piva, naš pristop je zelo lokalen. Poleg tega je naša pivovarna vedno odprta obiskovalcem in verjetno je vse to premaknilo tehtnico v našo korist. Vsekakor sem zelo ponosen, kajti to pomeni, da nas imajo ljudje radi in da radi pijejo naše pivo.

Še zadnje vprašanje, koliko piva spiješ na dan?

Reči moram, da sem se zadnje čase nekoliko ustavil, ker je bilo malce prehudo. Saj ne, da sem bil pijan, toda začneš se rediti, pivo je namreč kar kalorična zadeva. Zato sem se omejil na eno pivo na dan. Pustimo tisto v pivovarni, ko probaš in spiješ požirek piva, preden ga zapakiraš, toda načeloma se na koncu usedem in v miru spijem eno pivo.

Simon Škvarč

GOZDARSTVO IN TGM STORITVE
GOZD-JACK GOZD 33, 5273 COL
IVAN MIKUŠ S.P. TEL.: 041 312 807
 E-MAIL: JANKO.MIKUS@GMAIL.COM

- SEČNJA • SPRAVILO LESA
- ODKUP, PRODAJA LESA
- ODKUP NA PANJU • PREVOZI
- IZGRADNJA VLAK

Brigita Leban, Gledališče Bičikleta

Opravljam enega bolj kreativnih poklicev

Brigita Leban, Colčanka, doma s Hrastove gorice, se je v Ljubljano preselila leta 1995, ko se je vpisala na študij na Fakulteto za družbene vede. Takrat je bila selitev le začasna, po študiju pa je ostala v Ljubljani, kjer je ustvarila svoje Gledališče Bičikleta. Gre za člansko najmanjše možno gledališče, v njenem repertoarju najdemo devet predstav, namenjenih predvsem najmlajšim. December je za gledališčnike in animatorje najbolj aktiven mesec, tudi za Brigito, ki smo jo obiskali po eni izmed predstav v naših koncih.

Kdaj si se prvič srečala z lutkami?

Z lutkami sem se prvič srečala v Španiji. Po končanem študiju na Fakulteti za družbene vede sem šla kot prostovoljka delat v Toledo v šolo gledališča in ena izmed nalog oziroma zadolžitve, ki sem jih imela tam, je bila tudi pripovedovanje pravljic. Takrat smo si sicer naredili navadno mimično lutko, mačko. In od takrat naprej sem se začela srečevati z lutkami različnih vrst.

Kako je nastala Bičikleta?

Gledališče Bičikleta je nastalo po istoimenski pravljici *Bici-kleta*, ki sem jo napisala po tej opravljeni službi v Španiji. Prijavila sem projekt Evropske unije, Vložek v prihodnost, dobila sredstva in s temi sredstvi smo si lahko bivši prostovoljci zagotovili delo oziroma projekt. Jaz sem si kot projekt zastavila likovno izdelati ilustracije, napisati pravljico in na osnovi te pravljice narediti tudi lutkovno predstavo. Poimenovala sem jo *Bici-kleta*, to je zgodbica o kolesu, o biciklu. Ta beseda se je skupaj s predstavo prijela. Predstavo še danes igram in še danes mi velikokrat rečejo Bici, ko me srečajo. Beseda je torej

šla v uho in sem potem tudi zaradi tega gledališče poimenovala Bičikleta.

Kakšno je tvoje delo v tem gledališču?

Sem *one man band, one woman band*. Od trženja, prodaje, do izdelave, animacije, praktično v celoti skrbim za gledališče. Zadnja leta sem uspela dobiti dovolj sredstev, da imam tudi ekipo za izdelovanje predstave. Tako da za izdelavo predstave ne skrbim več toliko, več igram, animiram. Skrbim pa še vedno za vse administrativno-marketingške stvari.

Si se izobraževala samo v Španiji ali tudi drugod?

V Španijo sem šla večkrat, večinoma preko projektov. Bila sem tudi na Češkem, v Prazi, sicer bolj na poletnih delavnicah. Tudi preko javnega sklada v Ljubljani sem se udeleževala izobraževanj. Drugače pa mislim, da je to bolj uradno. Mislim, da sem se najbolj naučila predvsem z delom, z nastopi, s sodelavci, kar ni institucionalno izobraževanje. Zdi se mi, da je res potrebno čim več delati, nastopati.

Kako pa potekajo same priprave na predstavo, koliko časa nastaja ena predstavica?

Odvisno od predstave. Bičikleta ima po navadi eno predstavo, novo produkcijo na leto. To pomeni, ko je premiera ene, začnem razmišljati o tematiki, ki bi jo

izbrala za naslednjo predstavo. Ugotovila sem, da dejansko porabim eno leto za zbiranje teme, ekipe, sodelavcev. Tudi če včasih zgleda, da bo hitreje narejeno, potem se zmeraj kaj zatakne. Pa tudi dejstvo je, da smo več ali manj vsi na svobodi in ko pridejo druge reči vmes, se ne posvečamo tri mesece izključno samo predstavi, ampak zmeraj delamo še druge reči sproti. Zato po navadi traja kakšno leto, da je predstava zaključena, da pride do premiere.

Kako je potem s samim nastajanjem lutk, scene, scenarija? Vse delaš sama, ti še kdo pomaga? Omenila si, da imaš za sabo tudi ekipo.

Teme izbiram iz situacij. Razmišljam, kaj se moji otroci, drugi otroci v vrtcu učijo, kaj se mi zdi zanimivo, kaj je meni blizu. Imam spomine iz otroštva in se mi zdi, da bi jih rada tudi zaradi mene same prenesla v lutkovno predstavo. Glede nastajanja predstav je pa zelo različno. Za nekatere predstave smo skoraj sproti pisali tekste, recimo, ko smo delali *Bonton za male lumpe*, je Andrej Rozman Roza pisal tekste in smo se potem nekako dogovarjali, kaj bi radi. Včasih imamo tekst že prej, recimo *Mehurčke* Otona Župančiča smo tudi uprizorili. Glede na tematiko izberemo tip scenografije oziroma lutke. Vsaka lutkovna predstava, vsak tip lutke zahteva

določen tip scenografije.

Ti pri snovanju predstav pomagata tudi hčerki?

Ja, sploh pri *Bontonu za male lumpe* sem veliko črpala iz domačega okolja. Čeprav ne morem reči, da se je hčerka kaj dosti prijel. Sicer ne preučujem otroške psihologije, ampak se mi zdi, da pogledam svoje otroke, otroke prijateljev, sorodnikov in vidim, kako približno jim stvari sedejo in kako funkcionirajo glede na določen tekst, pravljičico, ki jo slišijo. Tako da ja, otroci zagotovo pomagajo.

Na spletni stran imaš naštetih devet predstav. Ti je katera od teh še posebej ljuba?

S temi predstavami je tako: tista, ki jo največ igraš, je potem najbolj utečena in se ti zdi, da jo lahko hkrati tudi še razvijaš, a to ni nujno. Meni so sicer najbližje *Mehurčki*, ker sem jih že takoj na začetku želela uprizarjati. To so pesmice mojega otroštva, želela sem, da te rime slišijo tudi drugi otroci. Drugače pa mi je blizu tudi *Bonton za male lumpe*, ker ima dober odziv, je taka predstava, ki je dobro sprejeta. *Ciganskega muzikanta* sem že nekaj časa nazaj delala in mi je bila ljuba predstava, ampak sem jo zelo malo igrala, ker ni bila tržno zanimiva. Mogoče potem tudi avtomatsko malo zamre in jo tudi težje prodajaš oziroma izgubiš voljo, da jo posebej izpostavljaš.

Katera od predstav je najbolj všeč otrokom, torej publiko?

Mislim, da so otrokom najbolj všeč *Mehurčki*, se mi zdi, da imajo najbolj pozitiven odziv. Tu gre predvsem za vrčevske otroke. Za šolske otroke pa se mi zdi, da je *Bonton za male lumpe*. *Dinozavri* so tudi super sprejeti, ker se mi zdi, da imajo otroci radi dinozavre. Vzgojiteljicam oziroma učiteljicam pa mislim, da je *Bonton*, ki daje odgovore na največ vprašanj, je poučna. Ampak mogoče bi morali še kakšnega otroka vprašati.

Pa so otroci hvaležna publika?

Otroci se ne brzdajo. Če jim je nekaj všeč, bodo odreagirali, kakor jim je všeč. Če jim nekaj ni všeč, bodo odreagirali, kakor da jim ni všeč. Če jim predstave ne uspe spremljati, postanejo nemirni. Recimo prav danes, ko sem igrala v Ajdovščini (predstavo *Pošastozavri in jabolko spora*, op. a.), je bilo zanimivo, ker se mi zdi, da je bilo par otrok, ki so res doživeto spremljali predstavo. S tem

NA KRATKO

Danes se bolj podpira talente

Ali tudi v novem okolju govoriš po colsko?

Rada govorim po primorsko in tudi vem, da mi naglas ostaja, ampak v Ljubljani govorim bolj pogovorno, ne toliko narečno, sploh službeno. Mož je Mariborčan, tako da že doma ne govorimo po colsko. Ko pridem domov na Col, pa govorim po domače.

V čem se je Col najbolj spremenil, odkar ne živiš več tu?

Ne morem reči, da se je Col kaj posebej spremenil. Mogoče tudi ne vidim, da se spreminja, ker pogosto prihajam domov. Vse spremembe praktično videm cel čas, jih spremljam. Lepo mi je, da se je vrtec razširil. Sicer pa mislim, da se tudi na Colu otroci bolj zadržujejo doma, kakor smo se mi včasih. Se mi zdi, da ne vidiš več toliko otrok okoli, ampak to mogoče tudi jaz narobe vidim.

Kakšne spomine imaš na osnovno šolo?

Osnovna šola so spomini na otroštvo in moji so lepi. Tudi srečanji se poskušam udeleževati, ker se mi zdi lepo, da vidim svoje sošolce. Ne da ohranjam stike z njimi, ampak mi je lepo, da se srečamo. Kar sem recimo takrat pogrešala je to, da nismo imeli kakšne velike možnosti razviti svojih talentov. Praktično nismo imeli nobene možnosti kakšnih glasbenih ali likovnih, tudi športnih dejavnosti. Če je bil kakšen talent, ni bilo neke podpore s strani šole, tudi starši si niso vzeli časa za to. Mislim, da je zdaj tega več. Zdaj, ko gledam nazaj, je škoda, ker je bil marsikdo tudi na naši šoli, v razredu talentiran, ampak dejansko ni bilo podpore. Drugače pa večkrat razmišljam, kot otrok nisem obiskovala nekih kreativnih delavnic, pa mislim, da sem kreativen človek, opravljam enega bolj kreativnih poklicev. Kot otrok nisem obiskovala nekih posebnih delavnic, kot zdaj vidim moje otroke. Se tudi sama sprašujem, kaj je dejansko potrebno, da se nekdo razvije, razvije nek talent.

so povlekli celotno dvorano, so se smejali in celotna dvorana je padla v predstavo. Mi je bilo zanimivo: če ne bi bilo teh treh deklic spredaj, bi mogoče predstava drugače izpadla. Otroci me kakor publika vedno znova presenetijo.

Kakšna je specifična nastopanja z lutkami?

Prednost lutkovnega gledališča oziroma nastopanja z lutkami je predvsem to, da nisi v središču. Glavna pozornost ni na tebi kot igralcu, ampak na lutki. Vso

svojo energijo prestavljaš v lutko. To je velikokrat težava igralcev, sploh tistih, ki igrajo v klasičnem gledališču, ker nočejo biti v ozadju. Mogoče malo posplošujem, ampak pri lutkah je lutka tista glavna, ki mora povedati to, kar želiš ti povedati, pri klasičnem gledališču pa je igralec. Mislim, da je prednost lutkovnega gledališča tudi to, da tudi če si sramežljiv, če ne nastopaš rad, še vedno lahko nastopaš, ker si skrit. Sicer je odvisno, kakšno predstavo si narediš. Jaz imam recimo kar težave, če

mi včasih po predstavi rečejo, naj še kaj povem. Ne, jaz sem zadaj, igram lutke, nisem povezovalka, voditeljica programa. Pri lutkovnih predstavah je torej to, da nisi v ospredju ti in se skriješ za lutko.

Je potem težje nastopati z lutkami kot biti samostojni igralec?

V klasičnem gledališču praktično že nekaj časa ne nastopam več. V študentskih časih in pozneje sem nastopala, hodila sem v gledališko šolo v Ljubljani, takrat smo delali produkcije, ampak se nisem prav zares našla, zdi se mi, da so mi lutke dosti bližje. Pri lutkah so druge tehnike, lutka moraš znati premikati, ni samo, da daš dušo, glas. Nekako sem se bolj znašla v lutkah, nisem niti razmišljala o čisto klasičnem gledališču. Sicer pa so moje predstave velikokrat igrano-lutkovne, niso samo lutkovne. Tako da tudi igram lik, recimo v *Bontonu* sem varuška, ki predstavlja pravila lepega obnašanja. Ampak v osnovi pa igram lutkovne predstave.

Poleg samega gledališča pa ponujaš tudi možnost delavnic, torej izdelave lutk.

Ja, večinoma so te namenjene otrokom. Po predstavi včasih izdelamo lutke na tematiko predstave, poskušam čim bolj povezati predstavo z lutkami. Sedem

let sem v zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani tudi vodila lutkovni krožek, kjer smo izdelali svoje lutke in naredili produkcijo. Pred nekaj leti sem imela delavnice tudi v podružnični šoli v Budanjah v sklopu projekta, financiranega s strani Občine Ajdovščina. Bila sem res prijetno presenečena nad neverjetnim odzivom in tudi, kako kreativni so bili otroci. Po navadi imam narejen en vzorec in vidim, kaj iz tega vzorca nastane. Včasih sem presenečena, kaj vse znajo otroci narediti. Sploh ta delavnica iz Budanj mi je ostala v spominu, kako so si otroci razvili to lutko.

Kakšne cilje in načrte imaš za naprej?

Gledališče Bičikleta ostaja, sama ostajam kakor animatorka lutk. Odprle so se mi poti povezovanja z Društvom lutkovnih ustvarjalcev, tako da moja želja je, da bi naredila z njimi kakšne produkcije. In pa da bi se poskušala čim več povezovati. Gledališče bi potrebovalo predvsem boljšo glasbeno podporo, mogoče razvoj v glasbeni smeri. Drugače pa želim delati še naprej lepe predstave.

Spraševala je Meta Škvarč

Storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo ter pluženje cest.

LEON AMBROŽIČ s.p.
SANABOR 5, 5271 VIPAVA
GSM: 031 756 771

BELPORT

NOTRANJA VRATA

BELPORT d.o.o.

Col 3/a,
5273 Col

tel: 041 377 561

www.BELPORT.si

NOVO

STEKLENA VRATA, STEKLENE
STENE IN STEKLENA DRŠNA
VRATARES SANJSKA VRATA
PO VAŠIH ŽELJAH**SKI SERVIS**

- popravila poškodovanih smuči in bordov
- obnova drsne obloge
- impregniranje smuči in bordov
- poliranje smuči in bordov
- **NOVO**: brušenje robnikov s KERAMIKO
- montaža / premontaža vezi

GSM: 041/ 387- 680

e-mail: Jimmy.skiservis@gmail.com

First Class
WINTERSTEIGER
Ski & Board Tuning**SWIX****HOLMENKOL**
LICENSE TO WIN

Srečno, zdravo in uspešno 2020 vam želi podjetje Biterra.

FRIZERSKI SALON

*Milka*Milka Črnigoj s.p.
Col 78, 5273 ColNAJ NOVO LETO IZBRIŠE BRIDKOSTI STAREGA IN NAJ
VAS NAPOLNI Z UPANJEM IN RADOSTJO ...

tel.: 05 366 8379 - gsm:041 337 261 - milka.crnigoj@gmail.com

Prireditev, ki je prerasla osnovno idejo

Colska nedelja je postala blagovna znamka

Prvo smo pripravili leta 1989. Vodja legendarnega ansambla Bratov Benčina Ivan Benčina je takrat predlagal, da bi organizirali prireditev, katere izkupiček bi namenili akciji zbiranja sredstev za nakup novih cerkvenih orgel. Za pobudo smo se ogreli v takratni krajevni mladinski organizaciji, kjer so nastajali tudi zametki leta 1991 ustanovljenega društva Trillek in začela se je zgodba, ki traja.

Ob Benčincih je nastopila tudi domača rock skupina TNT, sama prireditev pa je že takrat prerasla okvirje klasičnih gasilskih veselic, saj smo jo popestrili z domačo kulinariko in v združnem domu ponovno prižgali staro krušno peč, dogajanje so zelo razgibale tudi športne igre med zaselki Cola.

Prireditev se je ohranila tudi po zaključku akcije, zaradi katere je nastala in v zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega stoletja dobila nov zagon z angažiranjem

znanih narodnozabavnih ansamblov.

Z rockovsko obarvanim sobotnim večerom je prireditev po letu 2000 postala dvodnevna, dodaten zagon pa dobila leta 2007 z nastopom skupine Šank Rock. V naslednjih letih se je razširila v pravi festival, saj smo osrednjemu dogajanju dodali četrtkov kulturni večer z elementi ljudskega izročila, ki je tudi ena osnovnih društvenih usmeritev nasploh, in petkovo druženje ob nogometni žogi. Kljub večdnevni dogajanju se je ohranilo

izvirno ime, ki je postalo blagovna znamka.

Colska nedelja je ena najstarejših zabavno-glasbenih prireditev v Zgornji Vipavski dolini. Ob upadanju obiska se bo v prihodnje najverjetneje preoblikovala v več manjših butičnih dogodkov, s katerimi pa bo ohranila izvirno idejo.

V posebni prilogi letošnjega *Colskega časnika* smo se osredotočili predvsem na bogat fotografski arhiv in naredil naključni izbor. Nenezadnje: fotografije povedo več kot tisoč besed ...

ENA OD ZNAČILNOSTI PRIREDITEV COLSKA NEDELJA SO TUDI MAJICE, VSAKO LETO Z DRUGAČNIM MOTIVOM. VELIKO SE JIH JE NABRALO SKOZI TRI DESETLETJA IN OB JUBILEJU SMO JIH ZBRALI SKUPAJ IN JIH »ZLOŽILI« NA PLAKAT.

NA ČETRTOVI SLOVESNOSTI NA TOMAŽEVI ŠTALI SMO RAZSTAVILI MAJICE VSEH 30 LET. V PRVIH LETIH SMO IMELI TUDI VEČ UNIKATNIH ČEPIC.

FOTOGRAFIRANJE MAJIC ZA SPOMINSKI PLAKAT.

ŽUPAN OBČINE AJDOVŠČINA TADEJ BEOČANIN NAM JE PODELIL JUBILEJNO OBČINSKO PRIZNANJE.

POTRDILO

Podpisani Jože Trošt, študentovca 7 Ljubljana potrjujem prejem 36.000 din (šestintridesettisoč din), če ki sem jih prejel od Odbora za pripravo proslave na Colu. Denar gre v sklad za nabavo novih orgel v župnijski cerkvi na Colu.

Ljubljana, 26. 6. 1990

Jože Trošt

COLSKA NEDELJA SE JE RODILA Z NAMENOM, DA BI ZBIRALI DENAR ZA NOVE COLSKE ORGLE. VES IZKUPIČEK V PRVIH LETIH SMO DALI V TA NAMEN. JOŽE TROŠT IN MARKO KOBAL STA GA NATO NA LJUBLJANSKI TRŽNICI ZAMENJALA V NEMŠKE MARKE, DA SE JE OHRANILA NJEGOVA VREDNOST ... LETA 1990 SMO SKLADU NAMENILI 36.000 DINARJEV, KAR JE TAKRAT VELJALO 5.142 NEMŠKIH MARK, DANAŠNJIH 2.630 EVROV. (POTRDILO JE HRANIL NEKDANJI BLAGAJNIK DRUŠTVA MATJAŽ BIZJAK)

LETO	NASTOPAJOČI	DODATNO
1989	ans. bratov Benčina, skupina TNT	MPZ Razpotje, domači harmonikaši, Tone Fornezzi-Tof, športne igre, koš. turnir, peka v krušni peči
1990	ans. bratov Benčina, skupina TNT	Tof in Dušan Uršič, skupina Chopin
1991	ans. bratov Benčina, skupina TNT	Tof, Maja in Rifle, godba na pihala Alpina, Vipavski tamburaši, Trofenfeld band, Kranjski muzikantje
1992	ans. bratov Benčina, skupina TNT	Višenski muzikanti, Nace Junkar, Pietrosi, športne igre
1993	ansambel Marela	Humorista Frnce in Janez, zadnja peka kruha, show skupina D'pas maters band, Miran Rudan
1994	Igor in zlati zvoki	domača skupina Chopen
1995	Štajerskih 7	show skupina Pop design 2, Gianni Rijavec
1996	Ptujskih 5	Kalamari, športne igre, igre za obiskovalce
1997	ansambel Gašperji	Miran Rudan, balinarski turnir
1998	Slovenski muzikantje	Trofenfeld jazz band, Gianni & Vladimir Čadež
1999	ansambel AS	tek na Križno goro
2000		Colske nedelje nismo pripravili

2001	sobota	Big Bibls Brothers Band	skupini: Fjord, Zahodno od tod, garažni bendi
	nedelja	ansambel Nanos	Slavko Ivančič, humorist Goran Velikonja - Du jes
2002	sobota	Zahodno od tod	priredive so pripravili in izpeljali člani neformalnega društva Štirlek
	nedelja	Veseli planšarji	nastop tria Colske sestre
2003	sobota	skupina Duple truble	malonogometni turnir
	nedelja	ansambel Nanos	Miran Rudan, skupina TNT
2004	sobota	Duple truble, TNT	otvoritev prenovljenega igrišča z VIP turnirjem
	nedelja	odpade zaradi dežja	svečanost ob odprtju vodovoda Gora (v dvorani)
2005	sobota		Celotna prireditev odpovedana zaradi tragične smrti dveh mladih sokrajanov.
	nedelja		
2006	sobota	Babaloo band	malonogometni turnir
	nedelja	Slovenski zvoki	Ivan Benčina s prijatelji, Frnce in Janez
2007	sobota	Šank Rock	malonogometni turnir
	nedelja	Vitezi celjski	igre za obiskovalce
2008	sobota	odpade zaradi dežja	
	nedelja	ansambel Nanos	Skupina TNT, Trofenfeld jazz band
2009	sobota	Šank Rock	Caipirinha, Emergency Code
	nedelja	Veseli svatje	Spremljanje nastopa MPZ Duri v oddaji Spet doma.
2010	sobota	Kingston	Prvič na pravem koncertnem odru.
	nedelja	Okrogli muzikanti	Prireditev ob 21.00 prekinjena zaradi dežja
2011	sobota	Big Foot Mama	Prvič v šotoru na igrišču! Predskupina: Caipirinha
	nedelja	Hišni ans. Avsenik	Suhovrški trio
2012	sobota	Rock'n'Band Cover Lover	Spet pred združnim domom Štiridnevna prireditev:
	nedelja	Ansambel Vagabundi	- četrtek predstava Dekameron (SŠ Venó Pilon) - petek fotografska razstava Mateja Peljhana
2013	nedelja	ans. Saše Avsenika	Enodnevna prireditev
2014	sobota	Dan D Antioksidanti, En Piko Band	Šotor pred združnim domom - v petek fotografska razstava Antona Tratnika - v nedeljo srečanje oglarjev (MPZ Razpotje)
	nedelja	ans. Dori & Oto Pestner	
2015	sobota	Elvis Jackson, Antioksidanti	Klasična prireditev pred združnim domom
	nedelja	Ansambel Pajdaši	- v petek koncert MePZ Duri (avla OŠ Col)
2016	sobota	Zablujena generacija, Sixtynine, Skalp	Šotor pred združnim domom
	nedelja	Okrogli muzikanti	- v petek Mef in NOB na Tomaževi štali - v nedeljo nastop mladih plesalk
2017	sobota	Gianni Rijavec akustik band	Sobotni del Colske na Tomaževi štali.
	nedelja	Slovenski muzikantje	Pohod Med skale bore in spomine z Lucijanom Troštom
2018	sobota	skupina Hornets, skupina Storm	Tekmovanje v gozdarskih spretnostih na trgu pred združnim domom.
	nedelja	Kraški kvintet	
2019	sobota	Wajdovski rokenrol: Abadon, Skalp, Biblsi, En Piko Band, TNT	Prvič v septembrskem terminu, 21. in 22. septembra, na igrišču pod šotorom. V sklopu Colske v nedeljo, 22. sept., tudi Bubin tek.
	nedelja	Modrijani	

ZAČETKI

ANSAMBEL BRATOV BENČINA NA PRVI COLSKI NEDELJI LETA 1989.

ANSAMBEL BRATOV BENČINA V POPOLNI ZASEDBI. Z LEVE: IVAN, FRANCE, SILVO, PAVLE, STANE TER NADA IN MARJAN.

NA PRVIH ŠTIRIH COLSKIH NEDELJAH JE NASTOPILA TUDI SKUPNA TNT. LETA 1991 JE TAKRATNEGA GOSTA NACETA JUNKARJA SPREMLJALA PRI SKLADBI »O SOLE MIO«.

PLAKATI

COLSKA NEDELJA

18. JUNIJA, od 15. ure dalje...

sodelujejo colski muzikantje, pevci, humoristi...

- ANSAMBEL BRATOV BENČINA
- SKUPINA TNT
- MPZ RAZPOTJE
- HARMONIKASI
- TROFENFELD JAZZ BEND
- TONE FORNEZZI - TOF

popestritev — šaljive športne igre

BOGAT SREČOLOV - 100 starih milijonov

51 strov drv, srnjak, itd, itd...

NE ZAMUDITE!

COLSKA NEDELJA
Col nad Ajdovščino, 14. in 15. junij

Pozdrav poletju **No. 18** 2008

Sobota, 14. junij

koncert skupine

ŠANK ROCK

predskupina I.C.E.

Vstopnina samo 5 €

Nedelja, 15. junij

Ansambel Nanos

Ansambel brez trobente
Trofenfeld Jazz Band

bogat srečelov,
nagradne igre za obiskovalce...
obilje hrane, pijače in zabave...

Vstop prost

COLSKA 20 12 22

ČETRTEK

14. junij, telovadnica OŠ Col, 20.30
Gledališko-koncertna predstava domačih upov
G. Boccaccio: Dekameron (priredba novele - komedija enodejanka)
Shakespeare: Kakor vam drago (prizor iz komedije)
Nina Kovčica, sopran
Amadij Trank in Tom Zgavnc, literarni duo

PETEK

15. junij, Zadržni dom, 20.30
Prvič doma!
Fotografska razstava domačina Mateja Peljhana
Tematska sklopa: Življenski krog in urbano okolje

SOBOTA

16. junij, Trg pred Zadržnim domom
Rock'n'Coll
ZZtop cover band, AntiOksidanti
Rok Ferengja in Rock'n Band
CoverLover Aleša Uranjeka (ex Šank Rock, X Factor)
Vstopnina 5 €, od 22.30 7 €

25.4. NEDELJA

17. junij, Trg pred Zadržnim domom
Narodnozabavni ansambel **Vagabundi**
Gostje Trio Leskovec
Mize in klopi za prvih 350 obiskovalcev, bogat srečelov, nagradne igre!
Vstop prost

www.trilek.si - v tretje desetletje

PLAKAT ZA PRVO COLSKO NEDELJO LETA 1989. OBLIKOVAN JE BIL Z LETRASET ČRKAMI NA PAUS PAPIRJU IN NATO NATISNEN S POSTOPKOM SITOTISKA.

RAČUNALNIŠKA POSTAVITEV IN ŠE VEDNO KLASIČNO OBLIKOVANJE.

PLAKATI Z ZADNJEGA OBDOBJA PRINAŠAJO RAZLIČNE VSEBINSKE IN OBLIKOVNE REŠITVE.

EKIPA

POGLED NA PRIZORIŠČE PRVE COLSKE NEDELJE LETA 1989. PRIKOLICA BREZ STREHE IN PRIČAKOVANJE PRVIH GOSTOV ...

LETA 1990 SMO ŽE IMELI POKRITO PRIKOLICO, RAZŠIRILA SE JE TUDI ORGANIZACIJSKA EKIPA.

KO JE PRIREDITEV POSTALA DVO IN VEČDNEVNA, JE BIL DOBRODOŠEL PRAV VSAK, KI JE DAL »ENO ROKO«.

STAREJŠA GENERACIJA VZTRAJA, MLAJŠA PRIHAJA.

DOGAJANJE

COLSKA NEDELJA LETA 1992. NA LEVI JE PROPADAJOČA STAVBA NEKDANJE KMETIJSKE ZADRUGE, KJER JE DANES TRGOVINA PODVELB. MIZE SO BILE NAREJENE IZ DESK, KLOPI SO BILE IZ STAREGA PROSVETNEGA DOMA.

POSEBNOST PRVIH COLSKIH NEDELJ JE BILA PEKA KRUHA V STARI KRUŠNI PEČI. SPOMIN NA MOJSTRA EDIJA ŠKVARČA, NEKDANJEGA POKLICNEGA COLSKEGA PEKA.

V AKCIJO ZBIRANJA DENARJA ZA NAKUP NOVIH ORGEL SMO POVEZALI CELOTNO VAS, VSA DRUŠTVA. NA PRVI COLSKI NEDELJI JE SODELOVAL TUDI ZBOR RAZPOTJE.

POMEMBNO GIBALO NEDELJSKEGA POPOLDANSKEGA DOGAJANJA V PRVIH LETIH SO BILE ŠPORTNE IGRE MED ZASELKI. RDEČA NIT JE BILO VLEČENJE ŠTRIKA, VČASIH S CELO PREVEČ TEKMOVALNEGA NABOJA ...

DOMAČA HUMORISTA FRNCE IN JANEZ STA POP-ESTRILA VELIKO NAŠIH PRIREDITEV, TUDI COLSKE NEDELJE V ZGODNJIH DEVETDESETIH LETIH.

IZJEMEN FOTOGRAFSKI TRENUTEK, UTRINEK, KI JE ZGOVOREN BREZ PODPISA: TEHTANJE ODLOČITVE.

LETA 2012 SMO DOGAJANJU PRVIČ DODALI ČETRTOV KULTURNO-ETNOLOŠKO-KULINARIČNI VEČER. V ROJSTNEM KRAJU SE JE PREDSTAVIL FOTOGRAF MATEJ PELJHAN. NAZDRAVLJA S FOTOGRAFOM PRIMORSKIH NOVIC LEOM CAHARIJO.

COLSKA NEDELJA LETA 1997. SE POZNATE? JIH POZNATE?

LETO 2018 IN NOVA POPESTRITEV: TEKMOVANJE GOZDARJEV.

ODER

ŠANK ROCK LETA 2007 IN ZAČETEK NOVEGA ODBOJJA Z VRHUNSKIMI ROCK SKUPINAMI.

NIKOLI PREJ, NIKOLI POZNEJE, NIKOLI VEČ: 1400 PRODANIH VSTOPNIC ZA KONCERT SKUPINE ŠANK ROCK.

POGOST GOST NA NAŠEM ODRU: ANSAMBEL NANOS. ŠE KDAJ?

PRAVI KONCERTNI ODER IN VRHUNSKA »DOMAČA ZASEDBA« ELVIS JACKSON.

ELVIS JACKSON PRED ODHODOM NA ODER.

PRIHAJAJOČA SKUPINA COVER LOVER. DANES POZABLJENA.

SOSEDJE IZ IDRJE: KINGSTON LETA 2010.

DODANA VREDNOST NA VESELICAH: IGRANJE NA PLESIŠČU. SKUPINA VAGABUNDI.

SKUPINA DORI JE S SEBOJ PRIPELJALA OTA PESTNERJA.

OBETAVNA ZASEDBA IZ VIPAVSKE DOLINE ANTIOKSIDANTI.

NAŠ SEBASTJAN FABČIČ IN SLOVENSKI MUZIKANTJE.

MLADA DOMAČA ZASEDBA STORM.

IMENITNO VZDUŠJE NA KONCERTU SKUPINE ROCK'N'BAND.

30-LETNICA, SEPTEMBER 2019

COLSKO NEDELJO SMO OB JUBILEJU PRVIČ PRIPRAVILI NA PRAGU JESENI, POD ŠOTOROM NA IGRISČU. VELIK ZALOGAJ, FINANČNI IN ORGANIZACIJSKI, AMPAK OB ZADOVOLJNIH OBISKOVALCIH JE BIL TRUD POPLAČAN ...

SOBOTNI VEČER, KI SMO GA POIMENOVALI WAJDOVSKI ROKENROL, JE ODPRLA SKUPINA ABADON.

ABADON ZA PRIMEREN UVOD V VEČER, V KATEREM SMO PREDSTAVILI IZBOR IZ BOGATE GLASBENE PONUDBE VIPAVSKE DOLINE.

SKUPINA SKALP JE EDEN OD AMBASADORJEV GLASBENE USTVARJALNOSTI NA AJDOVSKEM.

TUDI SKUPINI SKALP VELJA ZAHVALA ZA VRHUNSKI GLASBENI VEČER.

SKUPINA TNT JE V ENAKI ZASEBI - MILAN, PIKO, BENO IN SANDI - IGRALA TUDI NA PRVIH ŠTIRIH COLSKIH NEDELJAH, KO SI JE ODER DELILA Z BENČINCI. PODOBEN KOT TAKRAT JE BIL TUDI GLASBENI IZBOR.

NISO PRVIČ IGRALI NA NAŠIH ODRIH. EN PIKO BEND IN STARI ROKENROL, KI GA POSLUŠAJO VSE GENERACIJE.

OPOLNOČI PA ... VELIKO ENERGIJE JE BILO VLOŽENE NA VSEH RAVNEH, DA SMO SKUPINO BIG BIBLS BROTHERS BAND USPELI ANGAŽIRATI ZA PONOVNO ZDRUŽITEV. MORDA NE ZADNJO ...

»BUDANJSKI ROKENROL« JE ZAŽIGAL Z ENAKO ENERGIJO KOT NEKOČ. ŠKODA, DA FANTJE TAKRAT NISO IMELI KOGA, KI BI JIH PORINIL NAPREJ ...

IZTOK, DAVID, MLADEN IN JURE. BBBB!

BOOGIE
BAMBUS
BIG BIBLS
VREME
ČRNE GATE
BUTNFLAČA
NE ME HALTET

STARE IGRE
BARABA

REPERTOAR ZA NASTOP NA COLU.
LEGENDARNI KOMADI!

V NEDELJO PA: DEŽ IN MRAZ, AMPAK NJIHOVIH PRISTAŠEV NIČ NE USTAVI. LETOS DRUGIČ NA COLU, SKUPAJ ŽE PETIČ ALI ŠESTIČ IN VEDNO ZADETEK V POLNO. MODRIJANI!

DOMAČE PRIDELKE STA TUDI TOKRAT PREDSTAVILI REZKA IN IRENA.

POSEBNA POPESTRITEV JUBILEJNE NEDELJE JE BILA ROJSTNODNEVNA TORTA. ŠE ENKRAT HVALA!

**Srečno
2020**

*Naj novega vam leta zarja,
prinese dneve brez viharja,
Izpolni dobre vam želje!*

(F. Levstik)

Bar10

Bar 10
Kodelja, Damijana s.p.
Col 78, 5273 Col
Tel.: 031-33 55 18

**PUSTITE SE PRESENETITI
IN PRESENETITE
SVOJE GOSTE!**

**Naročite pogostitev
na vaši lokaciji,
po vaših željah
kar TUKAJ**

T 05 33 31 770, M 041 633 227

MLINOTEST

• PECIVO •
NOVA GORICA

VABLJENI V KAVARNO IN RESTAVRACIJO PECIVO, Delpinova ulica 16, Nova gorica

PUŠKARSTVO
in storitev
Hubert Pregelj s.p.

Malo polje 12, 5273 Col
tel.: 05 36 88 983, 041 432 514

TRGOVINA HUBERT
PE AJDOVŠČINA
Goriška c. 23b, 5270 Ajdovščina
tel.: 05 366 20 99

SREČNO 2020
LOVCEM PA DOBER POGLED !!

Spominsko obeležje nad igriščem

Zajetje vojakov JLA

Od lanskega septembra stoji na Colu novo spominsko obeležje, ki opominja na dogodek izpred skoraj tridesetih let, ko so enote Slovenske teritorialne obrambe in milice v bližini vasi zajele skupino vojakov JLA, ki se je umikala iz Črnega Vrha.

Verjetno imamo vsi, ki smo dovolj stari, predobro v spominu čas, ko smo večino dneva presedeli pred televizijskimi ekrani, poslušali, kaj nam imajo povedati takratni vodilni možje in si želeli, da bi se nočna mora čim prej končala. Vojna sredi Evrope ob koncu 20. stoletja? Vojna, za katero so nam ti isti možje trdili, da ni vodena iz sovraštva. Mogoče je bila vodena kar tako? Ali pa je bila to edina vojna do sedaj, ki je bila vodena iz ljubezni? A pustimo podrobnosti in se vrnimo k spominskemu obeležju. Lepo urejen spomenik kot spomin na enega od množice dogodkov, ki so se zgodili v vojni za Slovenijo, so družno postavili Društvo veteranov Sever, Občina Ajdovščina in Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Poleg spomenika je tudi kovinska plošča, na kateri je v grobih orisih opisan dogodek, zaradi katerega je spomenik postavljen.

SPUST PROTI BELI

Dan po eksploziji sem na Studencu v Orešju srečal Ivana Petrovčiča – Mejakovega. Prihajal je iz Njiv. »Pridi sem, ti bom nekaj pokazal,« me je poklical k sebi. Niti v sanjah si nisem mislil, da bo

iz vsakega hlačnega žepa potegnil po eno ročno bombo M75. Kar obstal sem. Seveda sem bombi dobro poznal, saj sem jih v času služenja vojaškega roka zmetal ogromno. Le da so bile tiste šolske, brez eksplozivnega polnila, pravi je bil le vžigalnik. Ivan pa je v rokah držal dve pravi, tisti ubijalski. »Dobro, kje za vraga si jih pa dobil?« sem še vedno buljil v tisti okroglini v njegovih dlaneh.

»Saj sem zjutraj dobil tudi dve,« se je pohvalil in mi začel razlagati svojo zgodbo. Povedal je, da sta s prijateljem v noči po eksploziji prespala v njegovem vikendu v Njivah (blizu Ivanovega vikenda greš, če se iz Orešja odpraviš proti Špilam, Ivanov vikend je pod potjo). Vedela sta za eksplozijo, a sta zjutraj vseeno precej začudeno ugotavljala, kdo neki je ponoči napravil gaz skozi nepokošeno travo le dobrih dvajset metrov od vikenda. Nič nista raziskovala, a Ivan se je kmalu vrnil k vikendu in se po gazi odpravil proti cesti Col–Podkraj. Prvi dve bombi je dobil kakšnih sto metrov nad vikendom, ko so nočni pohodniki »prodirali« skozi precej gosto podrastje. Drugi dve pa je našel ob

NOVO SPOMINSKO OBELEŽJE NA COLU OPOMINJA NA ENEGA OD DOGODKOV IZ ČASA VOJNE ZA SLOVENIJO.

transformatorski postaji, ki stoji tik zraven ceste Col–Podkraj. Tam so ubežniki končali spust po zelo strmem in skalnem pobočju.

»Veš, najbrž so šli tam čez tisti vojaki, ki so pobegnili iz Črnega Vrha. Najbrž so se kar posrali od strahu, koder so šli in še ponoči!« je končal Ivan. In dodal, ko je že odhajal: »Saj bi se midva tudi, če bi vedela, kako blizu naju so bili.«

Seveda mi radovednost ni dala miru in kmalu sem se tudi sam odpravil proti Zatrepu. V kratkih hlačah in majico s kratkimi rokavi. Ni minilo pet minut, ko sem bil pod Ivanovim vikendom in se po gazi odpravil proti dolini Bele. A že čez dobrih 50 metrov je gaz zavila v grapo, v bujno robidovje, skozi koprive in pritlehno vejevje, tako da ni bilo nikakršne možnosti, da bi sledenje nadaljeval v »plaža« opremi. Še delovna tuta, v katero sem se šel preobleč, je kazala resne poškodbe v boju z mogočnim robidovjem, vejami in srobotom.

Gaz je bila sicer izredno dobro vidna,

V noči na 1. julij 1991 je ob 2.35 močna eksplozija uničila vojaško skladišče Jugoslovanske ljudske armade v Črnem Vrhu nad Idrijo. Vojaki JLA, ki so skladišče varovali, so po tem dogodku pobegnili. Iskali so jih miličniki postaje milice Idrija, postaje milice Ajdovščina, posebna enota milice in 2. vod diverzantskega odreda, ki je istega dne dopoldan na Colu postavil zasedo in zajel pobegle vojake, pri njihovi razorožitvi so sodelovali tudi pripadniki posebne enote milice.

Zaradi suma, da je bilo pobeglih vojakov jugoslovanske vojske več, so v naslednjih dneh pripadniki milice in teritorialne obrambe na območju med Črnim Vrhom in Colom izvedli več dodatnih akcij.

September 2018

In prav ta napis, pravzaprav njegov zadnji del, me je spodbudil, da zgodbi dodam še en delček sestavljanke. Tisti večer, ko je zletelo v zrak skladišče v Črnem Vrhu, je bil že tako nekaj posebnega. Živčno napetost, ki so ji botrovali sami sebe preHITEVAJOČI se dogodki, je podkrepilo še nenadno nočno zvonjenje telefona. Klicatelj se seveda ni odzval. Prekinjena zveza. Koliko je bila ura, ne vem. In čez dobrih deset minut se je vaja ponovila. Spet mrtva linija.

In zgodaj zjutraj vest, da je pol Črnega Vrha porušenega. Tekom dneva so se informacije na srečo spreminjale; Črni Vrh je le deloma poškodovan, vsepovsod pa leži od eksplozije razmetano orožje. In že precej pod večer je prišla vest, da so pripadniki teritorialne obrambe pobegle vojake v bližini rdeče hiše (danes cestna baza) razorožili in zajeli. A da se jih je nekaj izmuznilo.

Seveda je bila eksplozija v Črnem Vrhu in zajetje vojakov udarna vest poročil.

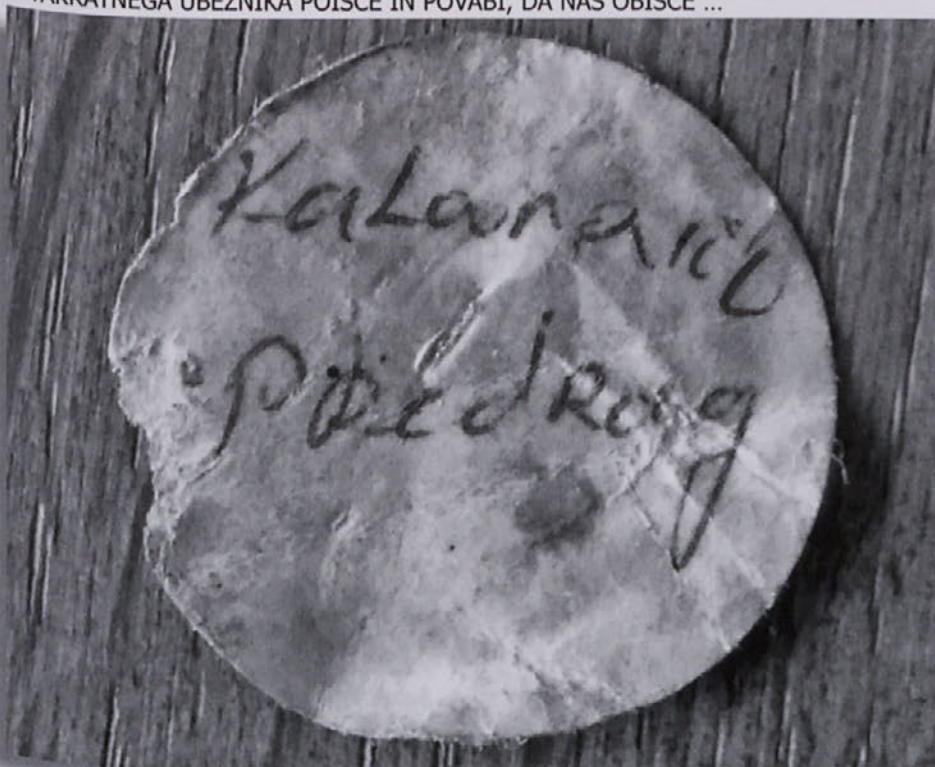

NAJDBE, KI SEM JIH NEKAJ DNI PO EKSPLOZIJI SKLADIŠČA V ČRNEM VRHU NAŠEL V GRAPI NA ZATREPU.

a zelo težko prehodna. Kar predstavljal sem si vojake, kako so se vsi prestrašeni, polno otovorjeni, v temni noči prebijajo skozi podrast. Ni čudno, da sem kmalu po spustu v dno grape odkril čelado, ki jo je enemu od vojakov grmovje zbil z glave. Kdo bi jo v tisti naglici in temi iskal? Malo nižje, ko se je dno grape zravvalo v nekakšen suh tolmun, je ležal *borbeni ranac*, ki predstavlja obvezen del

opreme vojaka JLA, zraven pa sta ena zraven druge ležali dve bombi M75, lepo zapakirani v plastičnih škatlicah. Nekoliko bolj stran je ležalo še šotorsko krilo. Na hitro sem pobrskal po vsebini nahrbtnika, v njem je bila vrvica za čiščenje puškine cevi, krpica za čiščenje puške in žlica. Nahrbtnik je imel utrغانo eno naramnico, kar je bila najbrž posledica srečanja s kakšno preveč močno vejo. Lastnik ga je verjetno odvrigel, ker ga je motil pri spustu skozi grapo. Vse najdbe sem previdno zavil v šotorsko krilo, zložil v *ranac* in pustil ob robu tolmuna ter nadaljeval spust. Po nekaj metrih se je suha struga prevesila čez precej prepadno steno, tako da sem si moral pomagati z okoliškim podrastjem, da sem se sploh lahko spustil po njej. A sem že z vrha opazil, da na dnu leži nabojnik za avtomatsko puško kalašnikov. In ob njem precej nabojev. Tudi ta zaklad sem vestno zbral in ga pustil v grapi. Nadaljnje spuščanje ni prineslo nobenih novih najdb, razen dela obcestne table, na kateri je napis Vrh. Predvidevam, da je eden od vojakov odlomil del obcestne table, na kateri je bil napis Črni Vrh.

VERJETNO NAJVEČJA NAJDBA, KI PA SEM JO ODKRIL ŠELE SEDAJ, SKORAJ 30 LET PO DOGODKU, ME JE ČAKALA OB BRSKANJU PO RANCU. KO SEM ZA POTREBE TEGA ČLANKA PONOVO POISKAL VSE TAKRATNE NAJDBE, SEM OB PODROBNEM PREGLEDOVANJU NAHRBTNIKA NA DNU NAŠEL MAJHEN OKROGEL KOŠČEK PAPIRJA, KI GA PRI VSEH PREJŠNJIH PREGLEDOVANJIH NISEM VIDEL. NALEPKA SE JE TAKRAT VERJETNO ŠE DRŽALA NA MESTU, KAMOR JE BILA PRILEPLJENA, PO SKORAJ TRIDESETIH LETIH PA JE LEPILO POPUSTILO IN KOŠČEK PAPIRJA SE JE ZNAŠEL NA DNU RANCA. KO SEM JO OBRNIL, SEM PRESENEČENO OBSTAL. NA NJEJ STA BILA IZPISANA IME IN PRIIMEK, VERJETNO TAKRATNEGA LASTNIKA OPREME. ČEPRAV JE KOŠČEK PAPIRJA ŽE PRECEJ ZDELAN, PA SE JE DALO PREBRATI, KAJ NA NJEM PIŠE: KALARAIC PREDRAG. MORDA PA JE ČAS, DA SE TAKRATNEGA UBEŽNIKA POIŠČE IN POVABI, DA NAS OBIŠČE ...

Verjetno kot spominek, a ga je tik pred prihodom na cesto Sanabor-Bela izgubil ali odvrigel.

BOMBE IN NABOJI V UNIČENJE

Sled se je končala tik nad hišo v Malnu, ko so ubežniki prišli na cesto. Kje so potem nadaljevali pot v Vipavo, se ne ve. Mi je pa ostalo v spominu, da se je govorilo, kako so kmalu po eksploziji nekateri vojaki iz Črnega Vrha nekaj razsajali po Vipavi. A kolikor se spomnim, to ni bila kakšna uradna verzija, le govorice. Ker po cesti ni imelo smisla nadaljevati, sem se po grapi z največjo muko prebil nazaj pod Ivanov vikend. Seveda sem pobral tudi vse najdbe, skrbno spravljene v *borbeni ranac*.

Nisem kaj preveč na glas razglašal, kaj vse sem dobil, le doma sem jih postavil na precej nedostopno mesto. Po pravici povedano, sem jih skril. Pa ne da bi se koga bal, le otroci so bili že toliko stari, da bi jih lahko nevede našli. Nekaj dni pozneje, ko se je glava ohladila, sem bombe in skoraj vse naboje oddal v uničenje. Obdržal sem le plastično škatlico bombe in par nabojev ter seveda čelado, nabojnik, šotorsko krilo in kos obcestne table. In če sem povsem odkrit, vse te šare do danes, ko to pišem, nisem več pogledal.

Čez par dni sem se od Ivanovega vikenda odpravil še v smer Škola, od koder so ubežniki prišli. Nadejal sem se še kakšne najdbe, a ni bilo nič. Ugotovil sem, da so vojaki šli tudi čez Škol po skoraj neprehodnem terenu. Sem pa skoraj na vrhu, pod daljnovodom, ki pelje v Podkraj, pod precej veliko, rahlo previsno skalo odkril prostor, kjer so ubežniki verjetno preživeli dan. Trava ob skali je bila povsem pomečkana, da so tam počivali pa so pričale prazne konzervne škatle, tistim, ki so služili JLA tako dobro znane iz SDO-ja (suhega dnevnega obroka). Tiste prazne konzervne škatle so verjetno še danes tam, le tisto skalo bi bilo potrebno najti. Enkrat sem poizkusil, a brez uspeha. Iskanje sledi v smeri Malega Polja je bilo nesmiselno, saj se je tam pričel gozd in ni bilo najti nobenih znamenj, od kod so vojaki prišli.

Tu se ena od mojih zgodb iz časa vojne za Slovenijo konča. Upam, da sem z njo dodal majhen kamenček v mozaik spominov na eksplozijo skladišča municije v Črnem Vrhu.

Tekst in foto Lucijan Trošt

Dogodek iz leta 1991 iz prve roke

Vojaki so se predali brez odpora

Zelo dolgo je zorela ideja Društva veteranov Sever, Severne Primorske in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina in Vipava, da bi v spomin na dogodke v času osamosvojitvene vojne za Slovenijo leta 1991 postavili spominsko obeležje.

OTVORITVENA SLOVESNOST JE POTEKALA 1. DECEMBRA 2018.

Že prvi dan agresije Jugoslovanske armade na Republiko Slovenijo, 26. junija 1991, ob prodiranju tankov JA mimo Bukovja čez Nanos in Belo proti Vipavi, so bile v Orešju, pri gradu pod Colom in na križišču ceste proti Vrhpolju postavljene ceste barikade, ki so jih postavili in varovali takratni miličniki postaje milice Ajdovščina. Na Colu je bila stacionirana tudi enota Teritorialne obrambe.

Miličniki, ki so bili v noči s 30. junija na 1. julij 1991 v službi, so vedeli povedati, da je bilo okoli 2.30 slišati zamolklo detonacijo, nebo na severni strani proti Colu pa je zažarelo. Šele zjutraj so se razodele vse posledice silovite eksplozije, ki je ob 2.35 uničila vojaško skladišče v Črnem Vrhu nad Idrijo. Eksplozija je povzročila veliko materialno škodo tudi na stanovanjskih objektih. Po eksploziji so iz Črnega Vrha neznan kam odšli vojaki JLA iz vojašnic v Ajdovščini in Vipavi, ki so varovali skladišče. Pričakovati je bilo torej, da so se po eksploziji namenili proti Dolini. V njihovo iskanje so se vključili tako miličniki postaje milice Idrija in postaje milice Ajdovščina kot tudi pripadniki posebne enote milice. Prvega julija zjutraj sta oddelek posebne enote milice in 2. vod diverzantskega odreda Teritorialne obrambe postavila na

Colu zasedo in zajela vojake, za katere je obstajala velika verjetnost, da se bodo umikali proti Ajdovščini oziroma Vipavi. V skupni akciji je bilo prijetnih pet vojakov jugoslovanske armade, ki so po eksploziji pobegnili iz Črnega Vrha. Vojaki, ki so se predali brez odpora, so imeli s seboj tudi vojaškega psa, nemškega ovčarja, ki jim je pomagal pri varovanju skladišč. Tako je tudi pes postal vojni ujetnik. Tako vojake kot psa so miličniki postaje milice

SIMBOLIKA SPOMINSKEGA OBELEŽJA.

Ajdovščina prepeljali najprej na postajo v Ajdovščino, nato pa v zbirni center za vojne ujetnike v Novo Gorico.

Poročnik Vincencij Kovač (žal že pokojni), pripadnik TO je popisal vojni plen: 2 avtomatski puški AP 7,62 mm CZ, 3 avtomatske puške 7,62 mm CZ leseno kopito, 4 ročne bombe brez škatel, 27 ročnih bomb v škatlah, 511 nabojev 7.62 mm za avtomatsko puško, 119 nabojev 7,62 mm za pištolo, 4 zaščitne čelade, 4 kompleti pribora za prehrano, 23 okvirjev za avtomatsko puško, 5 torbic za okvirje, 5 tromblonskih min, 1 zaščitna maska, 4 opasači z oprtniki, 4 pribori za osebno higieno, 1 kapa vojaka, 1 vojaška potovalna torba, 3 borbeni nahrbtniki, 2 vetrovki. Vojni plen je bil odpeljan na poveljstvo Območnega štaba TO na Otlico.

Natančnih podatkov o tem, koliko vojakov je varovalo skladišče v Črnem Vrhu, nismo imeli. Zaradi suma, da je na begu še večje število vojakov, ki so varovali skladišče, je bil še isti dan in tudi v naslednjih dneh opravljen pregled praznih in zapuščenih objektov med Črnim Vrhom in Colom. V aktivnostih so sodelovali posebna enota milice in kriminalisti, ki pa pri pregledu zapuščenih in nenaseljenih objektov niso ugotovili posebnosti.

SPOMIN NA PRIJETJE VOJAKOV IN AKCIJO SEVER

V spomin na prijetje vojakov JLA po eksploziji skladišča v Črnem Vrhu smo želeli veterani osamosvojitvene vojne 1991 postaviti spominsko obeležje. Kot sem v uvodu že napisal, je dogovarjanje trajalo dolgo, tako med samima veteranskima organizacijama, kakor tudi s Krajevno skupnostjo Col. Obeležje smo odkrili pred dobrim letom, 1. decembra 2018, prav na dan, ko Zveza policijskih veteranov Sever praznuje spominski dan. Prvega decembra 1989 je bil namreč v Ljubljani napovedan »miting resnice«. Vse aktivnosti za njegovo preprečitev smo miličniki vodili pod tajno šifro »akcija Sever«. Danes, po 30 letih od teh dogodkov, lahko z gotovostjo trdimo, da bi prihod mitingašev v Slovenjo pomenil razglasitev izrednih razmer, vojaški poseg

in preprečitev demokratičnih procesov v Sloveniji.

Na otvoritveno slovesnost smo kot slavnostnega govornika povabili Alojza Kovšco, predsednika Državnega sveta Republike Slovenije, katerega predniki izhajajo prav iz okolice Cola. V veteranskih organizacijah smo veseli, da je Krajevna skupnost Col prevzela skrb za spominsko obeležje. Prepričani smo, da bo urejeno, da bo na postavljenem drogu ponosno vihrala slovenska zastava, ob tem lahko računate tudi na pomoč obeh veteranskih organizacij, ki sta obeležje postavili.

Kakšna je simbolika spominskega obeležja in kaj smo z njim poskušali prikazati?

Obeležje je sestavljeno iz treh masivnih kosov kraškega kamna, ki predstavljajo tri glavne komponente osamosvajanja

Slovenije. Milico, Teritorialno obrambo in prebivalce Slovenije, ki so obema oboroženima strukturama stali ob strani v osamosvojitveni vojni. Kamni so postavljeni tako, da simbolizirajo tudi simbol in ponos Slovencev, naš Triglav.

V kamne sta vrezana kroga, sestavljena iz dveh delov, ki simbolizirata obkolitev in zasedo pripadnikov milice in Teritorialne obrambe. V sredini krogov je trikotnik, skozi katerega kljub zamaknjenosti vseh treh kamnov pogledamo kot preko merka na puški. Vsi smo namreč enotno delovali za osamosvojitve Slovenije, seveda pa smo se takrat gledali tudi preko merkov. Gledali pa smo tudi v lepšo in bolj prijazno prihodnost. Spominsko obeležje je oblikoval Primož Breclj, član Zveze veteranov vojne za Slovenijo in tudi sam udeleženec akcije na Colu.

Angel Vidmar

AVTO SERVIS in VULKANIZERSTVO

BOJAN PUC s.p.
COL 106
TEL: 041 933 620

GRADBENA IN GOZDARSKA MEHANIZACIJA
SILVESTER KOBAL S.P.

Malo Polje 26A | 5273 Col
+386 (0)41/414-603

Edi Šelhaus, fotograf, rojen v Podkraju

Ob stoletnici rojstva

Pilonova galerija Ajdovščina bo ob 100-letnici rojstva legende slovenskega vojnega in povojnega fotoreporterstva pripravila razstavo, ki bo na ogled od 7. februarja do 9. marca 2020. Pripravljajo tudi projekcijo dokumentarnega filma o njegovem življenju in delu, ki naj bi potekala v njegovem rojstnem kraju Podkraju oziroma na Colu.

MAMA JULIJA ŠELHAUS, ROJENA 28. FEBRUARJA 1896 V PODKRAJU, S SINOVOMA, JANKOM NA LEVI IN NEKAJMESEČNIM EDIJEM V NAROČJU LETA 1919. FOTO: PREDVIDOMA JANKO ŠELHAUS

FURMANI SO SE NEKDAJ RADI USTAVLJALI V GOSTILNI NA AVŽLAKU POD COLOM. POSNETEK JE IZ LETA 1964.

med 1945 in 1955, kot fotoreporterja v Sloveniji, od začetka leta 1958 do konca

Edi Šelhaus je ena od legend slovenskega vojnega in povojnega fotoreporterstva. V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije hranijo njegov bogat fotografski opus z okrog 160.000 posnetki iz obdobja druge svetovne vojne in obdobja po njej do leta 2007. Največji del posnetkov, ki ga je Edi Šelhaus leta 2000 podaril Muzeju, je iz povojnega obdobja.

Razstava s katalogom, ki so jo v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije leta

2019 pripravili ob 100-letnici njegovega rojstva (avtorica Jožica Šparovec), je prikazala njegovo življenje in delo v več kot šestdesetletnem obdobju in izbor fotografij iz štirih obdobj njegov delovanja – kot vojnega fotoreporterja v letih med 1944 in 1945, kot fotoreporterja in filmskega snemalca na Tržaškem v letih

SVEČANOST OB PROGLASITVI PRVE POVOJNE SLOVENSKE VLADE V AJDOVŠČINI, 5. MAJ 1945.

PODKOVANJE ŽIVINE V PODKRAJU V SEDEMESETIH LETIH.

leta 1972 zaposlenega pri časopisu *Slovenski poročevalec*, pozneje *Delu*, in tedniku *Tovariš* ter kot »fotoreporterja v copatah«, ko je še kot upokojenec od začetka leta 1973 do tako rekoč svoje smrti leta 2011 aktivno deloval.

V Pilonovi galeriji bo med 7. februarjem in 8. marcem 2020 na ogled izbor Šelhausovih posnetkov iz omenjene pregledne razstave, povezanih tudi z Ajdovščino in Šelhausovim rodnim Podkrajem. Obiskovalci si bodo lahko

POUDARKI IZ ŽIVLJENJA EDIJA ŠELHAUSA

Fotoreporter tudi po upokojitvi

- 15. avgusta 1919 se je rodil mami Julijani in očetu Janku (Ivanu) Šelhausu (oba sta bila poklicna fotografa) v Podkraju.
- Septembra 1919 se mama Julijana z Edijem vrne v Trst v svoj dom na ulici Via Ruggero Manna 22.
- Zaradi porajajočega fašizma starša leta 1924 sinova Edija in Janka pošljeta v slovensko šolo v Šentvid nad Ljubljano, kjer prebivata v Zavetišču Svetega Jožefa.
- Leta 1929 se zaradi fašizma tudi Edijeva starša Julijana in Janko preselita v Jugoslavijo, kjer pa se njuna pot razide: Janko v Škofji Loki še na svoje ime prijavi fotografsko obrt, ki jo opravlja žena Julijana, sam pa se preseli v Zagreb in najame Foto atelje Jadran.
- Edi v šolskem letu 1929/1930 konča osnovno šolo.
- Leta 1931 dokonča dva razreda gimnazije v Šentvidu (klasična škofijska gimnazija) in se zaradi hude pljučne bolezni preseli k mami v Škofjo Loko.
- V naslednjih dveh letih se pri mami Julijani uči fotografskega poklica.
- Od 1. novembra 1933 do 1. novembra 1935 nadaljuje z učenjem za fotografskega pomočnika pri očetu Janku v Zagrebu.
- 7. oktobra 1937 naredi pomočniški izpit iz fotografske obrti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.
- V času do 8. oktobra 1937 do 31. julija 1940 je zaposlen pri materi v Škofji Loki, pri fotografu Konradu Jevšenaku v Dravogradu in pri fotografu Francu Hovniku v Pamečah.
- Od marca 1940 do marca 1941 služi vojaški rok v Skopju, dodeljen je za fotografa v foto sekcijo pri letalstvu starojugoslovanske vojske.
- Marca 1941 hudo zboli za vnetjem rebrene mreže in je po težki operaciji v vojaški bolnici v Skopju kot trajno nesposoben za vojaško službo poslan domov v Škofjo Loko, kjer ponovno okreva pri mami.
- 5. maja 1943 vstopi v partizane, v škofjeloško četo 31. divizije IX. korpusa (Kranjski bataljon) in dobi partizansko ime Jano.
- Septembra 1944 si med begom pred Nemci na Gorenjskem hudo poškoduje glavo in se po okrevanju odpravi v Belo krajino, kjer se priključi partizanski foto sekciji SNOS.
- V letih 1944–1945 kot partizanski fotoreporter v krajih ob Kolpi, v Beli krajini, na Notranjskem, Dolenjskem in Primorskem posname okrog 1000 dragocenih fotografij medvojnega zalednega življenja.
- Od maja 1945 do jeseni 1945 deluje kot fotoreporter na Uradu za informiranje pri slovenski vladi in beleži obnovo domovine.
- Jeseni leta 1945 je za tri leta poslan v Trst, kjer je zaposlen kot fotoreporter pri *Primorskem dnevniku*, obenem na območju cone A kot filmski snemalec deluje za Državno filmsko podjetje Triglav. Njegove filmske posnetke objavljajo v slovenskem *Filmskem obzorniku* in v jugoslovanskih *Filmskih novostih*.
- Leta 1948 v središču Trsta odpre foto atelje Foto Edi in se v sodelovanju s prijateljem in pozneje fotografom Egonom Piščancem preživlja s priložnostnim fotografiranjem.
- Ker v Italiji ni več zaželen, leta 1955 zapusti Trst in se preseli k mami Julijani v Škofjo Loko.
- Od leta 1958 do leta 1972 je kot fotoreporter zaposlen pri *Slovenskem poročevalcu*, pozneje *Delu* in pri tedniku *Tovariš*. Vedno je na lovu za aktualnimi dogodki v Sloveniji, nekdanji Jugoslaviji in tudi v tujini.
- 1. januarja 1973 se upokoji in tudi kot upokojenec tako rekoč do konca življenja deluje kot fotoreporter: piše knjige, v različnih publikacijah objavlja prispevke in fotografije, svoje fotografije tudi razstavlja.
- 12. decembra 2000 Muzeju novejšje zgodovine Slovenije z darilno pogodbo podari svoj povojni fotografski opus.
- Umre 6. marca 2011 v domu starejših občanov v Medvodah.

ogledali skupno 90 fotografij – iz partizanskega in iz tržaškega obdobja od leta 1944 do 1955 in iz obdobja med leti 1958 in 1992 ter nekaj Šelhausovih osebnih dokumentov iz zbirk Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, pa tudi fotoaparati iz zasebnega arhiva in portrete Vena Pilona, ki jih hrani Pilonova galerija v Ajdovščini.

Jožica Šparovec, avtorica razstave Fotografije hranijo v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije

EDI ŠELHAUS PRED SVOJO ROJSTNO HIŠO V PODKRAJU Z DRUŽINO BAJC 7. OKTOBRA 2008. FOTO: JOŽICA ŠPAROVEC.

Napovedujemo izid nove knjige Lucijana Trošta

Cilj pred nami

Tako se bo imenovala nova knjiga, ki jo pripravlja domači ljubiteljski zgodovinar Lucijan Trošt. Njen podnaslov bo: **Napadi 16. in 19. eskadrilje SAAF na kraje v okolici Trnovske in Banjške planote. Izšla naj bi junija prihodnje leto v okviru kulturnega programa na tradicionalni Colski nedelji.**

Leta 2012 smo na prireditvi Colski glasbeni oder predstavili fotografijo enega od bombnih napadov na Col v začetku leta 1945, posneto iz zavezniškega letala. Poslal nam jo je zbiratelj Miran Bavčar, Ajdovec, ki živi na Škofijah. Ni vzbudila veliko zanimanja. Kmalu zatem nam je povezavo do serije fotografij o napadih poslal Dalibor Jovanović iz Ajdovščine, ki je na spletni strani Imperialnega vojnega muzeja iz Londona kliknil tudi na stran o bombnih napadih. Res izjemne fotografije, prava nadgradnja pripovedovanja številnih ljudi, ki so bombne napade doživeli. Ampak spet je ostalo zgolj pri nekaj izmenjavah natisnjenih fotografij, ki so zaokrožile po Colu. Ko pa so fotografije pred štirimi leti prišle v roke Lucijana Trošta, so začele dobivati vsebino. Temeljito se je lotil raziskovanja in v *Colskem časniku* z letnico 2017 pripravil obširno fotoreportažo, tudi z zgodbami pričevalcev. Eden vrhuncev raziskovanja je bil intervju z južnoafriškim zbirateljem Tinusom Le Rouxom, ki je na spletni strani zbral številne dokumente in fotografije, pa tudi pričevanja južnoafriških pilotov oziroma njihovih potomcev, ki jih je vojna pripeljala v boje v ta del Evrope. Tinus je ob potovanju po Balkanu in krajih, ki so povezani z delovanjem SAAF-a, obiskal tudi Col. Lucijan je že takrat najavil, da

FOTOGRAFIJA, KI NAM JO JE LETA 2012 POSLAL MIRAN BAVČAR IN JE BILA PRVI ZNANILEC, DA JE V RAZLIČNIH ZBIRKAH PO SVETU ŠE VELIKO PODOBNIH. PRAVO VSEBINO JE DOBILA S TEMELJITIM RAZISKOVANJEM, KI SE GA JE LOTIL LUCIJAN TROŠT. S KNJIGO *CILJ PRED NAMI* BO ZGODBO ZAOKROŽIL.

bo spomin na dogodek iz prvih mesecev leta 1945 razširil v knjigo, ki se ne bo omejila samo na Col, ampak tudi na druge kraje na tem koncu Primorske, ki so bili deležni bombardiranja. Knjiga nastaja,

spomladi prihodnje leto gre v tisk in bo še en dokument časa, kakršnih je Lucijan naredil že veliko. Veselimo se izida.

SREČNO IN ZDRAVO V 2020!

Mateja Pregelj, izdelovalka okrasov na svečah

Veseli me delo z voskom

Mnogi se ob redni službi odločijo za dodatne aktivnosti. Včasih zgolj za hobi, ki pa ga nekateri nadgradijo v dopolnilno dejavnost. Mateja Pregelj iz Orešja izdeluje in oblikuje okraske na svečah in spretnost, ki zahteva mirno roko in obilo potrpljenja, je predstavila tudi v avgustovski oddaji Televizije Slovenija *Ljudje in zemlja*. Predstavlja se tudi nam.

SOJVE IZDELKE IN SPRETNOST IZDELOVANJA OKRASKOV JE MATEJA PREDSTAVILA TUDI NA PRIREDITVI COLSKA NEDELJA.

Pred uporabo elektrike so bile sveče v prvi vrsti namenjene razsvetljavi, danes jih v največji meri uporabljamo za ustvarjanje romantičnega vzdušja, v religiozne in tudi terapevtske namene. Risanje in oblikovanje okrasov na njih je postalo svojevrstna umetnost, izdelki pa primerno darilo, najpogosteje ob verskih praznikih in dogodkih. »Pa tudi za obletnice, rojstne dneve ali pa preprosto za darila,« pravi Mateja. Filigranska natančnost, ki jo zahteva oblikovanje okrasov, jo je navdušila že v rosnih mladosti, pomembno

znanje je pridobila tudi med šolanjem za poklic zobotehnice. »Na tržnici sem kupovala sveče različnih oblik, bolj za hobi. Sem pa že v šoli veliko delala z voskom, z njim delam tudi v službi in lahko rečem, da mi to leži,« pravi Mateja.

Prazno platno za slikarja, kos marmorja za kiparja ... Zanj je izziv preprosta sveča, ki jo z okraski naredi unikatno. Od kod ideje? »Sama si zamislim vzorce in motive, včasih tudi kje vidim kakšnega zanimivega in to poskušam narediti.« Sveče še vedno kupuje, ni se še odločila,

FILIGRANSKA NATANČNOST, KI JO ZAHTEVA OBLIKOVANJE OKRASKOV, JO JE NAVDUŠILA ŽE V MLADOSTI.

da bi jih tudi sama izdelovala. »Kupujem pa različne voske, tudi perlice in druge okraske. Voski so tanki, kot kolaž papir, raznih oblik in barv. Z njimi oblikujem motive in potem nastanejo te poslikave.« Pa se kupci oglasijo tudi s svojimi željami in idejami, kakšna naj bi bila sveča? »Tudi zame je lažje, ko si na primer zaželi poročno svečo in imajo sami idejo oziroma željo. Tudi v povezavi z vabilom na dogodek oziroma s šopkom, ki ga ima nevesta.« Kako pa se predstavlja, kje jo najdejo kupci? »Hči mi je oblikovala spletno stran, tako se moja dejavnost širi. Počasi, ampak gre,« še dodaja Mateja.

Lično okrašena sveča je torej primerno darilo za številne priložnosti. Tako kot vselej, ko želimo nekemu nameniti pozornost, pa je pomembno predvsem sporočilo, ki ga prinaša.

Sandi Škvarč

S SNEMANJA REPORTAŽE ZA ODDAJO LJUDJE IN ZEMLJA. NAJDETE JO V ARHIVU RTV SLO, NA SPOREDU JE BILA 25. AVGUSTA 2019.

Domači fotografi se predstavijo

Col z okolico

Fotografi smo danes vsi, ki imamo telefonski aparat. Vsi beležimo zanimive utrinke in dogodke, vsak dan nastane na tisoče posnetkov. Niso pa vse fotografije enake, nekateri so iskanju motivov in ostalih parametrov, ki dobro fotografijo ločijo od povprečne, dodali strokovno znanje in zvrhano mero smisla za dobro kompozicijo. Ti seveda prisegajo na klasične fotoaparate in tudi v naših krajih je nekaj takšnih, ki so se dvignili iz povprečja. Povabili smo jih k sodelovanju in ob kratki predstavitvi tudi fotografija po njihovem izboru na temo domače krajine. Posebej pa predstavljamo Alena Milavca iz Podkrajja, ki se je odločil za šolanje na Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani.

ANTON TRATNIK

Zvest klasični fotografiji

PANORAMA

»Sem domačin, zaveden Colčan in poleg drugega tudi ljubiteljski fotograf. Fotografija me privlači že od mladih let, resneje pa se ji posvečam v zadnjem desetletju. Lani sem prejel naziv mojstra fotografije pri Fotografski zvezi Slovenije,

imam pa tudi naziv EFIAP/s pri mednarodni fotografski zvezi FIAP. Dela sem razstavil na petih samostojnih razstavah, prejel pa sem tudi vrsto nagrad na mednarodnih razstavah. V fotografskem izražanju sem zvest klasični fotografiji, ostajam v realnem svetu, najraje med domačimi

ljudmi. Pomembno se mi zdi neko sporočilo tako na posamezni fotografiji kot pri več fotografijah v nizu, ki pripovedujejo neko zgodbo.«

Njegova spletna stran je www.antontratnik.si.

KLEMEN BIZJAK

Fotograf, mentor in donator

Klemen Bizjak se s fotografijo ukvarja že 20 let. Za svoje fotografije je prejel več nagrad in priznanj doma in v tujini. V Ajdovščini ima svoj profesionalni studio, sodeluje tudi z nekaterimi v tujini. V sodelovanju z različnimi društvi in organizacijami redno pripravlja fotografske delavnice oziroma tečaje. Vsako leto sodeluje na številnih skupinskih razstavah. Zadnje čase se v veliki meri posveča analogni fotografiji, ima veliko

zbirko starinskih fotoaparatorov, obenem je mentor številnim mladim fotografom

začetnikom.

»Col in okolico ter njen razvoj rad

VAS NA POLICI NAD VIPAVSKO DO-
LINO

spremljam skozi fotografski objektiv. Col mi je precej dal, zato v rojstni kraj rad prihajam in mu vračam del energije, ki sem jo tu prejel. Poskušam biti družbeno odgovoren. S podjetjem Biterra d. o. o. smo več let redni sponzorji nekaterim društvom na Colu in v okolici. Dijakom in študentom s Cola omogočamo praktično ali poletno delo. Vsak Colčan je pri meni v podjetju ali v mojem studiu vedno zelo dobrodošel,« poudarja Klemen. Njegova dela in foto raziskovanja lahko spremljate na blogu www.klemenbizjak.com ali instagram profilu.

MATEJ PELJHAN

S serijo Mali princ v svet

svetovna uspešnica, na več spletnih portalih je bila umeščena celo v izbor najbolj ganljivih fotografij v zgodovini. Kot nadaljevanje serije je naslednje leto v vlogi scenarista in režiserja posnel še istoimenski kratki film, za katerega je na Festivalu slovenskega filma leta 2015 prejel Vesno za posebne dosežke.

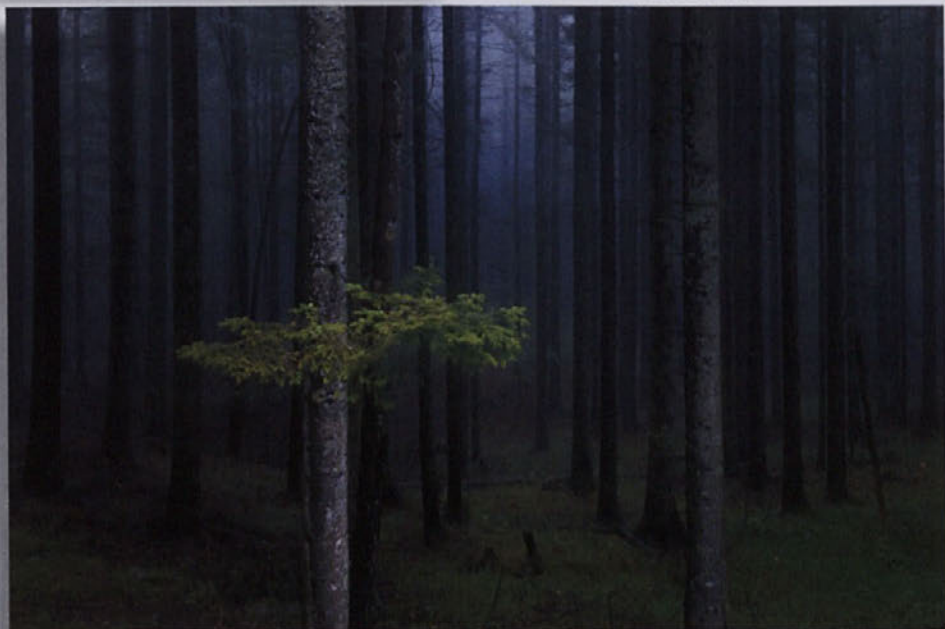
Je pobudnik in soustanovitelj Zavoda za fotografsko terapijo, ki na tem področju izvaja delavnice, izobraževanja in objavlja strokovne članke. Leta 2015 se je kot urednik podpisal pod knjigo z naslovom *Fototerapija – od konceptov do praks*, ki je izšla tudi v angleškem jeziku.

Spletna stran: www.matejpeljhan.com

MISTERIOZNA TIŠINA

Matej se fotografskemu ustvarjanju intenzivno posveča od leta 2009. Fotografira na nenavaden način, saj lahko zaradi telesnega hendikepa upravlja fotografski aparat le z levico in sicer tako, da ga drži obrnjenega za 180 stopinj.

Ima najvišji fotografski naziv, ki ga podeljuje Fotografska zveza Slovenije – mojster fotografije. Do sedaj je svoja dela predstavil na 18 samostojnih razstavah doma in po svetu, na fotografskih natečajih pa je prejel že preko sto nagrad. Muzej in galerije Ljubljane so v svoje fotografske zbirke uvrstili dve njegovi deli. Največji odziv svetovne javnosti je doživel leta 2013 s fotografsko serijo Mali princ, ki se je neverjetno hitro razširila in postala

PRIMOŽ JOVANOVIČ

Iz pilotske kabine

VIŠJE KOT GREMO, BOLJ SMO MAJHNI

Primož Jovanovič se je rodil v Ajdovščini, do nedavnega je bil kot pilot zaposlen pri slovenskem letalskem prevozniku Adria Airways. Pred leti je odkril navdušenje za

fotografijo, nase je opozoril predvsem z letalskimi motivi, še posebej s takšnimi, ki se ponujajo le redkim – iz pilotske kabine potniškega letala. V *Colskem časniku* smo že v preteklosti objavili nekaj njegovih

motivov, tega, ki je nastal ob preletu Vipavske doline na višini okrog 5000 metrov, nam je poslal za tokratno izdajo.

ALEN MILAVEC

Ljubitelj krajinskih motivov

MOČ NARAVE

Alena predstavljamo v intervjuju, sam pa se predstavlja tudi na spletu. V iskalnik vpišite Alen Milavec in pobrsajte med objavljenimi fotografijami. Posebej ga zanima fotografiranje pokrajine oziroma narave in na ogled je postavil veliko tovrstnih posnetkov. Eden izmed njih je tudi v našem izboru.

META ŠKVARČ

Društvena kronistka

Meta je ljubiteljsko ukvarjanje s fotografijo nadgradila na delavnicah na fotografskem festivalu Fotopub v Novem mestu pod mentorstvom uveljavljenih fotografov Mete Krese in Armeta Hodaliča. Prejela je tudi nagrado na natečaju Fotografska izkušnja 2012. Že vrsto let s fotografskim

SLIKA, KOT JO NARIŠE NARAVA

aparatom dokumentira dogodke društva Trillek. Fotografije so reportažne, dokument časa, digitalni odsev dogajanja, ki bo ostal zapisan. Zanimajo jo tudi drugi žanri in objavljena fotografija je na temo, ki smo jo izbrali letos.

Alen Milavec, fotograf iz Podkraja

Vaja dela mojstra, če mojster dela vajo

»Za človeka, ki nima domišljije je vedno vse enako, nič se ne spremeni,« je misel, ki jo ima Alen zapisano na svoji Facebook strani. Izziv je našel v fotografiji, ki se ji namerava posvetiti tudi poklicno. V preteklih letih smo na straneh *Colskega časnika* že objavili nekaj njegovih fotografij, prav je, da ga tudi malce поблиže spoznamo.

Bi lahko najprej povedal nekaj o sebi, kdo si, s katerim poklicem se ukvarjaš.

Sem Alen Milavec in prihajam iz Podkraja. Šolam se za fotografa, kar je tudi moj sanjski poklic. Da bi se mi sanje uresničile, vsak dan trdno delam in se držim starega slovenskega pregovora: vaja dela mojstra, če mojster dela vajo.

Brez klasičnega vprašanja ne moreva: kdo te je navdušil za fotografijo?

Najprej moram reči, da me je na splošno navdušila umetnost v osnovnošolskih letih. Že takrat sem se vključeval v veliko različnih umetniških natečajev pod mentorstvom profesorice Silve Karim. Srčno si je želela, da ostanem v umetniških vodah in da talent razvijam naprej. Pred nekaj leti pa sem se želel preizkusiti tudi v fotografskih vodah. Nad fotografijo me je najbolj navdušil moj brat Matjaž, ki se je nekaj časa redno ukvarjal z njo. Še vedno je velik motivator pri vseh izzivih, ki jih srečam in okusim na lastni koži.

Se spomniš svojih prvih fotografskih poskusov, kakšni so bili?

Svojo prvo zrcalnorefleksno kamero sem si privoščil pri 15. letih. Spomnim se, kako sva z očetom na mrzlo sobotno jutro pešačila na bližnji hrib, da bi ovekovečila jutranjo zarjo. Ker sem imel kamero šele

en dan, je nisem znal uporabljati in temu primerno so nastale tudi fotografije, ki so bile nižjega tehničnega nivoja.

Kaj ti je dalo šolanje na Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani?

Sem dijak 4. letnika, tako da s šolanjem še nisem zaključil. Sem pa v tem obdobju spoznal veliko število srčnih ljudi, ki mi vedno stojijo ob strani. Pohvaliti moram prav vsakega profesorja, saj svoje delo opravljajo korektno in profesionalno. Veliko lažje je za dijake, če se učijo od vrhunskih in uveljavljenih fotografov, ki želijo podati svoje bogato znanje bodočim generacijam.

Kakšnim motivom si se najprej posvetil, je bil za to kakšen poseben razlog?

Vedno sem občudoval pokrajino, ki me je obdajala. Imam srečo, da živim v tako lepem kotičku naše ljube Slovenije. Skoraj pred pragom imamo širne gozdove, če se malo zapeljemo ali pešačimo naokrog pa še dih jemajoče poglede na Vipavsko dolino in daljna gorovja. V naravi sem najbolj sproščen in vedno najdem svoj notranji mir.

Kaj je zate dobra fotografija?

Za dobro fotografijo je potrebno več komponent, kot so svetloba, zanimiv motiv in kompozicija, ki menim, da je

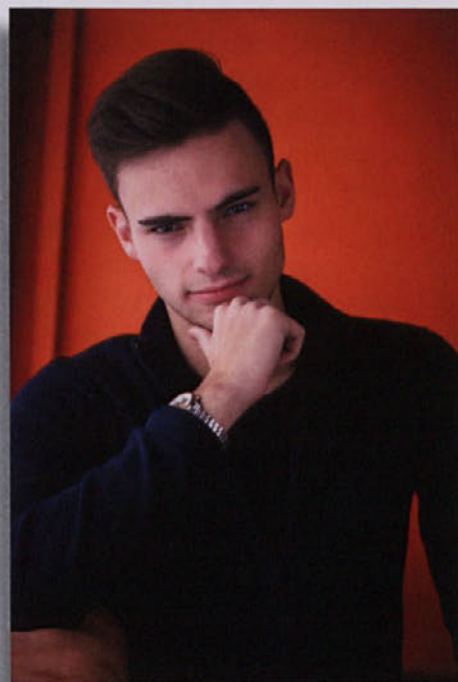

FOTO: KATJA KOTNIK

najpomembnejša od vseh. Res, da brez magične svetlobe težko dosežemo dobro fotografijo, a vendar, če je kompozicija uravnana, izčiščena in premišljena postavljena, lahko še vedno ustvarimo vrhunsko delo. Prisegam tudi na tehnično dobro izpeljano fotografijo, a to pride z izkušnjami, ideje in kompozicija pa so odvisne predvsem od občutka in dobrega opazovanja sveta okoli sebe.

»DOMAČE KRAJE RAD PRIBLIŽAM ŠIRŠI JAVNOSTI.«

Kolikokrat pritisneš na sprožilec za dobro fotografijo? Je dovolj le enkrat, dvakrat ob poprejšnjem preverjanju vseh parametrov in zornega kota?

Za zajem ključnega trenutka zadošča ena fotografija, a mora fotograf skrbno opazovati in predvsem predvidevati, kaj se bo zgodilo. Vedno je potrebno biti pripravljen, saj trenutki potekajo zelo hitro in se morda nikoli več ne ponovijo. To večino je potrebno trenirati in jo pridobiti z izkušnjami.

Ker je danes tehnika dosegljiva (telefoni, instant kamere, droni), je na spletu ogromno fotografij o vseh mogočih dogodkih. Jim fotografi težko konkurirate?

Menim, da se fotografija hitro širi predvsem preko mobilnih naprav, a se vedno znova pojavlja ogromno nekvalitetnih del. Lahko

MEHKA SVETLOBA SONČNEGA ZAHODA JE OBARVALA SUROVO POKRAJINO PLANOTE.

je digitalna oprema še tako dostopna, a če človek nima občutka za fotografijo, bo zelo težko ustvaril kvalitetno delo in premišljeno kompozicijo. Opažam, da so se začeli ljudje tega tudi zavedati in tako raje prepustijo fotografiranje uveljavljenim fotografom.

Si »obremenjen« s fotografijo, imaš fotoaparati vedno pri sebi in ves čas okrog sebe iščeš motive?

Kamero imam vedno ob sebi, saj mora biti dober fotograf vedno pripravljen na zajem ključnega trenutka.

Si na potovanjih kot japonski turisti, ovešeni s fotoaparati in kamerami?

Fotografiji se posvetim z vsem svojim srcem in pozorno izberem primeren kader. Velikokrat se sprehodim levo desno, naprej, nazaj, da izberem najboljšo kompozicijo. Zelo se pozna na končnem

izdelku, če se je fotograf potrudil in vložil veliko dela. Na reportažah in potovanjih imam velikokrat ob sebi dve kameri, da mi slučajno ne uide kakšen ključen trenutek, kar se mi je tudi že zgodilo. A kot sem že prej povedal, se pozornost pridobi predvsem z dolgoletnimi izkušnjami.

Se preizkušaš tudi z videom ali ostajaš pri trenutkih, ki jih ujame fotoaparati?

Posvečam se le klasični fotografiji, saj mi gibljiva slika ne ustreza najbolje. Mogoče bo prišel čas, ko se bom začel ukvarjati tudi z videom.

Koliko se s fotografijami ukvarjaš v postprodukciji, pri kateri je moč narediti marsikaj?

Za računalniškim zaslonom preživim veliko časa, a vedno zato, da fotografije ustrezno razvrstim in umestim v zunanji trdi disk. Moram reči, da sem kar večš digitalne postprodukcije, vendar se ji kar najbolj izogibam, najbolj pa sovražim, ko ljudje manipulirajo fotografije do te mere, da klonirajo posamezne dele, da bi izboljšali kompozicijo. Sam prisegam na to, da se po svojih najboljših močeh potrudim ustvariti končno fotografijo že na licu mesta. A vendar so digitalni zapisi fotografij tako kot film namenjeni za kasnejše popravke v studiu oziroma digitalni temnici.

Bi izmed vseh dosedanjih fotografij lahko izdvojil eno, ki ti je zares uspela in jo postavil na piedestal?

Ker imam veliko fotografij, je to zelo težko vprašanje, a če že moram izbrati eno delo, je to fotografija, ki sem jo posnel na območju Kovka, ko je oče tekel po robu hriba. Zapečatil sem ključni trenutek, ko se s stopali še ni dotaknil tal. Mehka svetloba sončnega zahoda pa je obarvala surovo pokrajino planote. Najraje imam takšne trenutke, ko se vse komponente fotografije tako lepo združijo med seboj. Fotografijo so opazili tudi uredniki ameriške in mednarodne revije *National Geographic* in jo izbrali za članek, ki govori o najlepših dvajsetih lokacijah Slovenije. V čast mi je, da lahko na tak način domače kraje približam urednikom in širši javnosti ter da prepoznajo, kako lepi kraji nas obdajajo.

Si že razstavljal, imaš kakšne tovrstne načrte?

Za seboj imam že nekaj razstav, nekaj pa jih še prihaja. To so v veliki večini večje razstave, ki jih priredijo kreatorji fotografskih natečajev, v katerih

razstavljam svoja dela. Do tega trenutka sem imel dve samostojni razstavi v dijaškem domu, se pa seveda priporočam, če je v naših krajih kakšna organizacija oziroma prostor, kjer bi lahko izvedel še kakšno samostojno razstavo, da svoja dela predstavim še naši bližnji skupnosti.

Kakšen poseben fotografski izziv, ki bi ga rad izpolnil?

Glede študija vam trenutno še ne morem posredovati končnih odločitev, a želim si postati profesionalni fotograf za mednarodne revije, kot so na primer *National Geographic* ter ostale organizacije in fotoagencije. Ker pa je to dolgotrajni cilj, moram vedno znova trenirati in se uveljavljati na vseh področjih fotografije. Trenutno fotografiram za priznano slovensko fotoagencijo Foto

Bobo, ki jo vodi Srdjan Živulovič in katere glavni naročniki so RTV Slovenija in ostali medijski portali. Sem tudi fotograf mladega kolesarskega bisera Tadeja Pogačarja in ga spremljam na slovenskih dirkah in dogodkih v cestnem kolesarstvu. Skratka, rad bi se uveljavil kot fotograf, ki ljubi naravo, njena čudesa in ljudi, ki prebivajo v njej.

Spraševal je Sandi Škvarč

ZIDARSTVO

Židanik Viljem s.p.

Sanabor 7, 5271 VIPAVA

GSM: 041 502 999

Gostilna Tratnik

Vabimo vas v našo gostilno,
kjer vas bomo pogostili s
tradicionalnimi kračami in bogračem
ter razširjeno ponudbo drugih specialitet...

Delovni čas:

torek - četrtek 10h - 22h

petek - sobota 10h - 24h

nedelja 10h - 22h

ponedeljek - zaprto

Col 17, 5273 Col, tel.: 05 996 79 99

www.gostilnatratnik.si

Dogodki društva Trillek

Modrijani so nas obiskali dvakrat

Leto, ki se izteka, je bilo malce drugačno od prejšnjih, saj smo prvič v zgodovini Colsko nedeljo z začetka predstavili na konec poletja. Bila je jubilejna, trideseta, in jo predstavljamo v posebni prilogi časnika. Nov dogodek v naši ponudbi je bil marčevski koncert ansambla Modrijani, ki je bil v vseh pogledih zanimiv glasbeni dogodek. Izven lokalnih okvirjev pa smo se podali tudi s tem, ko smo gostili javno radijsko oddajo Radia Slovenija Prizma optimizma. Standardni dogodki so seveda tudi miklavževanje, Novoletna proslava in Bubin tek. Ponovno je v naši produkciji nastal tudi videospot, pod katerega se je podpisal Sebastjan Fabčič, posnel ga je Tomaž Šček.

NOVOLETNA PROSLAVA 2018

Smeh in zabava ostajata glavno vodilo

Temeljno sporočilo ostaja vsa leta podobno: gledalcem nameniti poldrugo uro smeha in zabave. V domačem narečju, tudi s kakšnimi bolj robotimi besedami, takšnimi, ki odražajo vsakdanje življenje. Skozi skeče in glasbene točke na šaljiv način slikamo današnjo družbo in ji tu pa tam nastavimo ogledalo.

Rdeča nit tokratnega odrskega sprehoda skozi izbrane življenjske dogodke, s katerimi se od pomladi do jeseni življenja tako ali drugače srečamo vsi, so bili medsebojni odnosi, še posebej med spoloma. Dobitnica tradicionalnega priznanja colska gartroža je bila Petra Tratnik, uspešna gorska tekačica in

maratonka, ki je tudi svojevrstna športna ambasadorica kraja. To pravzaprav postaja tudi sama prireditev, saj je med gledalci vse več obiskovalcev od drugod in vsako leto manj domačinov. Seveda pa se je vredno potruditi prav za vsakega, ki gre domov nasmejan.

ENAJSTERICA DRUŠTVA TRILLEK.

PETRA TRATNIK, DOBITNICA COLSKE GARTROŽE ZA LETO 2018.

»KO SE SKREGAVA, JE KOT NA KONCERTU: NAJPREJ NAJNOVEJŠE, POTEM ŠE VSI STARI HITI.«

29. dec. 2019

»CEL TEDEN SEM NA TERENU, V NEDELJO PA SI VZAMEM ČAS ZA DRUŽINO. LOVSKO DRUŽINO.«

»JAZ SEM BEBA, KDO SI PA TI?« »JAZ SEM PA IDIOT!«

NAUK ZGODBE: VSI ŠEFI SO ENE VELIKE RITI!

»KO BOM VELIK, NE BOM VOJAK, BOM RAJŠI SOVRAŽNIK.«

SKUPINA YABADABA

KANTAVTOR CHERRY JOE

ZIMSKO GLASBENO DOŽIVETJE

Modrijani osebno

V prvi polovici leta na Colu po navadi ni koncertnih dogodkov in večjih prireditev. Letošnje leto je izjema, saj so nas 10. marca obiskali Modrijani. Za serijo koncertnih večerov, drugačnih od klasičnih veselic, so izbrali tudi Col, saj so želeli svojo glasbo približati manjšim krajem

oziroma ljudem, ki po navadi ne pridejo na njihovo tradicionalno gala prireditev Noč Modrijanov.

Večer je ponudil zanimiv pogled v njihovo glasbeno ustvarjanje. Z dobro pripravljenim odskim nastopom, z elementi gledališke oziroma kabaretske ustvarjalnosti so

zagotovo prepričali tudi koga od tistih, ki je zgolj površen poznavalec njihove glasbe. Modrijani znajo in zato tudi imajo toliko obiskovalcev na koncertih in veselicah. Modrijanomanija ne popušča.

V GARDEROBI TIK PRED ODHODOM NA ODER.

»ZAKAJ SMO USPEŠNI: KER SMO ISKRENI V VSEM, KAR POČNEMO!«

RDEČA NIT VEČERA JE BILO KVALITENO VEČGLASNO PETJE.

PO KONCERTU SO NA COLSKEM ODRU POSNELI KRATEK SPOT ZA NASLEDNJI KONCERT.

29. dec. 2019

15. BUBIN TEK

Petra in Marko ne popuščata

Načrtovali smo ga spomladi, a smo ga morali zaradi podaljšane zime prestaviti. Prvič je potekal na pragu jeseni v okviru Colske nedelje. Prestavitev s spomladanskega termina na jesenskega in poznejši start sta ob dejstvu, da so teku na Colu konkurirale druge tekaške prireditve, zredčila tekače, ki se borijo za točke primorskih gorskih tekov. Nastopilo jih je 49.

V dvoboju med šampionoma dosedanjih 14 tekov Markom Tratnikom in Simonom

Aličem (Marko sedem, Simon šest zmag, eno pa ima Tržačan Moretton) je slavil Marko. Zanj je to osma zmagica na tekih na Javornik. Tokrat je bil tek odločen že zgodaj, Simon namreč zaradi težav s tetivo ni tekkel s polno močjo. Razlika na cilju je bila skoraj dve minuti. Petra je zabeležila peto zmago s skoraj osmimi minutami prednosti.

Ohladitev je tekačem prijala, vendar so po prihodu v cilj poiskali topel kotichek v koči na Javorniku, kjer so pričakali

Absolutno, moški:

Marko Tratnik (ŠD Nanos) 40:36

Simon Alič (ŠD Nanos) 42:17

Anej Likar (ŠD Nanos) 44:38

Absolutno ženske:

Petra Tratnik (ŠD Nanos) 48:00

Jasmina Munih (ŠD Nanos) 55:55

Urša Trobec (KGT Papež) 58:21

avtobusni prevoz v dolino ali pa se ogreti lotili še spusta nazaj do Cola, kjer je bila pogostitev in podelitev pod šotorom.

MARKO JE OSMIČ PRVI PRITEKEL NA JAVORNIK.

PETRA JE BILA NAJBOLJŠA PETIČ.

PRVI TRIJE ABSOLUTNO: MARKO, SIMON IN ANEJ, Z NJIMI JE SILVANA TRATNIK. VESELI SMO, DA JE VSAKO LETO Z NAMI IN SODELUJE NA PROGLASITVI NAJBOLJŠIH.

PRVA TRI DEKLETA: PETRA, JASMINA IN URŠA.

COLSKI GLASBENI ODER

Prizma optimizma

Šolsko telovadnico na Colu smo letos dvakrat preuredili v koncertno dvorano. Po marčevskem koncertu Modrijanov smo v tradicionalnem jesenskem koncertnem terminu letos gostili javno oddajo Radia Slovenija Prizma optimizma, prireditev z vrhunskimi glasbeniki in humoristi, ki ponuja tudi priložnost za predstavitev kraja.

Radio Slovenija je sicer z javnimi radijskimi oddajami na Colu že gostoval. V sedemdesetih letih prvič z oddajo Koncert iz naših krajev, ki se je nato vrnila še dvakrat, nazadnje pred desetimi leti.

Letošnji termin jesenskih koncertnih dogodkov pa je prvi program Radia

Slovenija popestril z oddajo Prizma optimizma z Big bandom RTV Slovenija. Vrhunsko glasbeno doživetje oziroma priložnost, da zasedbi prisluhnejo tudi v manjših krajih po Sloveniji.

Osrednje vodilo koncerta je bil nastop znanih izvajalcev popularne glasbe. Na Colu se je s svojimi uspešnicami predstavila Bilbi, bogato domačo pevsko tradicijo pa je predstavljal Sebastjan Fabčič. Nastop z Big bandom je bil njegov prvi tovrstni izziv. »Neverjetna izkušnja, enkratno doživetje. Niti v sanjah si nisem predstavljal, da bom imel kdaj čast zapeti ob spremljavi Big banda RTV Slovenija,« je bil Seba navdušen po

nastopu. Javna radijska oddaja je tudi priložnost za predstavitev domačega kraja. Skozi bogato zgodovino Cola se je z voditeljem Milanom Krapežem, sicer Ajdovcem, sprehodil ljubiteljski zgodovinar Lucijan Trošt. Po desetih letih pa so se na Colskem glasbenem odru ponovno predstavili tudi člani Radia Ga-Ga, ki so zaokrožili vrhunsko koncertno doživetje. Kdor ga je zamudil, mu je lahko žal. Vprašanje je, kdaj bomo imeli na Colu spet priložnost v živo prisluhniti zasedbi z glasbeniki, diplomanti uglednih evropskih glasbenih akademij.

Foto: Mateja Škvarč

BIG BAND RTV SLOVENIJA NA COLSKEM ODRU. ŠE KDAJ?

PRIZNANA PEVKA POPULARNE GLASBE BILBI.

SEBASTJAN FABČIČ: »ENKRATNO DOŽIVETJE!«

LUCIJAN TROŠT IN VODITELJ MILAN KRAPEŽ.

SAŠO HRIBAR JE Z RADIEM GA-GA NA COLU PONOVNO GOSTOVAL PO DESETIH LETIH. Z NJIM JE BIL TUDI ODLIČEN IMITATOR ALEKSANDER POZVEK.

29. dec. 2019

**MIKLAVŽ, PRVI DECEMBRSKI
DOBROTNIK**

Miklavž tudi letos ni pozabil na nas oziroma na naše najmlajše, ki jih je obiskal

na predvečer svojega praznika. Otroke je po navadi obdaroval ponoči, ponekod po Colu je kakšen večer tudi potrkal na vrata, a je takrat spadal med tihe dobrotnike in se ni smel preveč izpostavljati. Vseeno smo

ga že davnega leta 1988 prvič pospremili po Colu in bližnjih zaselkih na predvečer njegovega goda, tako da smo vstopili že v četrto desetletje ohranjanja priljubljenega doživetja.

VDM Logar d.o.o.
Kovinarstvo in vzdrževanje

Malo Polje 9, 5273 Col

tel.: 05/36 68 303, fax: 05/99 28 872, gsm: 041/495 961

MePZ Duri zlati v Kalamati

Nastopili tudi na otvoritveni slovesnosti

Mešani pevski zbor Duri smo po uspešnih tekmovanjih v Španiji (2015) in na Malti (2017) svojo mediteransko pot letos začrtali v Grčiji. V sklopu mednarodnega zborovskega tekmovanja, ki ga je Interkultur že tretjič organiziral na gostoljubnem Peloponezu, smo se tudi Durovci že tretjič s sakralnim programom želeli predstaviti zborom sveta, izbrani mednarodni žiriji in sodobnim Helenom.

Če se samo spomnimo letošnje deževne in mrzle pomladi, najbrž ni nenavadno, da smo z izborom tekmovanja v zibelki zahodne kulture v začetku oktobra vsaj malo hoteli ohraniti in podaljšati poletne dni. Prijetno pa smo vsekakor želeli združiti tudi s koristnim. Pevsko kondicijo in motivacijo za redne vaje smo tako vzdrževali s skupnim ciljem – kar se da dobrim nastopom na mednarodnem pevskem tekmovanju in festivalu v grški Kalamati. Pevci smo stroko prepustili naši zborovodkinji Veroniki Škedelj, ki je za tekmovalni program v sakralni kategoriji izbrala renesančno Ave Mario, Tomása Luisa de Victorie, Makorjev Otche nash in Bogoroditse Djevo, skladatelja Arva Pärta. Organizacijo in logistiko je skrbno in skoraj študentsko ekonomično izpeljal predsednik Marko Koren.

In smo šli ... Kot uigrana ekipa, ki čaka prvi delavski avtobus, smo se v sredo, 9. oktobra, ob 5.30 zbrali pred colskim združnim domom in krenili do letališča v Bologni, od koder smo preko »jadranske lužice« prileteli do Aten, ki delček svoje kulture ponujajo že na modernem in sodobnem letališču. Starodavno zgodovino in filozofijo smo ob bujenju srednješolskih spominov obnavljali med dolgo potjo preko Peloponeza na jugozahod polotoka.

Predviden nastop na uradnem odprtju festivalskega in tekmovalnega dogajanja ter radoživ vrvež pisane množice pevcev z vsega sveta nas je kljub celodnevni vožnji dodobra prebudil in spomnil, kam smo prišli. Živahen ceremonial je poleg prijaznih pozdravov mnogih govornikov zaznamoval slovesen prihod narodnih noš z zastavami sodelujočih držav. S sosedi, Mepz Primorje, smo glasno odzdravili zaželeni dobrodošlici in tudi sami zaploskali plapolajoči zastavi in grški mladenki, ki jo je ponosno nosila.

PREDSTAVILI SMO SLOVENSKO ZBOROVSKO GLASBO

Slovensko peto pesem pa smo zbranim nato predstavili tudi sami in zborovodkinja Veronika o vzdušju in nastopu takole zbere vtise: »Med nastopajoče na otvoritveni slovesnosti smo bili po besedah organizatorja izbrani na podlagi poslanih zvočnih posnetkov, kar smo si seveda šteli v veliko čast. S programom smo želeli predstaviti tako Slovenijo kot tudi naš zbor, zato smo odpeli tri slovenske zborovske skladbe, in sicer Zapojmo pesem Radovana Gobca, ki zelo dobro opiše energijo našega sestava, Lavrenčičevo Petelinček je zapiepu, ki je po mojem mnenju ena izmed najlepših zborovskih priredb slovenske ljudske

pesmi, in pa zborovsko 'himno' Dajte, dajte. Glede na to, da je rahlo nemirna publika med našim nastopom pozorno prisluhnila, lahko rečem, da smo uspešno predstavili zbor in slovensko zborovsko glasbo.«

Tako rekoč na obzorju pa se je že svital še pomembnejši dan. Urni kazalec, ki je zaradi vzhodnoevropskega časa kazal uro več, nam je pomagal, da smo po prihodu v hotel hitro poiskali postelje in odpočili glasilke. Tekmovalni dan smo začeli sproščeno in umirjeno, saj smo do večera imeli dovolj časa za zadnje korekcije, kar je zadevalo tako glas kot stas. Ob 19.30 po lokalnem času je namreč duhovnik pravoslavne cerkve pozdravil in nagovoril zbrane v polni cerkvi svetih nadangelov Mihaela in Gabrijela. Kot prvi zbor v kategoriji sakralnih pesmi je napovedal ravno nas, Mepz Duri. Latinska Ave Maria ter starocerkvenoslovanski Otche Nash in Bogoroditse Djevo so se v svojem privzdignjenem liturgičnem duhu razlegale po mogočni in bogati cerkvi ter kljub kompetitivni naravi nastopa gradile in ustvarjale kontemplativno atmosfero. Sopranistka Nina Kovšca svoje vtise o interpretaciji prve zapete pesmi zaokroži z besedami: »Španski skladatelj, Tomás Luis de Victoria, je s skladbo Ave Maria zajel vso veličastnost, tankočutnost in

29. dec. 2019

misterioznost Božje matere. Z občuteno melodijo je povzdignil njeno brezčasnost in ta poslušalca ne pusti ravnodušnega. Niti pevca, ki jo izvaja. Božanskost cerkve me je osupnila že ob prihodu in začutila sem jo z globokim spoštovanjem in občudovanjem. Vsak ton pesmi posebej je napolnil prostor in se zil v prekrasno celoto svetišča.« Odhod iz cerkve je vsakemu od pevcev dovoljeval paleto vtisov, ki bi jih verjetno lažje narisal kot pa ubesedit. A nas je iz zanosa hitro priklical mestni živžav petkovega večera in čakajoči avtobus, ki nas je odpeljal v hotel. V osvetljeni avli hotela smo najprej zapeli še eno za dušo – O Happy Day, potem pa ... noč je bila še tako mlada ...

ZLATO PRIZNANJE

Petek je svobodno zadihal v vseh svojih nujnih neobveznostih. Sonce je ogrelo ozračje na prave poletne temperature in ni bilo treba dolgo iskati plavalne družbe. Dan je bil naravnano skrajno ležerno, svobodoljubno in kakor si ga je kdo zamislil – odhod v mesto, odlično grško kosilo, kupovanje drobnarij in spominkov, ogled znamenitosti, udeležba na tekmovanju in podpora sopevcem, preprosto počivanje ... Tudi sobotni dopoldan je bil obarvan bolj turistično, popoldne pa so se zvrstili pomembnejši dogodki, začeni z grand prixem, kjer so se finalno predstavili vsi zmagovalci posameznih kategorij.

Imenitnemu tekmovalnemu koncertu je sledila povorka vseh sodelujočih zborov po mestni promenadi do glavnega trga, kjer ni manjkalo smeha in prijateljskih pozdravov. Nestrpno pričakovani sklep dneva in razglasitev rezultatov pa se je odvil na zaključni slovesnosti, kjer sta zborovodkinja Veronika in predsednik Marko iz rok strokovne žirije prejela zlato priznanje. Proslavitev pomembnega dosežka je bila nujna in nadvse spontana. Želja vseh pevcev je po vloženem trudu in ogromni količini dobre volje postala resnična, metaforično ovenčanje z zlatom pa vir smeha in dobrohotnosti. Nedeljsko

jutro je pred poslavljanjem od sonca in morja dopolnil in popestril še nastop na prijateljskem koncertu, na katerem sta se poleg mešanega zbora iz Nemčije predstavila še otroški in mladinski zbor iz Grčije.

Naša sicer kratka odisejada se je bližala Itaki oziroma Sloveniji. Nedeljske sladke skrbi so se končale kar pozno in ponedeljkova zlata zarja je zasijala kar kmalu. Nov teden je odzvanjal melodije, ki nam polnijo srce z lepimi spomini in že kličejo po novih nadobudnih zgodbah.

Barbara Koren
foto: Tomaž Šček

Gradbena in kovinarska dela
Janko Škvarč s.p.
Žagolič 28, 5273 Col

PGD Col

Novo vozilo v garaži

Za colskimi gasilci je še eno leto nadgrajevanja dejavnosti, katere pomembna nit je skrb za izobraževanje in izpopolnjevanje. Na vseh področjih. Ponovno tudi z nekaj intervencijami. V colskem požarnem okolišju jih je bilo osem: od gašenja travniških in dimniških požarov, do gašenja avtomobila, iskanja pogrešanih oseb in prve pomoči. Največja akcija pa je potekala v okviru sodelovanja pri gašenju požara na Krasu. Stalnici sta gasilska veselica in poletno kampiranje.

Poseben dogodek pa je bilo letošnje prevzeli novo vozilo za gašenje gozdnih nadgradili udarno moč intervencijske praznovanje svetega Florijana, saj so požarov ford ranger, s katerim so ekipe.

PREVZEM NOVEGA VOZILA GVGP – 1
NA PODVOZJU FORD RANGERJA.

LETOŠNJI POLETNI KAMP JE POTEKAL
NA BLEDU.

DRUGA AVGUSTOVSKA NEDELJA JE TRADICIONALNO PRIPADLA GASILSKI VESELICI. LETOS Z ANSAMBLIOM AKORDI. (VSE FOTO: PGD COL)

Leone

Incom LEONE vam v prazničnih dneh želi čim več pristnih trenutkov s svojimi najbližjimi in vse dobro v 2020. Vsaka žlica sladoleda je novo presenečenje...

Leone

Vedno presenetiti

LEONE LONCI SO NA VOLJO V PRODAJALNAH LEONE, MERCATOR, SPAR IN TUŠ PO SLOVENIJI.

@leone_icecream

@leoneicecream

www.leoneicecream.com

Moški pevski zbor Razpotje

Tradicija se prenaša na mlajše rodove

»V pevskem zboru Razpotje smo ponosni, da nadaljujemo s tradicijo zborovskega petja, ki je bilo zasnovano pred davnimi štiridesetimi leti,« je pred 23 leti za *Colski časnik* zapisal takratni predsednik, žal že pokojni Marjan Peljhan. Tradicija moškega petja se po 63 letih še vedno nadaljuje. Da je tako, gre zahvala pevcem, ki so vztrajali in obdržali zbor pri življenju.

MOPZ RAZPOTJE Z GOSTI NA PRIREDITVI NOCOJ JE EN LEP VEČER, 25. MAJ 2019.

pozabljeno, tu je samo pesem, glasba, ki seže do srca in dvigne duha.

Pojemo ob zelo različnih dogodkih, ki nas spremljajo na življenjski poti, v veselih in žalostnih trenutkih. Vedno so pesmi namenjene ljudem, s katerimi se prepletajo naše življenjske vezi. Zapete pesmi nas medsebojno povezujejo. Preko njih izražamo veselje in žalost, predvsem pa naša čustva. So izraz naše ljubezni do domačih, narave in domovine.

Vsaka sezona zboru prinese nekaj novega in svežega, odpira nove poti, prinaša nove izzive in težave, predvsem pa novo zapete pesmi. Lepota programa je prav v njegovi pestrosti, tako v sakralnem kot posvetnem, v glasbi različnih obdobij, v umetni ali ljudski pesmi. Vedno znova si je potrebno zastavljati cilje z novimi skladbami in nastopi.

Vsako leto je naša stalnica udeležba na reviji Naši zbori pojo in na Primorski poje, ki že 51 let povezuje primorske zборе. Posebno lepo nam je bilo letos sodelovati na 70-letnici LD Col, oktobra pa smo zapeli na Sveti Gori pri domovinski maši.

Že tretje leto v domačem kraju pripravljamo prireditev Nocoj je pa lep večer z gosti. Letos je koncert izzvenel v priljubljenih zimzelenih melodijah. Med nas smo povabili skupino No ka'ohana, ki jo sestavljajo mladi glasbeniki z odlično vokalistko, gimnazijko Sandro Pregelj. Iz Šebrelj na Cerkljanskem, vasi, ki je poznana po najstarejšem glasbilu na svetu, je prišla skupina D'Butts. Zanimive priredbe in ubrani glasovi, še posebej pa njihova sproščenost in humornost, so osvojili poslušalce.

Vedno znova se je v teh letih med pevci porajala želja, da bi se skupaj povzpeli na Triglav. Prav spomini prenekaterih pevcev na gore in petje nekoč so nas vzbudili, da smo se v začetku avgusta v čudovitem vremenu in enkratnem vzdušju povzpeli na našega očaka. Kljub temu, da je bil moški del ekipe ves nabit z energijo in bi lahko kar poleteli na vrh, je bila ponovno pesem tista, ki je zapolnila vse postanke. In pri Aljaževem stolpu, kako je odmevala slovenska pesem, tako lepa in brezčasna

Morda se včasih premalo zavedamo, kako pomembno je prenašanje pevske tradicije na mlajše rodove. To je pravzaprav zaklad, v katerega je vredno vlagati. Pričeti moramo pri otrocih, ki potrebujejo odlične glasbene učitelje, da lahko potem, ko odrastejo, nadaljujejo s petjem v zborih. Tudi prizadevanja našega zbora so usmerjena v nove mlajše člane, ki so jim prav starejši pevci z nevsiljivim prenašanjem znanja in zlatega repertoarja pesmi učitelji in vzorniki.

Zasedba zbora se iz leta v leto spreminja, letos šteje 20 pevcev. Vedno nove spremembe v glasovih nas postavljajo pred izziv medsebojnega uglaševanja. So

trenutki, ko pesem zazveni, še več pa tistih, ko po enournem delu na vajah rečemo, danes nam pa ne gre in največkrat je seveda krivo po mnenju vseh vreme. Pot do lepo izpete pesmi je dolga. Ampak na koncu ni lepšega plačila kot zadovoljstvo, ki ga prebereš v pevčevih očeh. V zboru je najpomembnejše vzdušje, da se pevci čutijo sprejeti, medsebojno spoštovanje, zaupanje in predvsem predanost glasbi.

Posebno ljubi so nam večeri, ko pesem doni še pozno v večer. V takih trenutkih se ustvari med pevci posebno vzdušje, ni pomembno, ali nas kdo posluša ali ne, v zraku je samo pesem, ki povezuje in napolnjuje srca. Ob takih trenutkih je vse

PRED TREMI LETI JE ZBOR OBELEŽIL 60-LETNICO, KI JE POMENILA NOV ZAGON. PREDVSEM S PRIHODOM MLADIH PEVCEV.

29. dec. 2019

RAZPOTJE POPESTRI ŠTEVILNE KULTURNE PRIREDITVE V KRAJU IN TUDI DRUGOD. V GOSTE SO JIH JUNIJA LETOS, OB 70-LETNICI POVABILI ČLANI LOVSKE DRUŽINE COL.

...
Čeprav radi zapojemo v lastnem krogu, so koncerti in zapete pesmi namenjene predvsem poslušalcem. Lepo nam je, ko začutimo v poslušalcih odmev, še posebej ob tisti čudoviti skladbi Moja dežela, v kateri je košček našega srca, domovine in rodnega kraja na obronku Trnovske planote, s pogledom uprtim na Vipavsko dolino in na Tržaški zaliv. Izjemno občuteno besedilo nam je napisala domačinka Nadja Tratnik.

Dragi sokrajani, ob koncu leta vam pevci MoPZ Razpotje voščimo blagoslovljene

praznike in vse dobro v novem letu.

Jože Tratnik, Martina Peljhan

V letu, ki prihaja, vam želimo zdravja in veselja
v družbi poštenih in dobrih ljudi.

velting

Velting d.o.o. Uradni zastopnik Sievi
Vojkova ulica 7a, SI-5270 Ajdovščina
T +386 5 368 9313, T, F +386 5 368 9314
www.velting.si e-naslov: info@velting.si

TRADICIONALNI VZPON NA TRIGLAV

V gorah iščemo predvsem doživetje

Že spomladi mi je Peter omenil, da se bo zbor to poletje ponovno odpravil na Triglav. Priznam, da smo se v družini že večkrat pogovarjali, da bi odšli na

glavo in predala sem se reku »kar bo, pa bo.« Poskrbela sem za varovalne komplete, pri Martini sem se pozanimala, kako je njena kondicija in ko me je

Martina in Matej pa sta doma čakala na naš prevoz.

V Vratih se je že danilo in obetal se je lep, sončen dan. Še lepše je, če si v hribih z družbo. Kar naenkrat je prostor le za smeh, veselje in pričakovanje. Nič več te ne skrbi in prepustiš se poti. V veliko zadoščenje mi je bilo, da sem bila ob pevcih, saj smo se med potjo velikokrat ustavili. Pevci in Martina zato, da so zapeli, jaz, da sem prišla k sapi. Pot po Tominškovi plezalni poti je bila strma, s polno stopnic na začetku, a dobra volja je kipela iz nas in nič ni bilo težko. Otroci so se imeli v družbi odraslih prijetno, izkušeni pevci – planinci so poskrbeli tudi zanje in dan je postajal iz minute v minuto poln novih doživetij in spoznanj. V skupini smo bili mladi in malo manj mladi, taki s planinskimi izkušnjami in taki, ki smo bili prvič na tej poti. Skupina se je morala prilagoditi in skupaj zadihati. Da to zmoreš, moraš imeti občutek za sočloveka, za skupino. In vsega tega je bilo med nami dovolj, da smo se imeli dva dni skupnega planinarjenja res lepo.

Ko smo prvi dan po postankih, kjer je odmevala slovenska pesem, kjer so se drugi pohodniki ustavljali in poslušali ubrano petje Razpotja, prišli do Staničeve kočice, nisem verjela, da sem na mestu, kjer slišim le tišino. V tem planinskem avditoriju so ob prigrizku številnih dobrot, ki so jih pripravile skrbne mame ali žene, odzvanjale pesmi Razpotja. Bilo jih je slišati drugače, brez ozvočenja so blagodejno odzvanjale po bližnjih vrhovih okrog Staničeve kočice. Martina je pevce s svojo dirigentsko tankočutnostjo brez zadržkov vodila preko pesmi Oj, Triglav, moj dom, do vseh drugih, ki so bile zapete v teh dneh. Primož pa nas je ob tem, kar tako mimogrede, počastil s pijačo, saj je prav ta dan praznoval rojstni dan.

Ko so se pevci po počitku odpravili na bližnje razgledne točke, sem ostala pri Staničevi koči in si ogledovala razbolele noge in hkrati razmišljala o tem, kar se je dogajalo v meni. Ob veličini gričev okrog sebe sem zaznavala svojo majhnost in spoštovanje do narave, v tišini gora je bilo lažje zaznati sebe in svojo bit. Hvaležna sem bila za ta občutja in hvaležna fantom iz Razpotja, ki so moj počasen korak dobrohotno sprejeli. Hvaležna njihovim

SOBOTNO JUTRO, 10. AVGUSTA: DRUŽBA IZ RAZPOTJA NA VRHU TRIGLAVA.

Triglav, a spoštovanje do te gore nam je narekovalo, da nismo dovolj pripravljeni, da nimamo dovolj kondicije, izkušenj in da mora z nami nekdo, ki je to pot že opravil. Z otroki smo se zato odpravljali le na nižje vrhove, a to so bili le nedeljski izleti z lepimi razgledi. Na Triglav pa moraš oditi pripravljen.

Kmalu zatem mi je Peter omenil, da se lahko pevcem, pohodnikom na Triglav pridružijo tudi družinski člani. O, super, sem pomislila, Tomaž in Tobija si najbolj želita stopiti na najvišji vrh v Sloveniji. Sebe sem pa kar izključila.

Bližal se je avgust, dopust in lepi poletni dnevi so klicali k novim doživetjem. »Daj, pojdi tudi ti zraven,« me je Peter še nekajkrat povabil. Tako se je v moje misli prikradla možnost, da bi šla. Vsak, s katerim sem se v tistih dneh pogovarjala o Triglavu in ki ga je že osvojil, mi je prijazno pojasnil, da to ni nič takega, da prideš gor za »malo malco«.

Youtube me je v tistih dneh pred odhodom z video posnetki seznanjal s Tominškovo potjo, ki je izgledala zahtevna. Na Petra sem pritiskala, da bi lahko šli čez Krmo, ki je bolj pohodniška. Imel me je že čez

prepričala, da bolj »tako tako« (seveda je bila njena kondicija odlična), sem začela verjeti, da bom prišla do vrha. Ob mojem kompliciranju, pa so se na drugi strani fantje in moški s pevskega zbora Razpotje neobremenjeno pripravljali na svoj pohod na Triglav. Nekateri že ne vem kolikokrat, drugi prvič. Vsi polni veselja, nabiti s kondicijo in pozitivno energijo. Ob taki pripravljenosti verjamem, da so dobro spali. Vedeli so, da bodo zmogli, zraven bodo še peli in bili navdih nam, ki smo v ta izlet zrl s pričakovanjem in hkrati s strahom.

V noči na 9. avgust sem slabo spala in ko nas je ura ob treh zjutraj zbudila, nisem bila več prepričana, da bom šla zraven. Peter, Tomaž in Tobija so bili še malce zaspani, moja cona udobja pa mi je narekovala, da je najbolje, da ostanem doma. A ker sem že dovolj kolebala, sem se ugriznila v jezik, obula pohodne čevlje in se s Petrom, Tomažem in Tobijo odpravila do zadružnega doma, kjer smo imeli ob štirih načrtovan odhod. Primož je že čakal, prišel je Jože, Simon, Luka, od nekod se je znašel še en Simon, hiter kot raketa. Med preštevanjem ni bilo Marka,

JOJ, KAKO PAŠE.

pripovedim, ko so obujali spomin na pretekle vzpone na Triglav.

Prvi dan smo morali zgodaj oditi k počitku, saj smo imeli načrtovan zgodnji jutranji pohod do Kredarice in nato vzpon na Triglav. Do Kredarice smo imeli uro hoda z lučkami. Ob štirih smo šli na pot. Ne predstavljam si, kje smo hodili in najbrž je bolje tako. Pred sabo sem videla le tistega, ki je držal pot, lučka je osvetljevala le delček poti pred mano. Bili smo hitri, zajemala sem zrak, a nisem si upala zaostajati. V hribih je zrak drugačen, diši drugače in daje ti moč. V daljavi smo zagledali drobno svetlo piko, Kredarico. A do nje je bil še lep kos poti. Treba je zgodaj na pot, fantje so na to večkrat spomnili s pesmijo V hribih se dela dan, v hribih žari. Ko jo slišiš v hribih, jo doživiš drugače, preplavi te njena iskrena vsebina in njena melodija, ritem. Na Kredarici se je ravno začel delati dan. Samotne lučke v steni na Triglav so oznanjale, da so nekateri že na poti.

Samo Rugelj je v knjigi *Triglavske poti* napisal, da imajo Francozi svoj Eifflov stolp, Angleži Big Ben, Nemci Brandenburška vrata, Američani Belo hišo, Kitajci svoj veliki zid, mi pa imamo svoj Triglav z Aljaževim stolpom. Triglav je simbol narodovih hrepenenj in sanj, kristal slovenske samobitnosti. O Triglavu so

pesnili pesmi, mu pisali knjige, pohodne vodnike, njegove stene so bile glavne junakinje romanov ...

In mi smo sedaj stali pred njim. Pregarjal nas je čas in pevci so kljub zgodnji uri peli z vsem srcem. Pesem je odzvanjala vse naokrog. Odpirala so se okna na koči in poslušalci so se množili. Nič posebnega, bi kdo rekel, a v meni so se zbuvala vznesena čustva čistega veselja. Zagrizli smo v steno, dan se je prebujal, sonce je osvetljevalo okoliške hribe, razgledi pa so odpirali dušo in srce. Hčerkama sem napisala sporočilo, da jima iz srca privoščim, da enkrat doživita Triglav.

Pred nami se je pokazal vrh z Aljaževim stolpom, prijetni žarki sonca so nas pozdravljali, sledili so fotografski spomini in pesem. Fantje so z Martino ponosno zapeli Oj, Triglav, moj dom ... Ljudje so fotografirali, snemali in spraševali, od kod smo. Sledil je obvezen krst vseh, ki smo bili prvič na vrhu Triglava. Kar šestim so se ob konkretnih udarcih predsednika Jožeta sprašile hlače.

Pred odhodom v dolino so si fantje vzeli čas in z Martino odpeli še veliko pesmi, tudi v kapeli Marije Snežne in se nato poslovili od očaka Triglava. Nisem si predstavljala, kakšna pot nas čaka še do doline, a zame je bila več kot težka. Zaprepadeno sem se čudila nekaterim fantom iz zбора, ki so se

po melišču spustili za več sto metrov nižje, sama pa sem stopicala po poti s polžjo hitrostjo. Tudi otroci so bili že daleč naprej v varni oskrbi izkušenih pevcev, s Petrom pa sva se le počasi prebijala proti dolini. Na poti smo doživeli velika presenečenja. Sredi ničesar nam je Simon zrihtal mrzlo pivo. Ne boste verjeli kako. Že daleč naprej od Staničeve kočice proti dolini se je vzpel nazaj do nje, nabavil pijačo in nas dohitel. Kot da bi ga poslal Bog.

Do parkirišča, kjer so nas čakali avtomobili, je bilo še kar nekaj hoda. Po pravici povem, ne vem, kako sem prikolovratila do tja. A zmaga je bila v žepu. V bližnji restavraciji je bila pica res dobra in vožnja domov udobna. Pred združnim domom, kjer smo se prejšnji dan dobili, smo skupno pot s pesmijo tudi končali.

Lahko zaključim še z mislimi Sama Ruglja, ki je v svoji knjigi *Triglavske poti* na koncu zapisal, kar se mu je razkrilo med eno izmed poti na Triglav: »Že nekaj časa mi ne gre več toliko za kilometre, ki so mi stekli pod nogami, za čas, v katerem se to zgodi, in za višinske metre, ki so ostali pod menoj, temveč iščem predvsem doživetje, ki ga občutim ob tem, ko z nekom kam grem. Še posebno to velja za hribe in seveda morda še najbolj ravno za Triglav.«

Marjetka Pregelj Koren

70 let Lovske družine Col

Narava je enkratna in neponovljiva dediščina

V letošnjem letu smo lovci Lovske družine Col praznovali 70-letnico ustanovitve društva. Ta pomemben jubilej smo obeležili s kar nekaj dogodki, povezanimi z našim delom, odgovornostjo do narave in prostoživečih živali ter seveda do ljudi, s katerimi sobivamo v lovskem okolišu.

SPOMINSKA FOTOGRAFIJA PRED KOČO NA FARMANCAH OB 70-LETNICI LOVSKE DRUŽINE.

Ko smo pred 20 leti ob praznovanju zlatega jubileja pisali o zgodovini Lovske družine Col, smo z občutkom zaskrbljenosti predstavili nov zakon o lovu, ki je korenito spremenil stari, utečeni model lovske organiziranosti ter način načrtovanja in gospodarjenja s prosto živečimi živalmi. Tudi današnji čas prinaša veliko sodobnih izzivov, ki jih še tako močna lovska tradicija ne more zaustaviti. Lov se vse hitreje nadgrajuje z novimi tehnološkimi dosežki, tako opremljen sodobni lovec pa največkrat sploh ne pozna življenjskih navad divjadi, vedno bolj mu postajajo tuja in odmaknjena lovna prostranstva in vedno manj ima vedenja o tem, kako se obnaša divjad. Neopazno jo želi spremljati s skritimi kamerami, zasleduje dogodke s preletom dronov in želi imeti vse informacije tu in sedaj.

Lahko smo zadovoljni, da se ta sodobnost v naše vrste širi počasi in da se še vedno ohranja dovolj pristnega, tradicionalnega lova. Vzpodbudno je, da to cenijo tudi mlajše generacije, ki se rade odločajo za vstop v našo zeleno bratovščino.

Skrb za ohranjanje naravne in kulturne krajine je naše najpomembnejše

poslanstvo. To spodbuja tudi pred nekaj leti sprejeta evropska Habitatna direktiva in NATURA 2000. Z aktivno kmetijsko politiko države se je tudi naše lovišče izognilo hitremu opuščanju kmetijskih površin. Zaraščanje sočnih travnikov in pašnikov se je zaustavilo. K temu delček prispevamo tudi lovci, ki v želji, da bi ohranili dobre prehranske pogoje, čistimo in vzdržujemo številne gozdne jase, ohranjamo vire pitne vode, vzdržujemo krmne njive na opuščanih kmetijskih

zemljiščih in skrbimo, da so vsi lovski objekti zgledno urejeni.

Kar nekaj sprememb je v zadnjem obdobju nastalo tudi v družini prostoživečih živali. Predvsem so v porastu vrste, ki so zakonsko zaščitene, odstrel številčno in strukturno določa država preko resorskih ministrstev. Zlasti se je močno povečalo število zveri, ki jih zelo ščiti evropska Habitatna direktiva. Redki, bolj prehodni medvedi, ki so se pred 20 leti le sprehodili skozi naše lovišče, so postali stalna divjad, volk, o katerem smo nekoč le govorili, je zavladal ne samo divjadi, ampak tudi drobnici in celo govedu na pašnikih samotnih kmetij, šakal, še do včeraj pri nas nepoznana zver, postaja vse bolj domač in agresiven.

Narava in ne virtualen svet, ki ga pričarajo sodobne tehnologije, je nam lovcem zaupana v čuvanje in ohranjanje, je enkratna in neponovljiva dediščina, ki jo predajamo odgovorno mlajšim rodovom.

PRAZNOVANJE Z RAZSTAVO IN PROSLAVO

Jubilej je vsekakor izziv za prikaz našega dela in spodbuda za naprej. Spomin na 70 let delovanja smo obeležili s priložnostno lovsko razstavo, ki so jo naši mladi člani pripravili v prostorih gasilskega društva Col. Na enem mestu je bilo veliko dobrih idej, domiselnih predstavitev življenja v

RAZSTAVA V DVORANI GASILSKEGA DOMA NA COLU.

29. dec. 2019

naravi, lovskih trofej, šeg in navad. Naše lovišče so predstavili s sliko, z zanimivimi video posnetki in seveda s strokovno razlago vsakemu, ki je pokukal v podzemlje gasilske stavbe. Žal za ogled ni bilo interesa pri osnovnih šolah sosednjih krajev, ki bi vsaj po našem mnenju učence na slikovit in zanimiv način zapeljali v življenjski prostor, ki nas vseskozi obdaja – vsaj tiste na podeželju.

Jubilejno praznovanje smo nadgradili s knjigo, ki poleg lovskih tem obširno beleži tudi zgodovino naših krajev in ljudi, spremembe v našem okolju in hrani informacije o naravi, v kateri sobivamo krajani, lovci in divjad. Tu so tudi zapisi in fotografije o delu naših prednikov, njihovih navadah in običajih.

Obletnica nas je vse lovce in zunanje sodelavce združila v pripravah na lepo praznovanje. V spomin na vse pokojne

OB JUBILEJU JE PRIZNANJE DRUŽINI PODELIL ŽUPAN OBČINE AJDOVŠČINA TADEJ BEOČANIN.

lovske razstave in ogled naše preteklosti.

pa so napovedovalka Tina Velikonja, Zasavski rogisti, citrar Tomaž Plahutnik s pevko Jožico Kališnik, virtuoz na orglicah Miro Božič in seveda domači moški pevski zbor Razpotje. Pot slovenskega lovstva je podrobno orisal predsednik Lovske zveze Slovenije Lado Bradač, s priznanjem Občine Ajdovščina nas je na koncu prijetno presenetil še župan Tadej Beočanin in seveda Lado Bradač, ki je kar nekaj našim članom izročil priznanja Lovske zveze Slovenije.

Družabno srečanje smo nadaljevali s prijetnim druženjem. Tu je bil tudi domači ansambel Gregorja Kobala, ki nas je z zvoki melodičnih pesmi zabaval pozno v noč.

Upam in želim si, da bi še naprej tvorno sodelovali z domačimi kmeti, lastniki gozdov in drugimi uporabniki prostora. Lovci si bomo prizadevali za strpne odnose in seveda za poslanstvo, ki nam je zaupano. Tudi tradicija pomeni veliko in gradijo jo lahko samo mladi. Ponosni smo, da jih je v naši lovski družini vedno več.

Silvester Peljhan, starešina LD Col

SLAVNOSTNA PROSLAVA PRI KOČI NA FARMANCAH.

lovce in v zahvalo, da lahko uživamo v daru te čudovite narave, smo ta jubilejni dan začeli s sveto mašo, ki jo je daroval naš župnik Peter. Sledila je otvoritev

Praznovanje smo nadaljevali pri lovski koči na Farmancah. Kulturni program je oblikovala Lučka Peljhan, sodelovali

Transgradnja - Kobal -

Transport in gradbeništvo d.o.o.

Višnje 5/a, 5273 Col, Gsm: 031 327 922, 041 524 918

Rokometni klub Col

Veseli vsakega novega člana

Lani smo objavili novico o ponovni vzpostavitvi delovanja Rokometnega kluba Col, ki ima dolgo tradicijo, a je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev nekaj let prenehal z delovanjem. Z veseljem sporočamo, da je bila obuditev kluba uspešna in da nadaljujemo z zastavljenimi cilji.

UDELEŽENCI TURNIRJA MINI ROKOMETA ZA IGRALCE LETNIKA 2009 IN MLAJŠE OKTOBRA LETOS V NOVI GORICI.

Vztrajamo pri približevanju rokometu in športa mladim, treninge izvajamo trikrat tedensko in sodelujemo na državnih tekmovanjih. Veseli smo, da se nam je v treh letih pridružilo lepo število igralcev in igralk, ki vztrajno trenirajo in vidno napredujejo. Ker pa nikoli ni prepozno za zdravo športno udejstvovanje in ker smo veseli vsakega novega člana, vabimo, da se nam pridruži vsak, ki ga rokomet zanima.

Ker na mladih svet stoji, je prav, da tudi letos predstavimo udejstvovanje in napredke mladine v Rokometnem klubu Col. Naj za začetek povemo, da je Rokometna zveza Slovenije letos

zaostri pogoje tekmovanja na državnem prvenstvu s sprejetjem sklepa, ki določa, da lahko posamezni igralci tekmujejo le v svoji starostni kategoriji in v leto starejši. Lani je RK Col tekmoval v dveh kategorijah, in sicer starejši dečki B in starejše deklice B. Vendar glede na to, da so ekipe sestavljali igralci in igralko zelo različnih starosti, je ta nov ukrep za naš klub pomenil veliko oviro, saj ni bilo več mogoče sestaviti ekipe, ki bi ustrezala kriterijem. Ker nismo bili edini, ki jim je to povzročalo preglavice, smo se na srečo dobro povezali z ajdovskima kluboma RK Ajdovščina in ŽRK Mlinotest. Skupaj smo poiskali rešitev v dobrobit otrok in se tako

odločili za posojilo igralcev oziroma igralk iz colskega kluba v ajdovska. Z obema zelo dobro in korektno sodelujemo, zadovoljni pa so tudi naši igralci. Na Colu so tako letos v tekmovanje prijavljeni le mlajši dečki C. To so naši najmlajši člani, katerih število se počasi, a vztrajno veča. Njihovo tekmovanje je usmerjeno v razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti in znanj, povezanih z rokometom, ter k spoznavanju športnih pravil, vrednot, fair playa in sodelovanja. Do sedaj so odigrali en prijateljski in en ligaški turnir, kjer so se dobro odrezali, v nadaljevanju sezone pa se bodo januarja udeležili težkega prijateljskega turnirja v Celju, nato pa jih čakajo še najmanj trije ligaški turnirji. Enega od teh v aprilu organizira tudi RK Col in bo najverjetneje potekal v šolski telovadnici na Colu. O podrobnostih bomo obvestili pred izvedbo turnirja, že sedaj pa vas vabimo na ogled. Pridite in tako podprite ter spodbujajte naše najmlajše na njihovi rokometni poti. Tudi v prihodnje si želimo še več novih članov in se veselimo skupnega sodelovanja ter novih izzivov.

Ob tej priložnosti bi se radi še zahvalili vsem, ki tako organizacijsko kot finančno ali drugače pomagata našemu klubu in tako sodelujete pri njegovem ohranjanju ter doseganju vseh uspehov.

Tina Benčina

COLSKA EKIPA NA TURNIRJU V NOVI GORICI.

KlimalN d.o.o.
Višnje 8 5273 COL

☎ 041 / 62 77 12

TGMATIJA d.o.o.
Sanabor 5
5271 Vipava
040 605 553
tgmatija@gmail.com

Storitve z gradbeno mehanizacijo
Kiper prevozi, prevozi gradbene
mehanizacije
Manjša gradbena dela
Kamnite zložbe

ZBORCI d.o.o.
KROVSKA IN GRADBENA DELA
041 99 11 07

Z Osnovno šolo Col skozi leto Odhajanje in prihajanje

Drugo desetletje 21. stoletja se izteka. Vse teče in se spreminja. Tudi na naši šoli. Z zgoščenimi besedami naslikati pestro paleto dejavnosti in čutenj, ki so obarvale iztekajoče leto, je nemogoče. Pisati o uspehih še težje. Na šoli je 179 učenk in učencev in vsak, ki je naredil vse, kar zmore, je zmagovalec. Ne glede na to, ali je prvi ali zadnji, ali je bil v množici prepoznan ali nenamerno spregledan.

14. JUNIJ 2019. DEVETOŠOLKE IN DEVETOŠOLCI NA PRAGU ODHODA. FOTO: STOJAN KOREN

Celotno šolsko leto povezujejo šolske in krajevne kulturne prireditve, leto začnejo in ga sklenejo. Učenke in učenci dramskega krožka in pevskega zbora so letos pripravili glasbeno-gledališko predstavo *Čarovnija*. V šolski telovadnici je bila majska prireditev Pomladno barvanje, kjer so v barvitom programu nastopili vsi učenci od 1. do 5. razreda. Pristrčna decembrska prireditev z igrico *Hiška* za vse je bila na šoli v Podkraju. Nekaj naših učenk in učencev je sodelovalo v oddaji slovenske televizije Dobro jutro, ki je bila posneta na Otlici.

Dnevi pouka se prepletajo z dnevi dejavnosti. V šolo v naravi vsako leto odidejo učenke in učenci 3., 5. in 7. razreda. To so tedenske šole plavanja, smučanja in naravoslovni teden.

V izobraževanju ima informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) vedno bolj pomembno mesto, zato se je tudi naša šola pridružila evropskemu projektu Inovativna učna okolja, podprta z IKT. Živimo v času, ko je razvoj teh tehnologij izjemno hiter. Če ga zavrčamo, ostajamo za časom. A meja med koristno rabo in zlorabo IKT je tanka in nevarna. Zato vsako leto povabimo strokovnjake za

osveščanje o varni rabi interneta Safe.si, da vodijo delavnice za 3., 6. in 8. razred.

OBISKI GOSTOV

Posebno razpoloženje so prinesli gostje, ki so obiskali našo šolo in podkrajsko podružnico. Kar nekaj jih je bilo: pisateljica Janja Vidmar, glasbenik Dejan Štemberger, arhitektka in slikarka Taša Turk in Zdenko Breška, ki je šoli podaril ročno izdelane žrmlje. Silva

Karim je predstavila japonsko gledališče kamišibaj. Alenka Kos je na podkrajski podružnici predstavila *Najlepše vilinske pravljice*, Peter Čermelj pa zanimivo področje čebelarstva. Svojo domovino je predstavila Bolgarka Diana Sayemenova, evropska prostovoljka. Z glasbili so se predstavili učenke in učenci ter profesorji iz Glasbene šole Vinka Vodopivca Ajdovščina. Za starše in pedagoške delavce je o izzivih odraščanja spregovoril sociolog in terapevt Radovan Radetič.

Zelo nas razveselijo obiski naših bivših učenk in učencev. Delavnico na podružnici je imela slikarka Breda Čuk. Etiopijo je slikovito predstavila diplomirana višja medicinska sestra Monika Tratnik. Kristjan Polanc, poveljnik Gasilske zveze Ajdovščina, je na podkrajski šoli skupaj z drugimi gasilci, tudi našimi bivšimi učenci, izpeljal požarno vajo in predstavil poslanstvo gasilca. Učence prvega triletja je obiskal čebelar Bogdan Plesničar in jim predstavil zanimivo življenje čebel.

Na šoli je bil izjemno odmeven obisk Sebastijana Peljhana, doktorja kemijskih znanosti, ki je v podjetje Bia Separations, kjer dela, letos povabil našega učenca in ravnatelja. Naši učenci so bili prisrčno sprejeti tudi v podjetju Mahle v Šempetru pri Gorici.

2. SEPTEMBER JE BIL POMEMBEN ZA PRVOLOŠOLKE IN PRVOŠOLCE. COLSKI PRVČKI. FOTO: ŠOLA COL

29. dec. 2019

ZVEZDE PRIHAJAJO IN ODHAJAJO

»Zvezde odhajajo« je bilo geslo, ki so si ga ob junijskem slovesu izbrali devetošolke in devetošolci. 24 jih je zapustilo osnovnošolske klopi. Na zaključni prireditvi sta posebno priznanje šole prejela dva devetošolca:

Matej Ipavec in Jakob Grmek. »Zvezde« so odšle, upamo, da se bodo razžarele v poštene in sočutne odrasle ljudi. 2. septembra so šolski prag prvič prestopile nove zvezdice – 20 prvošolk in prvošolcev, 11 na Colu in 9 v Podkrajju. Na novi poti jim želimo, da bi jim šolske radosti risale nasmeh na obraze in prižigale zvezdice v očeh, bridkih trenutkov pa naj bo le za vzorec.

Tudi letos so se v juniju pri ajdovskem županu zbrali učenke in učenci, ki so dosegli najvišje rezultate na državni ravni. Jakob Grmek je dosegel tri zlata državna priznanja na tekmovanjih iz znanja fizike, kemije in matematike. Eva Koren je osvojila zlato priznanje na mednarodnem natečaju za najizvirnejšo kreacijo oblačila za valet. Ema Vidmar, Rebeka Koren in Hana Tratnik iz 3. razreda so na nagradnem natečaju o varni rabi interneta Safe.si osvojile 1. mesto.

LETO KADROVSKIH SPREMENB

Leto 2019 je bilo leto daljših bolniških odsotnosti, nadomeščanj, odhodov na druge šole in v pokoj. S 1. septembrom sta s pedagoškim delom zaključili učiteljici, ki sta več kot tri desetletja

SPOMIN NA PRVI ŠOLSKI DAN V PODRUŽNIČNI ŠOLI V PODKARJU. FOTO: ŠOLA PODKRAJ

poučevali na OŠ Col. Silva Karim je začela poklicno pot leta 1981, Roberta Stegovec je prišla na colsko šolo leta 1987. Silva Karim je ustvarila bogastvo knjižnih ilustracij, likovnih podob šolskih listov in drugih publikacij, organizirala je številne umetniške dogodke, ustvarila scene in kostume ... Likovna dela njenih učenk in učencev so krasila celo olimpijski prizorišči v Londonu in Riu de Janeiru.

Silvi in Roberti se zahvaljujemo za vse, kar sta lepega in dobrega storili za številne generacije otrok in prepoznavnost šole.

»Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu ...« T. Pavček

Konec leta je čas za zaključni račun. Na šoli gre za ljudi in odnose med njimi, ki

jih ne moremo skriti za številke. Seveda, učni uspeh so številke in procenti, a na lestvici vrednot niso nad srčno kulturo. Če bi učenke in učenci presojali in tehtali, koliko je bilo šolskih bridkosti in koliko je bilo njihovih dobrih besed in dejanj, bi se tehničnica prevesila v dobro. Račun se tudi pedagoškemu osebju izide v dobro, če verjamemo v mlade ljudi, če ne posplošujemo ter zaradi naglice in natrpanosti šolskih dni le površno opravljamo svoje poslanstvo.

Irena Saksida

NAGRAJENI UČENCI IN MENTORJI
NA SPREJEMU PRI ŽUPANU TADEJU
BEOČANINU, JUNIJA LETOS. FOTO:
WWW.MOJAOBCINA.SI

Utrip župnije Col

Leto jubilejev

Zadnje čase oziroma pravzaprav že odkar pomnim, je na raznih sestankih in tudi v vsakdanjih pogovorih pogosto izpostavljeno, da je Cerkev v krizi. Seveda dejstvom ne gre oporekati: številke upadajo, ni več tako, kot je bilo včasih, upada spoštovanje do duhovnikov in Cerkve, krščanske vrednote nimajo več prave teže pri vseh ljudeh ...

Veliko starih praks, ki so bile včasih samoumevne, se opušča zaradi zmanjšane števila vernikov in pomanjkanja duhovnikov, združujejo se župnije.

Kaj ob tem storiti? Kako se lotiti ponovnega oznanjevanja neprecenljivega krščanskega veselega oznanila? Kako sodobnemu človeku znova približati dragocene milosti, ki jih ponuja Bog v krščanstvu? Počasi, a vztrajno, pravi modrost. Ko tako razmišljam o naši župniji, se spomnim na svetega Frančiška Asiškega, ki je v iskanju smisla poskusil biti trgovec in vitez, nato pa je zaslišal

Božji glas: »Frančišek, ali ne vidiš, da se moja hiša podira? Pojdi in jo popravi!« Tako ste tudi mnogi zaslišali in pogumno odgovorili na klic: »Colčan, popravi mojo cerkev! Popravi mojo Cerkev!«

Na cerkvi svetega Lenarta na Colu se je namreč v tem letu dokončala obnova fasade – iskrena hvala in Bog povrni vsem, ki ste pri tem projektu konkretno sodelovali in v ta namen darovali. V Sanaboru pa je bila opravljena temeljita obnova notranjosti cerkve svetega Danijela, ki je zdaj na novo prepleskana, z očiščenim glavnim oltarjem, restavrirano sliko svetega Danijela, restavriranima

kipoma svetega Antona puščavnika in svete Neže, z obnovljeno elektriko in razsvetljavo, popravljenim korom, obnovljenimi klopmi in novim križevim potom. Tudi tu iskrena hvala in Bog povrni vsem prostovoljcem in dobrotnikom, ki ste omogočili to obnovo.

Tako kot k obnovi cerkve, ki je pomembna, da imamo varen in urejen sveti prostor, kjer se lahko zbiramo in srečujemo med sabo in z Bogom, ste mnogi pogumno pristopili in vedno znova pomagajte pri obnavljanju in dograjevanju Cerkve (našega občestva), ki se nikoli ne zaključí. V župniji se namreč srečujejo in s svojim delom k skupnemu dobremu prispevajo mnoge skupine in posamezniki: molitvena skupina, živi rožni venec, pevci, bralci, strežniki, mežnarja, delilci obhajila, skupine za čiščenje in krašenje, pastoralni svet, gospodarski svet, prostovoljci za urejanje okolice cerkve, pripravo drv, postavljanje mlajev, božičnih dreves in jaslic, pa koledniki, raznašalci velikonočnega ognja, župnijska Karitas, veroučenci, birmanci, mladi, animatorji oratorija, zakonska skupina, najmlajši pri katehezah dobrega pastirja, skupina za mame ... V nekaterih od teh skupin poteka lepo sodelovanje z župnijo Podkraj, ki se prav tako krepí s skupnimi romanji, pripravljenimi predavanji za birmance in starše (obiskal nas je priznani pedagog Marko Juhant) ter skupnimi postnimi in adventnimi večeri. Na teh večerih nam vsako leto priznani gostje podelijo svoje znanje, izkušnje in pričevanja. Letos so nas v postnem času obiskali peter Branko

BLAGOSLOV OBNOVITVENIH DEL V SANABORU 1. SEPTEMBRA 2019 S SLOVESNO MAŠO, KI JO JE VODIL ŠKOF DR. JURIJ BIZJAK OB SOMAŠEVANJU DUHOVNIKOV PETRA, MILANA, DANILA IN BLAŽA. PO MAŠI PA SO DOMAČINI PRIPRAVILI PRAZNOVANJE S TOPLIM OBROKOM ZA VSE. FOTO: MATEJ GRMEK

29. dec. 2019

DUHOVNIŠKI DAN NA COLU 30. JUNIJA 2019. OD LEVE PROTI DESNI: BISERNOMAŠNIK G. BORIS ČIBEJ, ŠKOF DR. JURIJ BIZJAK, SREBRNOMAŠNIK G. PETER ČERNIGOJ, G. MILAN PREGELJ (30 LET MAŠNIŠTVA). SLOVESNA MAŠA, OB KONCU PA ZAHVALA VSAKEMU OD SLAVLJENCEV ZA VSE, KAR JE VSAK STORIL (IN ŠE NEUTRUDNO DELA) V NAŠI ŽUPNIJI TER ZAKLJUČEK S KRATKIM DRUŽENJEM IN PRAZNOVANJEM. FOTO: SILVESTER PELJHAN

Cestnik, Franc Cukjati in Adi Smolar. V adventu pa sta nas obiskala Andrej Perko in Gregor Čušin.

Omenil bi še vsakoletni duhovniški dan, ko se na Col vrnejo rojaki duhovniki in nekdanji župniki. Letos je bil ta dan še posebej prazničen, saj sta žlahtne jubileje praznovala domači župnik Peter Černigoj (srebrna maša) in nekdanji župnik Boris Čibej (biserna maša), okrogel jubilej mašništva (30 let) pa je praznoval tudi rojak Milan Pregelj.

Ko sem tako le z vrha glave naštel številne aktivnosti in dogajanja v naši župniji (gotovo sem še veliko stvari pozabil) – je torej res, da je Cerkev tudi na Colu v krizi? V nekaterih vidikih, ki sem jih omenil že na začetku (npr. upadanje števil), gotovo. A vendar bi na to »umiranje«

pogledal ne kot na konec, ampak kot na del življenja, kot na priložnost, da skozi potrebne spremembe vzbrstijo nove stvari (skupine, dejavnosti, prakse), ki lahko zopet poživijo in prenovijo naše občestvo. Ob tem mi za vzpodbudo pridejo na misel besede modrega sokrajana: »Zakaj bi bilo vedno tako, kot je bilo včasih, če pa je lahko bolje.« In na nas je, da skupaj ustvarimo to bolje. Hvala vsem, ki že neutrudno sodelujete pri katerikoli župnijski dejavnosti. In seveda vabljeni vsi, da se pridružite – priložnosti je vedno

veliko in vsako majhno dobro delo prinaša veselje. Kristus nas čaka – v tabernaklju v cerkvi in v bližnjem na cesti, v službi, šoli, povsod. Trudimo si biti bratje in sestre, prijatelji in tako bosta naša župnija in kraj vedno lepša in boljša, saj smo župnija pravzaprav župljani in kraj krajanji.

Naj zaključim z mislijo, ki nam jo je ob začetku leta 2019 skupaj s svinčnikom podaril naš župnik Peter: »Pišimo dobro, resnično in pošteno!« Tako na papir kot tudi v življenju.

Damjan Tratnik, tajnik ŽPS Col

Servis in prodaja

HMklima

HMklima Marjan Hladnik s.p.

ogrevanje in hlajenje objektov z toplotnimi črpalkami in klimatskimi napravami priznanih blagovnih znamk.

več informacij na tel: 031 673 016
info@hmklima.si
www.hmklima.si

MITSUBISHI ELECTRIC

DAIKIN

Panasonic TOSHIBA

HITACHI
Inspire the Next

APARTMAJI URDIH

Višnje 5, 5273 Col

ITALIJANSKO ANGLEŠKO 040 437 893 Bogdan

040 805 090 Irena

051 630 187 Branko

031 616 435 Ivanka

apartmaji.urdih@gmail.com

Klemen ima odličen tropinovec Zlata in srebrna medalja

Klemen Bizjak je letos prejel zlato in srebrno priznanje na mednarodnem ocenjevanju v Slopah za Tropinovec letnik 2017 in letnik 2018.

Ocenjevanje je pripravil Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica - svetovalna služba Sežana v sodelovanju z društvom proizvajalcev brkinskega slivovca in društvom proizvajalcev kraškega brinjevca. Pridelovalci so v ocenjevanje prinesli rekordnih 75 vzorcev, od tega 31 žganj in 44 likerjev.

»Bolj za šalo kot zares sem poslal

dva vzorca tropinovca in bil prijetno presenečen nad nagrado. Šnopc ljubiteljsko kuham od leta 2013 in letos sem se prvič opogumil, da ga dam na ocenevanje. Gre za svojevrsten način priprave in hrambe tropin in kasneje same destilacije. Tropinovec je bil iz vipavskih tropin, vendar kuhan na Colu. Očitno je komisija prepoznala neko drugačnost in

to tudi nagradila s priznanji,« je povedal Klemen.

»Kakovost je bila zelo visoka, napak skoraj ni bilo,« je povedala predsednica strokovne komisije Milena Štolfa in dodala: »Dobro žganje je harmonično, prijetnega vonja in okusa, nas ne zapeče. Za to je potrebno poskrbeti za kakovostno surovino, nadzorovati potek fermentacije in posvetiti veliko pozornost destilaciji.« Na zdravje in seveda po pameti!

GOZDARSTVO

FRANC URDIH d.o.o.
VIŠNJE 5 5273 COL

turistična kmetija

„**ABRAM**“ ☎059 / 388 008

Colska gartroža 2019

Martina Peljhan, zborovodkinja

Čeprav je Col vas z razmeroma majhnim številom prebivalcev, se ponaša z dolgo in bogato pevsko tradicijo. Trenutno so v kraju aktivni trije pevski zbori: mešani cerkveni pevski zbor, moški pevski zbor Razpotje in mešani pevski zbor Duri. Še ne tako dolgo nazaj je imel glavno vlogo zborovodje na Colu Ivan Trošt, danes pa jo uspešno nosi Martina Peljhan.

Med leti 2006 in 2011 je vodila mešani pevski zbor Duri, že deset let skupaj z Ano Trošt vodi cerkveni pevski zbor, leta 2016 je prevzela tudi moški pevski zbor Razpotje, ki ga vodi še danes. Za uspešno delovanje zbora sta potrebna čas ter sodelovanje med pevci in zborovodjo. Martina si kljub pestri službi (kot geologinja na Centru za upravljanje z dediščino živega srebra v Idriji skrbi predvsem za Unescovo Svetovno

dediščino živega srebra, s katero Center upravlja) in družini vedno vzame čas za oba zbora, ki ju vodi. Poleg rednih tedenskih vaj (ob petkih z Razpotjem in ob sobotah s cerkvenim zborom), so velikokrat pred nastopi in koncerti oziroma ob večjih praznikih potrebne še dodatne priprave zbora. Nema lokrat pa pride tudi do nepredvidenih dogodkov, kot so pogrebi, ko želijo svojci za trenutek slovesa zborovsko ali cerkveno petje.

Čeprav je veliko takih, ki zaradi služb ali ostalih obveznosti težko najdemo čas za to, je Martina vedno prisotna. Verjetno je marsikomu samoumevno in logično, da je poleg duhovnika in pogrebcev prisotna tudi petje in seveda zborovodja, vendar temu ni tako. Potrebne je mnogo odrekovanja, usklajevanja, v zimskem času, ko so pogrebi zgodaj popoldne, morda tudi kakšna ura dopusta, da je lahko ob določeni uri na prizorišču. Poleg vsega ostalega večer prej pripravi še vaje za to priložnost. Na pevskih vajah je Martina vedno strokovna in natančna. Za širino zbora in usposobljenost pevcev poskrbi tudi tako, da na vaje povabi še druge glasbene strokovnjake. Poleg svoje požrtvovalnosti in pripravljenosti pomagati, pevce razveseljuje tudi z dobro voljo, potrpežljivostjo in milino. S svojim prostovoljnim delom, trudom in zagnanostjo ohranja na Colu zborovsko tradicijo, povezanost med pevci in nenazadnje prisotnost colskega petja na nemalo dogodkih in prireditvah.

Dušan Koren

FAMA

*Veseli Božič in
srečno Novo leto!*

KONCERT MODRIJANI OSEBNO

KMALU V VAŠEM KRAJU

10. MAREC-COL

OB 18. IH, V ŠPORTNI DVORANI OŠ COL

VSTOPNICE V PREDPRODAJI SO CENEJŠE!

PREDPRODAJNA MESTA:
GOSTILNA TRATNIK NA COLU,
TURISTIČNA AGENCIJA TAROL V AJDOVŠČINI
IN PETROLOVE ČRPALKE, INFO@MODRIJANI.SI,
TEL. ŠT.: 070 320 493

www.modrijani.eu fb: /ansambelmodrijani instagram: modrijani_ansambel

PRIZMA OPTIMIZMA

RAZVEDRILNA ODDAJA RADIA SLOVENIJA

BIG BAND RTV SLO, DIRIGENT TADEJ TOMŠIČ, VOKALNA SOLISTA BILBI IN SEBASTIJAN FABČIČ, SAŠO HRIBAR, ALEKSANDER POZVEK, JURE MASTNAK; LUCIJAN TROŠT IN VODITELJ MILAN KRAPEŽ

Telovadnica OŠ COL

Colski glasbeni oder

Sobota, 16. november, ob 20.00

Vstop prost

RTV SLO PRVI BigBAND

30 let

COLSKA 2019

četrtek petek sobota **nedelja**

19. sep. **Tomaževa štala v Orešju, 19.00**
30 let Colske nedelje: utrinki in spomini,
družabni večer s projekcijo video skečev društva Trillek

20. sep. **Športni park Lipov gaj**
malonogometni turnir društev
Zadružni dom
glasbeni večer v klubu Štirilek

21. sep. **Šotor na igrišču, 21.00**
WAJDOVSKI ROKENROL, mini koncert generacij
En Piko Band, TNT, Abaddon, Skalp
in ponovno združeni Big Bibls Brothers Band

22. sep. **Trg pred zadružnim domom, 13.30**
15. Bubin tek na Javornik
Šotor na igrišču, 17.00
Modrijani
srečelov, nagradne igre, domača kulinarika,
rojstnodnevna torta...

Vstop na vse dogodke je prost!

triglav, Leonc

MODRIJANI

NA COLU

šotor na igrišču
NEDELJA, 22. 9. ob 17.00

041 745 519 (Peter) peteravab@rtvslo.net Ansambl Modrijani ModrijaniTV www.modrijani.eu 011 224 851 (Bela) rek@modrijani.eu

1989
2019

COLSKA
NEDELJA

TRILLEK
COL

COLSKA
NEDELJA '92

COLSKA
NEDELJA

COLSKA 19-4

N^o8
COLSKA NEDELJA '98

Colška nedelja '97

N^o10
COLSKA '97

COLSKA
NEDELJA
1999

TRILLEK

COLSKA NEDELJA 2001

COLSKA NEDELJA
2002

COLSKA NEDELJA 2003

COLSKA
15
NEDELJA '04

CN
007

NEDELJA

2005

COLSKA

2003 2006 2007 2004
2008 1996 2002
COLSKA
2010
22/20
1991 1998
1992 1995 1997 1999
2009 1989 2008 1992

3
TOLLETJE

Ø25,4m
S
E

2000
1998
1999

123456789
10 1112 1314 15
16 17 18 19 20 21
COLSKA2015
22 23 24 25

Guarilool
2008 2009

